

Evangelium Veritatis:
S E U
M E D I C I N A M Y S T I C A;
D E
Suspensis Naturæ Legibus,
S I V E
D E M I R A C U L I S;

Reliquisque ἐν τοῖς βιβλίοις Memoratis,
quæ Medicæ indagini subjici possunt.

*Ubi perpensis prius Corporum Naturâ, sa-
no & morboſo Corporis Humanæ Status,
nec non Morū Legibus, Rerum Status
super naturam, præcipue quæ Corpus Hu-
manum & Animam Spectant, iuxta
Medicina Principia explicantur.*

A BERNARDO CONNOR, M. D.
è Regia Societate Londinensi, nec
non è Regali Medicorum Londi-
ſium Collegio.

Londini, Sumptibus Bibliopolarum Richardi
Wellinton, in Cemetery D. Pauli; Henrici
Nelme, in loco Royal-Exchange dicto, &
Samuelis Briscoe, in loco vulgo dicto Co-
vent-Garden, MDC XC VII.

24 279. 22. 3

HARVARD COLLEGE LIBRARY

REQUEST OF

WILLIAM MICHAEL WOODWARD
FEB. 18, 1913.

II 3 3

IMPRIMATUR

Hic liber cui Titulus, *Evangelium
Medici, seu Medicina Mystica
de suspensis Naturæ Legibus,
&c.*

Tho. Millington, Præses,

*Tho. Burwel
Rich. Törlesse
Guliel. Dawes
Tho. Gill*

} Censores.

Datum ex Ædibus Collegii
nostrī in Comitiis Cen-
soriis anno die Aprilis,

1697.

Honoratissimo Viro
D.CAROLO MONTAGUE,
Fisci Regii
CANCELLARIO,
E Supremis Angliæ Thesaurariis,
Regi à Secretioribus Consiliis,
Nec non Regalis Societatis Londinensis
PRÆSIDI.

Divina, *Vir Clarissime, cum Humanis, Sacra cum Profanis, Vacillantes Naturæ Vires, & fluxiles Effectus cum Miraculis, & cum Summi Numinis Potentia, juxta Medicinæ Principia,*

Dedicatio.

conferre, & collata explicare, arduum nimis, & forsitan temerarium plerisque videbitur. Cum præcipue hoc tam sublime Opus, hoc tam cœleste Iter à nemine hactenus suscepsum fuerit. Mihi ipsi ante Annos quosdam Effectuum eorum, qui juxta simul ac supra Naturæ Leges fiunt, Causas & Modum fortè contemplanti, visum est, quod Illi prorsus Operam ludunt qui reconditam Miraculorum Naturam obtusiori cœcutientis Rationis Acie perlustrant. Cum reliquis enim omnibus tunc existimavi quod Effectus, qui sanctas Naturæ Leges superant, Ingenii quoque Captum excedunt. Cum tamen deinde mecum diutius perpenderim, quod omnes Corporum & Spirituum Effectus, tum illi, qui juxta

Na-

Natura, vel Motus Leges per-
guntur, tum illi, qui Natura
conatus excuperant, ab uno eodem
que Aeternae Voluntatis Decreto
immediatè producuntur; mihi sta-
tim proposui per Effectum Natu-
ralium Cognitionem, ad Effectum
super naturam notitiam, quasi per
diversos gradus, paulatim ascen-
dere, & utrosque effectus juxta
eiusdem Legis Tenorem in hoc Li-
bro illustrare. Ut autem sub tanti
Nominis Auspiciis à mordacis Cen-
suræ aculeis, & malevolorum
dicterioris incolumis evadam, Tue,
Vir Spectatissime, Tutele novum
hocce Tentamen committere non
dubitavi. Cujus enim nomen hu-
ius Operis fronti præfigere magis
gestirem, quam illius quem tam
Prudens & Sagax Princeps suo

A 3 præfi-

Dedicatio!

præficere Ærario, & Sanctioribus interesse Consiliis voluit? Cujus Fama decori magis esse potuit & Ornamento, quam illius, qui Tot Tantorumque Magnatum stirpe est oriundus? Cujus Præsidium ardentiùs exceptarem, quam illius, quem tanta Literatorum Societas ad omnium vota semel atque iterum elegit Præsidem? Cujus denique judicio præcocem huncce Ingenii mei Partum rudi adeo penicillo delineatum lubentius subjecerem emendandum, quam Illius, cui Judicii in Publicis Rebus Sagacitas, cui Ingenii Perspicacitas, cui notissima Cunctis Merita, tantam per totam Angliam famam, tantam in Senatu authoritatem, tantam apud Regem gratiam & favorem acquisiverunt, quod Regi

gi ipsi equum fore visum est. Te
ad Supremos Reipublicæ Hono-
res evehere, ut suis Rebus domi-
c foris tutius consuleret, ut Populi
votis responderet, & ut tua meri-
ta, collataque in Regnum Beneficia
pleniùs compensaret.

Spero, Vir Illusterrime, quòd,
etiam si publica Regni Negotia to-
tum Te, quasi continuos inter flu-
ctus, agitatum detineant, Tibi
tandem, compositis aliquando tantis
Rebus, aut saltem, ad relaxandum
Animum, aliquandiu prætermis-
sis, vacabit identidem dicatas Tibi
Orbis Literarii Curas & Studioe fo-
lito genii candore intueri, & admit-
tere, nec non gravioribus subinde
Curis interponere. At, si forte in-
cultum hocce meum Opusculum vi-

Dedicatio.

vidiorem Ingenii Tui perspicaciam
fatiare minus valeat, meminisse
saltem haud dederis, quanto
cultu & observantia hoc quale-
cunque Munusculum offert, dicato
que,

Vir Nobilissime,

Tibi

Devotissimus,

Bernardus Connor.

EPISTOLA

EPISTOLA

A D

Meritissimum suum Amicum, D. B. M.

E X

Anglico idiomate ab erudito J. W.
Studios. Oxon. in Latinum con-
versa, & Præfationis loco hic
præfixa.

Nondum ex animo Tibi, Vir Litera-
tissime, penitus excidisse reor nupe-
rum isthoc Colloquium, quo Tu &
Ipse de *Miraculis* disservimus, & de opinione ar-
gutissimè quorundam, qui negant ullo sese pa-
ccipere, quibus Viribus, quove Modo effici pos-
sent. Cuncta, quæ congerunt in partes suas, Argu-
menta frigida nimis, & infirma visa sunt, utpote
quæ

quæ hæc tantum suadere voluerunt, Omnes nimirum Effectus, qui Intellectum Humanum superant, vires utique summi Numinis superare; aut saltem necessum esse, ad expugnandos Incredulorum animos, ut Deus non solùm *Miracula* corām edat, sed eadem etiam efficiendi *Rationem Modumque* patefaciat. Hoc sumus palam professi, Illos nempe stupendos Effectus, quos pro *Miraculis* jure quidem exhibit Sacrae Paginæ, aliquem supra sanctitas Naturæ Leges Autorem fateri, ipsamque summi Opificis dextram *virtutemque* deposcere. Protinus in nostram ibant sententiam, quippe quos hac in parte diutius hæsitare meritò puduit. Quamvis autem non potuerunt non persuasum habere istos hujusmodi Effectus, quos Historici spectatissimæ gravissimæque fidei narrant, inter *Miracula* jurecensi-
seri, ac præstitutas Naturæ vires omnino respuere; nè tamen opinioni nostræ facile nimis assen-
tirentur, ut ipse mecum paulo diligentius per-
penderem, utrum *Modi*, juxta quos *Miracula*
Deus efficit, sub Rationem humanam cadere
possent, & quis mihi tandem *Modus* vero simili-
mus videretur, sibi ut exponerem, efflagita-
bant.

At licet hoc Opus non sit Provinciæ meæ,
quippe quæ quotidianos tantum, vulgaresque
Naturæ Effectus, seu *Medicinam*, complectitur,
(quæ profectò quicquid est Ingeniirvel Otii mihi
pror-

prorsus exhaustit, & ex quâ magis indies perspicio, gratusque demiror providam summi Numinis Curam) eorum tamen votis morem gerere cupiens, Rem totam mecum expendere, ac, quantum possem, enodatam dare polliciebar.

Non equidem tum primum, & hic & alibi gentium eadem hac de re Argumenta audiveram, & Opusculum quoddam ad hanc rem dilucidandam aliquot abhinc annis inchoaveram. Si in nebris suis rudiores istas, neglectasque Schedulas non eliciisset hæc Disceptatio, in scriniis usque meis delituisserent, nec unquam mihi fortassis, aut alii cuiquam legenti tedium fecissent. Cùm autem hoc Operis parùm consultò in me receperam, visum est Chartulas illas meas incudi denuò tradere, iisque deinde perlegendas dare, ac Tu demum & Amicorum quorundam judicio cuncta permittere.

Rationes eas, *Hypothesesque*, quas ad expediendos hujuscce rei nodos excogitaveram, & sibi tunc primum visas esse professi sunt, & plerisque pariter inauditas fore crediderunt; & quamquam pro re omni ex parte compertâ non habuerunt, hos nempe *Modos* ipsos eos esse juxta quos Deus effecit omnia, quotquot usquam facta fuerint, Miracula, hoc tamen haud ægrè sibi persuadere visi sunt, posse nimirum eos, qui Naturam Legesque Motûs non penitus ignorant, stupendos

pendos hos Effectus aliqua saltem tenui hinc intelligere.

Cum verò nonnullis hunc in modum Consilii mei participes fecissim, esse scilicet in animo mihi aliquam hac de re *Dissertationem* edere, iidem obnixè rogarunt, ut saltem ipsa summatim Argumenta, quasi prælibanda, in manus Hominum darem. Illis autem hoc postulantibus ideo minus obsequi visum est, quod nondum in eundem quæque ordinem digesseram, quo forte tandem Præsto committerem, quodque pro libitu inse- rendi quicquam, aut resecandi jus me penes diutius esse volui. Cum verò Tabula quædam Operis minus consultè evulgata parum aliis, mihi met autem minimè placuit, & cum plerique Conjecturis exinde perperam factis nescio quid sibi Monstri præfixerunt, visum est tandem ipsam totius instituti rationem immutare, immutataque Exemplar paucis hisce in lucem dare,

Quod itaque, Vir Egregie, molior, hoc est. Cuncta Miracula, quæ sacra recenset Pagina, & quæ ad Corpora, præfertim Humana, spectant, per Rationem, Medicinæque, seu Naturæ, Principia dilucidare, Intellectuique subjicere in me recipio. Contendo autem (si modò revera unquam extiterint isti Effectus, & si omnes juxta pariter, atque supra Naturæ Læges Effectus præsentem immediatamque summi Numinis virtutem depositant, quod nemo sanus negaverit,) non magis arduum esse conceptu quo Modo infi- nita

nita Numinis Potentia sese Corporibus immiscens Miracula efficit, quam quo repetit iudicis neglecta Naturæ Phænomena. Hinc mihi pollicor persuasos iri illos in Religione nostrâ Pyrrhones, Deistas, iisque saltem Miraculis, quæ commemorant optimæ fidei Autores, protinus assensuros, cum non perspicuè minus eadem fieri, quam stipulam ab igne exuri, posse cognoverint.

Humani Corporis fabricæ totum Opus innititur, cuius singula sæpè Membra Anatomicè perlustravi, eademque porrè ope Chymicæ in Elementa sua primaria, minutisque Particulas sæpè resolvi: non minus enim Constructionem ejus penitus eum intueri oportet, qui dilucidare velit stupendas illas, quas præter Naturæ Leges subiit olim, Mutationes, quam qui istas explicare aggreditur, quas secundum Naturæ Leges quotidiè subit. Ob miseram suam hac in parte Ignorantiam plurimi paucis abhinc seculis Theologi, qui hujusmodi Effectus fasce periret explicandos, adeò crassas pinguesque nobis *Miraculorum Ideas* effinxerunt; & ipse nonnullos in iis, quas peragravi, regionibus vidi, qui aut quæstu, aut insectitia ducti, minus observata Phænomena, rarioresque Naturalium Causarum Effectus pro Miraculis venditarunt: Hæc aut fraus aut ignorantia primam penè originem Scepticismo, Deismo vires & incrementum, dedit.

Corporis autem Humani fabricâ hunc in modum pro fundamento positâ, variisque ejus Partibus, quantum per ipsos Sensus, Microscopia, Anatomiā, Ignem, aliisque id genus Experimenta potui, perspectis; pergo deinde diversos explicare Modos, secundum quos Naturalem ejus Statum præter Naturæ Leges à suprema Numinis Potentiâ mutatum olim fuisse accepimus. Cum enim pro comperto habebam è Materia sola extactum esse Corpus Humanum, & hanc ipsam Materiam nihil aliud esse quam Particularum quarundam, quæ Molem, Figuram, & respectivum ad se invicem Situm habent, arctissimum Nexus & Unionem; omnes portò Mutationes, quæ præter Naturæ Leges eidem quoad Molem, Figuram, Situmve queant accidere, Intellectui quoque subjici posse illicè mihi persuasi. Ante verò quam reconditiona hæc Argumenta occipiā, quæ subtiliorem poscunt Indaginem, non absere fore videtur, Causam, Naturam, Legesque Motus accuratius exquirere; quippe quod à solo Motu omnes, qui juxta Naturam, & ab ejusdem Motus Legum suspensione omnes qui præter Naturam fiunt Effectus, seu Miracula, causas & ortus habent. Leges autem Motus triplici Modo suspensi posse contendō; juxta quas Motus suspensi Leges non magis arduum est ipsa Miracula, quam secundum receptas ejusdem Leges quotidianos Naturalium Causarum Effectus, explicare.

Quamvis autem moneo ad hacce *Motus suspensas Leges* commodè posse referri omnia, quotquot unquam fuerint, *Miracula*, non est tamen in animo mihi cuncta *Miraculorum* genera considerare, sed ea solùm quæ omnium hactenùs *Eruditorum* *Ingenia* maximè rorserunt. Cætera vero, quæcunque forsan occurrant, à quopiam acrioris *Judicij* ad aliquam *Suspensionis* nostræ legem possint aptè referri.

Inter omnes, uti spes est, aliquando tandem constabit, Librum hunc nostrum (et si de industriâ memet à Sacris Literis & Religione abstineo, utpote à Provinciâ meâ prorsus alienis) magno usui fore: prout Eruditi nonnulli, cautissimique hæc in parte Theologi mihi coram fateri non dubitarunt. Non enim Cogitata hâc de re mea publici juris unquam fecissem, nisi quorundam Amicorum hortatu jussuque, qui Rerum Sacram commodo melius, quam ipse poteram, visi sunt providere. Hic etiam libet palam profiteri, me nihil aliud in hac *Dissertatione* moliri, quam ut exquiram quantum stupendos eos in Corporibus Effectus, qui Naturæ vires superant, per Medicinæ Principia perscrutari possumus, & confirmare. Hoc enim Argumentum & à Theologicis Studiis prorsus alienum est, nec idem, quod sciam, ullus unquam Medicus, ne dum Celeberrimus Ille, omnibusque, & Tibi præ cæteris ex affinitate notissimus, *Religionis Medici* Author, attigit. Omnes, uti spe-

re, quotquot hunc Tractatum perlegerint, me
in hoc Opusculo Religioni tantum & Medicinae
promovendæ operam dedisse pro comperto
habebunt; adeò ut abs Te, Amico simul & a-
quo Rerum æstimatore, hoc gratiæ duplici no-
mine mibimet autem polliceri, Te nempe vindi-
cem fore

Tui

Lond. Octob. 22.
Anno æras salutis,
1696.

*Culoris**Humilimi,***B. Connor.****Evangelium**

E V A N G E L I U M M E D I C I :

Seu

Medicina Mystica,

D E

Suspensis Naturæ Legibus,

Sive

De Miraculis,

Reliquisq; cū τοῖς Βιβλίοις memo-
ratis, quæ Medicæ indagini
subjici possunt.

A R T I C . I .

*De statu Corporis, præcipue Orga-
nici, secundum naturam.*

IN primo hujus Operis vesti-
bulo necesse visum est obser-
vare, quod uti supremus Re-
rum Opifex duas creare dignatus
est substantias, *Materiam* nempe

*Artic. I.
Sopus O-
peris.*

B &

Artic. I. & *Spiritum*, sic duas sancire voluit
Duæ naturæ leges, quibus effectus
leges motus & morum.
earundem peragantur, *Leges nem-*
pe Motus, quibus corporum ef-
fectus producentur, & *Leges Mo-*
rum, quibus animi affectus &
munia reguntur. *Hæ autem duæ*
Leges, nullam inter se affinita-
tém, nullum commercium, aut
mutuam à se habent dependen-
tiam; quia non solum diversis,
sed etiam plane oppositis rebus
dicatae sunt. Medicorum est *natu-*
ram corporum atq; leges motus illu-
strare, & *Morum Legibus* obtem-
perare tantum; vel ^a iis *Legibus*
reliquæ intermixtae
literæ quæ ad marginem referri
deberent, ad notas fini
Libri appensas re-
feruntur.] & *in rationis nomine insitæ* sunt, vel ^b iis *quæ*
cœlitus nobis ipsis sunt traditæ, vel
per c alios nobis inde patefactæ:
Divinarum vero rerum Interpre-
tes, non tantum *Morum Legi-*
bis obsequi ipsis, sed etiam eas-
dem aliis instillare, & palam
promulgare debent. *Quoniam*
autem

autem sanctitatem tam tum *Nova*, Artic. 1.
tum *Vetus* Legis, pro regendis
moribus decreta, multis confir-
mata sunt, & quasi sigillata & mi-
raculis; & quoniam hæcce *Mira-
tula* in solis fere corporibus pro-
ducta sunt, & in humano præci-
pue corpore transfacta, congru-
um mihi visum est, juxta *Motus*
leges, & juxta *Medicinae principia*,
Miraculorum naturam investiga-
re, ut non tantum veritas Legum
Morum atq; æquitas, sed etiam
provida summi *Legislatoris* maje-
stas eluceat. Ut autem restota
clariss in lucem prodeat, diver-
sus Corporis Humani status, &
motus ipius naturam prius ex-
plorare necessum erit.

De Humano igitur Corpore
supra naturæ suæ terminos elato
præcipue tractaturus, haud abs
re fore existimavi, quidpiam de
genuina *Corporis*, præcipue *Orga-
nici*, indole obiter prælibare; ut

B 2 clariss

Artic. i. clarius pateant ea quæ de *miraculo* ipsius *Statu* dicturus sum. Uti enim necessum est, infitos *Corporum* affectus & proprietates dignoscere, ut proprios & naturales ipsorum effectus concipiamus & explicemus, sic quoq; ut supernaturales *Corporum* status elucidemus, *Corporum* ipsorum natura, quæ utriusq; status est fundamentum, prius erit investiganda.

Natura
materiæ.

Etiamsi dubitare nullatenus liceat de vera multarum ^h Rerum, à corporibus natura penitus discrepantium, existentia; nihil tamen perspicua concipimus mente, præter *corpora ipsa*, seu *materiam*. Nihil autem per *materiam* exprimimus, nisi substantiam in omnes dimensiones vere extensam, quæ varias habet partes sibi applicatas, & extra se positas; quæ partes, in minores adhuc particulas, & hæ adhuc in

in minores sine fine dividit posse. Artic. 1.
sunt. Materiei igitur cuiuslibet
particulæ in eo convenient, quod
omnes longæ sint, latæ, & pro-
fundæ ; discrepant tamen in eo,
quod hæ diversa *mole*, illæ pecu-
liari *figura*, aliæ citiori *moto* Materiæ
sint donatæ ; & triplici hocce species.
discrimine innumera illa tam flui-
da quam solida corpora effor-
mant, ex quibus tota mundi ma-
china compingitur. Unaquæq;
autem materiæ particula ita in se
intime solida est, ita spatiū,
in quo continetur, mole sua, et si
exigua, vere replet, ut nullum
prorsus aliud corpus in eodem
simul spatio admittere, nec aliud
corpus solidum ipsa inire, aut
penetrare valeat : Unde omnes
corporum, & Orbis totius par-
tes contigua quadam vicinia sibi
tantum succedunt, & sic sibi ap-
positæ in immensam seriem extra
ingenii aciem protenduntur.

Materiæ est
solida, un-
de impe-
ntrabilis.

Artic. I. Tota mundi *materia* in duas *Corporum species* formata est, *Organica* nempe, & *Inorganica*. *Inorganica Corpora* sunt ea quæ *molcularis* seu *integrantibus partibus*, nulla *textura* aut *structura* diversis, sed *homogeneis*, & sibi ubiq*u*s *similibus* constant. Hujusmodi *Corpora* maximam mundi partem constituant; qualia sunt, *Stellæ, Cœli, Planetæ, Aer, Aqua, Terra, Mineralia omnia, Lapidès, Sanguis, omnes Humores & Liquores*; *Omnis enim portio aeris, aquæ, lapidis, sanguinis, & reliquorum Corporum inorganico-rum, eandem habet texturam & indelem*, cum tota massa aerea, aquæ, lapidea, sanguinea, & totius massæ nomine insignitur.

Quid Corpus Organicum.

Corpora vero organica sunt ea, quæ multis diversæ fabrīcæ organis totidem quasi machinulis efformantur, que, inquam, *constantem & peculiarem* habent *diversarum*

versarum partium situm, & dissimilem cujaq; partis structuram & usum. Hujusmodi sunt Vegetantia & Animantia omnia: Quælibet enim Planta multis partibus situ, textura, & usu discrepantibus poritur. Alia nempe Arboris pars vocatur radix, alia truncus, medulla alia, alia folia; quibus vegetatio fruticis promovetur. Animantia quoq; omnia multiplice Organorum numero & serie, cerebro nempe, corde, pulmonibus, stomacho, trunco, artibus, variisq; id genus partibus gaudebit, quibus vitales & animales motus peraguntur.

Hic autem de *occulto* Corporis Humani *statu* tractaturus, non de coelis, aere, lapidibus, aut aliis mineralibus, non de terra, aqua, aut aliis hujusmodi *inorganicis* corporibus agam, sed de iis tantum quæ numero organorum apparatu instruta sunt, uti

Artic. I. Animantia omnia. Prae ceteris autem animantibus de Corpore Humano, mirabili Medicinæ objecto, hic præcipue nobis sermo est instituendus. Hic autem Corpus nostrum non quatenus intra naturæ suæ gyrum comprehenditur, nec quatenus Medicinæ contemplandum pro conservanda aut restauranda valetudine subjicitur, sed quatenus supra nativum statum elevari potest, hic nobis præcipue tractandum est.

Investigandum nempe quot & quibus modis genuinus ipsius statutus divinitus mutari potest. Omnes enim qui hactenus de Corpore humano scripserunt Medicci, alij statum ipsius secundum naturam, seu sanum; alii statum præter naturam, seu morbosum, per quam accurate illustrarunt; nulli autem hucusq; statum ipsius super naturam seu miraculosum,

Tres corporis humani statutus,

sūm, perpenderunt. Quare no- Artic. I.
vum atq; arduum nobis tentan-
dum est iter, & extra solitum
Medicinæ stadium nonnihil ex-
currendum est. Cum enim affir-
ment omnes, quod præter sanum
& morbosum Corporis nostri sta-
tum, variū fuerint status ipsius
super naturam, & cum nemo
hactenus hosce status juxta Me-
dicinæ principia illustrare tenta-
verit, operæ pretium mihi visum
est, eosdem, quanta possem soler-
tia, ad rationis normam redu-
cere; ut illi, qui de hujusmodi mi-
raculis dubitarunt, eadem con-
cipiant; & illi qui eadem ad-
miserunt, ratione demum illu-
strata, intensiori & vividiori fide
credant. Ne autem in insolita hac-
ce & quasi cœlesti indagine mens
nostra per devia passim sine duce
divagetur, *Naturæ vestigiis in-*
sistendum est. Etiam si enim in
illustrandis miraculis naturæ leges
exce-

Artic. i. excedere necessum fit, ab illis tamen recedere non licet; & etiamsi Corporis Humani status super naturam juxta statutas motus leges explicare non valeamus, in illis tamen explicandis insitos corporum affectus & phænomena perpendere oportebit. Quod ut rite peragamus, naturalis Corporis Humani fabrica, motus, & mutia prius erunt obiter prælibanda.

ARTIC.

A R T I C. II.

*De statu Corporis Humani se-
cundum Naturam.*

Homo totus ex triplici co- Tres ho-
minali substantia, * *Spiri-* minis-par-
tu, Corpore, & Anima. *Spiri-* tes.
tus est pars hominis *cogitans*, quæ
vulgo anima rationalis nuncupa-
ri solet, et si nullum animæ mini-
sterium vere exerceat, ut infra
patebit. Anima sunt fluida cor-
poris, *Sanguis* nempe ac *Spiritus* Spiritus
animales. Corpus vero ipsum non est a-
est mira illa ac concatenata par-
tium solidarum seu organorum
series & fabrica, quæ *Spiritus* &
animæ fulcrum est & domicili-
um. *Spiritus*, rationis judex,
enī libero agat arbitrio, animæ,
qua necessitate quadam operari
cogitur, munia non obit, sed *sex-*
sus

Artic. 2. *sus* duntaxat est author, & motus voluntarii arbiter. *Anima* & *atura* & *ot-sicium.* *ma* vero, seu humores & liquor nervorum, vitam corporis conservant, involuntarios nempe cordis & respirationis motus suo motu producunt. Quibus motibus cessantibus, vita corporis extinguitur, moxque recedente ab exanimi cadavere spiritu cogitante, hominis natura dissolvitur. Hic autem de parte hominis cogitante, quæ suam ipsius cogitationem & captum superat, & quæ sensuum aciem fugit, agere non fert animus, sed de corpore tantum & anima, quæ rationis non solum, verum etiam sensuum scrutinio magis obvia patescunt.

Corporis
humani
duæ par-
tes.

Duæ in Humano Corpore observari possunt partes, *integrantes* nempe, & *elementares.* Partes integrantes seu organicæ, sunt conspicuæ, aut saltem sensibilis magni-

magnitudinibus, uti cor, hepar, manus, pedes; & Anatomiae ope structura ipsarum detegitur. Particulae vero elementares, seu *prima principia*, sunt exilissimae & insensiles atomi, ex quibus invicem conjunctis, & in debitum situm, texturam, & seriem dispositis, partes *integrantes* construuntur; hujusmodi Elementa non cultri acie, sed ignis tantum Chymici ope extrahuntur. Atomi autem nomine hic nihil aliud intelligi velim, nisi minimam corporis alicujus particulam ab aliis particulis vere divisam, & in se sine fine divisilem.

Si igitur minutissima corporis Partes E nostri Principia juxta *Chymia* scrutinium perpendamus, totum corpus in quatuor materiarum species, in certam nempe particularum *Terra* elementaris, *Aqua*, *Salis*, & *Sulphuris*, proportionem resolvetur, Quae particulae

Artic. 2. cùlæ variis modis, & in diversa quantitate sibi apposita, moleculas discepantis indolis & texturæ efformant. Et hæ moleculæ strictrius aut laxius inter se associatæ, partes corporis alias fluidas, uti humores, alias solidas, uti carnem & ossa, constitutunt. Molecula est quævis vel minima mixta alicujus corporis portio, que ex quatuor primis principiis coalescit. Sic omnis portio carnis vel sanguinis, ex terra, aqua, sale, & sulphure, constat: Ut autem hæ moleculæ ex atomis elementaribus constantes solidas partes efforment, in tenuissima duplicitis generis stamina abeunt, vascula nempe, & vasculares fibras. Vascula sunt venæ, arteriæ, nervi, lymphæductus, & vasa glandularum excretoria. Ex his autem solis vasis non coalescit totum corpus, ut plurimi voluerunt; sed & adiungunt præterea innumera

Partes Organicas.

Textura corporis humani.

ianumera filamenta cava, seu *Artic. 2.*
fibrae vasculares gracillimæ, quæ
prout arctiori vel laxiori nexus
stringuntur, partes alias aliis
solidiores constituent; quemad-
modum sunt ossa, cartilaginiæ,
ligamenta, membranæ, tendines,
musculi, & glandulæ; & hæ fi-
brae in magna quantitate sibi su-
perpositæ multa strata, & quasi
lamellæ filamentosæ efformant,
quæ indies post ortum ab appelle-
lente & alente sanguine in longum & latum turgentes, non ve-
to in numero crescentes, eximi-
am tandem corporis humani
molem efformant.

Corpus Humanum in duas Partes fluidæ & or-
ganicas.
ad huc alias partes, solidas nem-
pe & fluidas, seu humores, divi-
dendum est: Solidas partes jam
recensuimus. Fluidæ partes sunt
sanguis, lympha, spiritus anima-
les, saliva, mucus narium, fer-
mentum ventriculi & intestino-
rum,

Artic. 2. rum, bilis, succus pancreatis, adips, humores oculorum, lachrymae, semen virile, ovum muliebris latex lymphaticus, humor pericardii, menstrua, urina, & sudor. Omnes autem hi humores præter urinam, menses, & sudorem, peculiarem habent usum in corpore nostro. Urina vero, menstrua, sudor, & feces, excrementsa sunt foras amandanda. Omnes humores à massa sanguinea tanquam totidem à communi parente fluvio germani rivali derivantur.

Tres motus sanguinis:

Massa hæc sanguinis triplici motu, eoque perenni agitatur, fluidi nempe, fermentationis, & circulationis. Tribus hisce motibus jugiter attenuatur, & principia ejusdem in tumultuoso hocce conflictu absumptis angulis atteruntur; unde indito impetu, & quasi cæstro percita evolant & dissipantur; quare perenni elegant reparatione, ut exhalantium

um particularum jactura ab ingestis alimentis resarciantur. Plurima igitur diversæ indolis papula ab animantium & plantarum familiis deprompta deglutiuntur. Hæc alimenta dentibus attrita, & à lingua cum saliva subacta à faucibus per gulam in ventriculum detruduntur ; ibidemq; partim à propriis principiis salinis, partim à fermento stomachi lymphatico, partim ab ambientium viscerum calore, partim à jugi diaphragmatis & muscularum abdominis motu compressa & attrita digeruntur, seu per quasdam horas dissolvuntur, donec in fluidum quoddam liquamen, quod *Chymus* vocatur, convertuntur. Hicce *Chymus* per pylorum à peristaltico ventriculi motu, & ab impulsu dia phragmatis in intestina detruditur, in quibus accidente bilioso & pancreatico succo, necnon oc-

C cur-

Digestio
& Chylus.

Artic. 2. currente fermento à glandulis Peyeri intestinalibus eructato ulterioris eliquatur & comminuitur. Quare temuor ipsius & fluidior portio, relictis pone fæcibus per podicem excernendis, à fitientibus vasorum lacteorum ostiolis in cavitatem intestinorum hiantibus, sub *Chyli* nomine, consistentia, & colore albicante lac referens, absorbetur. Hinc *Chylus* per mesentericas *Asellii* glandulas ad *Pecqueti* receptaculum cum affluente lympha miscendus & ulterioris diluendus vehitur. Illic per ductum *Thoracicum* à rene sinistro ad jugulum usq; supra dorsi vertebrae porrectum in subclaviam venam sinistram exoneratur. Istinc declivi tramite per venam cavam ad cordis ventriculum dextrum tendit, & tanquam rivulus cum toto mæsæ sanguineæ flumine à toto corpore huc confluente commiscetur; ubi cum

*Sanguifi-
catio.*

cum eodem subactus, per totum *Artic. 2.*
corpus & per exilissimos & an-
fractuosos partium canaliculos
jugiter circulatur ; ab inspirato
aere rarefactus, intestina princi-
piorum turba fermentescit, &
cruoris tandem naturam assumit.
Sanguis sic à sanguine elaboratus
& confectus, perenni circuitu à
corde, tanquam à machina hy-
draulica ad omnes & singulas
corporis partes per arterias pro-
pellitur, & à corporis partibus per
venas ad cor denuo revertitur,
hinc iterum in orbem confessim
agitandus.

Hujus sanguinis triplex est u- *Usus San-*
sus ; præcipuus ut calore suo & *guinis.*
variis motibus vitam conservet ;
tota enim corporis nostri vita in
solo sanguine sita est : alter ut
ad omnes corporis partes delatus
easdem nutriat : tertius demum,
ut in variis corporis glandulosis
partibus diversos humores mul-

C 2 tiplici

Artic. 2. tiplici usui dicatos deponat. Quicquid aliquem humorem à sanguine fecernit glandulæ, filtri, coli, vel cribri nomine solet appellari. Hujusmodi glandulas seu colatoria per totum corporis nostri habitum, per internos ejusdem recessus, & inter muscleas carnes, passim disseminatas reperimus, ut in diffitis & diversis hisce locis varia fluida ab appellente sanguine tanquam ab inexhausto fonte colentur.

*Circuitus
Sanguinis.*

Totus igitur purpurei laticis torrens à dextro cordis ventriculo per arteriam pneumonicam ad pulmones propellitur, ibidemq; à subeunte & commixto aere rafactus, & coccineo colore tintitus, ad lœvum cordis ventriculum reddit; inde mox per aortam ad totum corpus emissus protruditur. Ad cerebrum evectus animales spiritus, motum & sensum corporis partibus largituros in glandulosum

losum cerebri corticem, & illinc *Artic. 2.*
in n̄erveos tubulos deponit. Ad-
lymphaticas glandulas appellens,
limpidum, pellucidum, balsami-
cum quendam & coagulari ap-
tum liquorem exonerat, qui *lym-* Secretio
pha dicitur, & in propriis lym-
phæductibus ad cor & sanguinem
uti flumina in mare à quo sca-
turiunt, revertitur. Per glandu-
las laehrymales lymphaticum
quoq; humorem in oculum, ut
irrigatus facilius moveatur, ex-
puit. Per glandulas *Membranæ*
pituitariae muco nasum oblinit,
ne à pertransiente respirationis
aere exiccatus arescat. Copiosam
salivam in buccas diluendis cibis
& lubricandis faucibus dicatam
mandat. Per glandulas Stoma-
chi, intestinorum, & pancreatis
lymphaticum quoque succum di-
gerendis dapibus destinatum lar-
gitur. Lachrymæ, humor na-
rium, saliva, fermentum ventri-

C 3 culi,

Artic. 2. culi, succus pancreaticus, fermentum intestinorum, imo humor pericardii, ejusdem omnino indolis sunt cum lympha, & non nisi nomine tantum tenus ab ipsa discrepant. Idem sanguis ad jecur properans succum biliosum per acinosas ejusdem glandulas ad duodenum intestinum sub *feli*-*lis* nomine transmittit. In rebus copiosum à sanguine ferum secernitur, ne crux principia à luxuriante phlegmate nimis diluantur, aut ne dissoluta nimis tumultuoso fermentationis conflictui inepta reddantur. In laxa & flaccescente lienis substantia motus sanguinis refrænatur, ne citatiori raptatus cursu citius quam par est circulum percurrat. In glandulis cutis milliibus per totum corporis ambitum sitis, sudor & transpirationis materia ab affluente sanguine separatur. In testibus filtratur sperma-

spermaticus succus, quod semen *Art. 2.*
perperam (ut infra patebit) vocitari solet, ut non tantum hominis species propagetur, sed etiam ut robur corpori accersatur, uti vox eunuchorum gracilis, & languidae eorundem vires satis demonstrant. Sicque sanguine ad omnia corporis colatoria juxta circuitus leges jugiter appellante *Secretio animalis* peragitur.

Sanguis porro ad muscularum Muscularis motus. fibras accedens, & eorundem tubulos subiens, necnon cum ocurrentibus ibidem spiritibus animalibus per appenosos nervos affluentibus præter modum rarefactus, vel, ut aiunt, explosus, easdem fibras dilatat, & dilatando abbreviat; & hoc modo motus producitur muscularis. Si musculi sic econtracti musculos habeant antagonistas seu oppositos, motus erit voluntatis arbitrio & nutui animæ subiectus; si

Artic. 2. vero musculi nullis æquilibrentur antagonistis, uti cor, musculi respirationis, & fibræ musculares œsophagi, ventriculi, & intestinalium, motu convellentur involuntario & perenni, qui ex arbitrio animæ neque accelerari, neque retardari, multo minus super primi poterit.

Structura
Corporis
humani.

Tota igitur humani corporis machina ex plurimis organis, seu partibus integrantibus textura diversis compingitur. Quodlibet organum ex certo & determinato fibrarum vascularium numero constat. Quælibet fibra ex excellissimis & visum fugientibus terreis, aquaeis, salinis, & sulphureis diversæ figuræ particulis, tanquam ex totidem elementis, in miras formas, multiplices machinulas, & elateres abeuntibus constat. Omnes hæ partes solidæ perlungente sanguine, aliisque fluidis irrigantur. Natus itaque corporis

corporis humani status est, ut ex *Artic. 2.*
solidis & fluidis partibus mutuo
quodam & officioso ministerio si-
bi invicem subservientibus, effor-
metur. Solidæ enim partes situ,
textura, & usu discrepantes flui-
das partes seu humores conti-
nent, movent, depurant, dige-
runt, exaltant, fæcibus expurgant,
variisque usibus idoneos reddunt.
Humores vicisem perenni cir-
citu citati & effervescentia par-
tes solidas alunt, alimento ipsi
restaurantur ; in diversis corpo-
ris colis utiles & faculentos suc-
cos deponunt, naturales cordis
& respirationis motus vitam no-
stram constituentes producunt,
& omnia reliqua partium solidi-
orum munia suo appulsi & in-
fluxu mobiuntur, & peragunt.

Cæterum, corpus nostrum non
tantum ex solidis & fluidis parti-
bus constituitur, sed etiam ex
accersitis iudies ab eduliis nova-

Diversi
Corporis
Humani
affectus.

rum

Artic. 2. rum particularum stratulis & agerie, ad eximiam tandem, præfixam tamen, magnitudinem extumescit. Progressivis aliisque voluntariis motibus mentis imperio subjectis libere movetur. Quinque sensuum beneficio externalium rerum imagines & effectus animo per nervos conductit. Internos quoque animi conceptus, linguae vocem & loquaciam modulantis ministerio, exprimit. Omnes suas à natura præscriptas partes ita sibi semper continuas habet, ut non tantum in unico semper reperiatur loco, sed etiam omnia alia corpora à loco in quo continetur removeat. Quoad ipsius genesim, maris & fœminæ conjugio generatur. Post ortum, animantium & plantarum substantia pastum ad præfixum roboris & molis fastigium paulatim evehitur, donec post elapsos plurimos annorum orbes, si non morbis

Artic. 2.
morbis saltem sponte sua , laxata tandem & enervata partium textura, prævappescente senecta extinguitur. Sed de his omnibus intra quosdam annos fusius agam in duobus Tractatibus quos publici juris facturus sum, unum *De Principiis Medicinæ & Fermentatione*, alterum *De OEconomia Animali*, illum Chymicis, hunc Anatomicis experimentis illustratum.

ARTIC.

ARTIC. III.

De Statu Corporis Humani præter Naturam.

Artic. 3. **U**T Corporis humani statum super naturam rite perpendamus, necesse est ut non tantum statum ipsius sanum, sed etiam morbosum obiter illustrēmus, ut ad miraculorum naturam, causas, & effectus tanquam ad instituti nostri scopum & metam præstrato quasi per diversos gradus itinere paulatim tandem accedamus. Corporis nostri status secundum naturam, uti jam innuimus, est debita illa partium solidiorum & fluidiorum dispositio, qua per mutuum eorundem influxum, & concursum omnia corporis & animi munia rite peraguntur. Corporis autem status præter

Quid sanitatis.

Quid moribus.

præter naturam seu æger, est de- Artic. 3.
pravata aut perturbata earun-
dem partium dispositio, qua om-
nia vel aliqua corporis seorsim,
aut animi, vel utriusque simul
munia lœduntur, vel quædam
abolentur. Alii enim morbi u-
sum tantum partium lœdunt, uti
ophthalmia, podagra: alii usum
earum penitus diruunt, uti *gutta*
serena, *surditas*, *paralysis*. Qui- Sedes
dam morbi totum corpus affici- morbo-
unt, uti *febres*, *apoplexia*, *epilep-* rum.
sia, *convulsio*. Quidam corporis
tantum partem lœdunt, ut Asth-
ma, colicus dolor, podagra, hy-
drops abdominis, gonorrhœa.
Quidam corpus tantum affligunt,
uti *paralysis*: alii animam tur-
bant, uti delirium, melancholia,
insomnia. Alii denique corpus
& animam cruciant, uti mania,
phrenitis, soporosi & hysterici af-
fectus, dolores omnes, & tor-
mina.

Pro-

Artic. 3. Prolixum nimis hic foret, & procul ab instituto remotum plenioram morborum historiam tradere, quæ sola in ingenti volume vix contineri posset. Ne tamen res penitus intacta prætermittatur, morborum omnium sedem & causas contractiori obiter penicillo delineare licebit.

Tres morborum
Classes. Morbi omnes ad tres classes reduci possunt, mōrbos nempe partium *solidarum*, mōrbos *fluidarum*, & mōrbos *utrarumque partium*. Partes solidæ, ossa nempe & carnes, quinque tantum modis lađi possunt. Vel enim tumore præter modum turgent, vel vulnere inciduntur, vel ulcere aut carie corrođuntur, vel a loco removentur, uti in herniis, prolapsu uteri, ani, & ossium dislocationibus ; vel à contusione aut fractura dissolvuntur. Hujusmodi partium solidarum seu organorum morbi, etiam si medicorum

Morbi
Chirurgi-
ci.

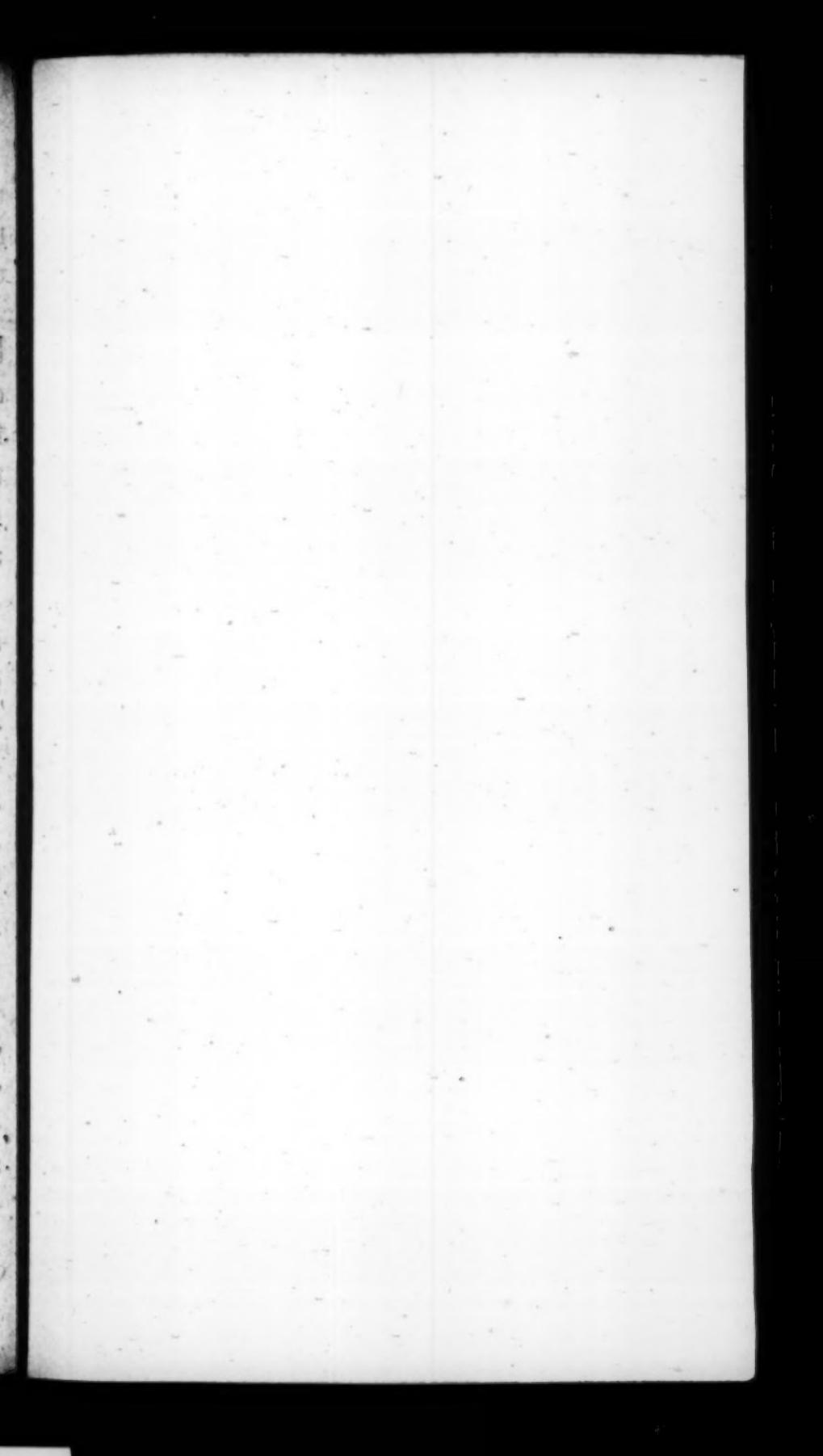
dicorum digni sint consilio, Chirurgorum ut plurimum curæ mendendi relinquuntur.

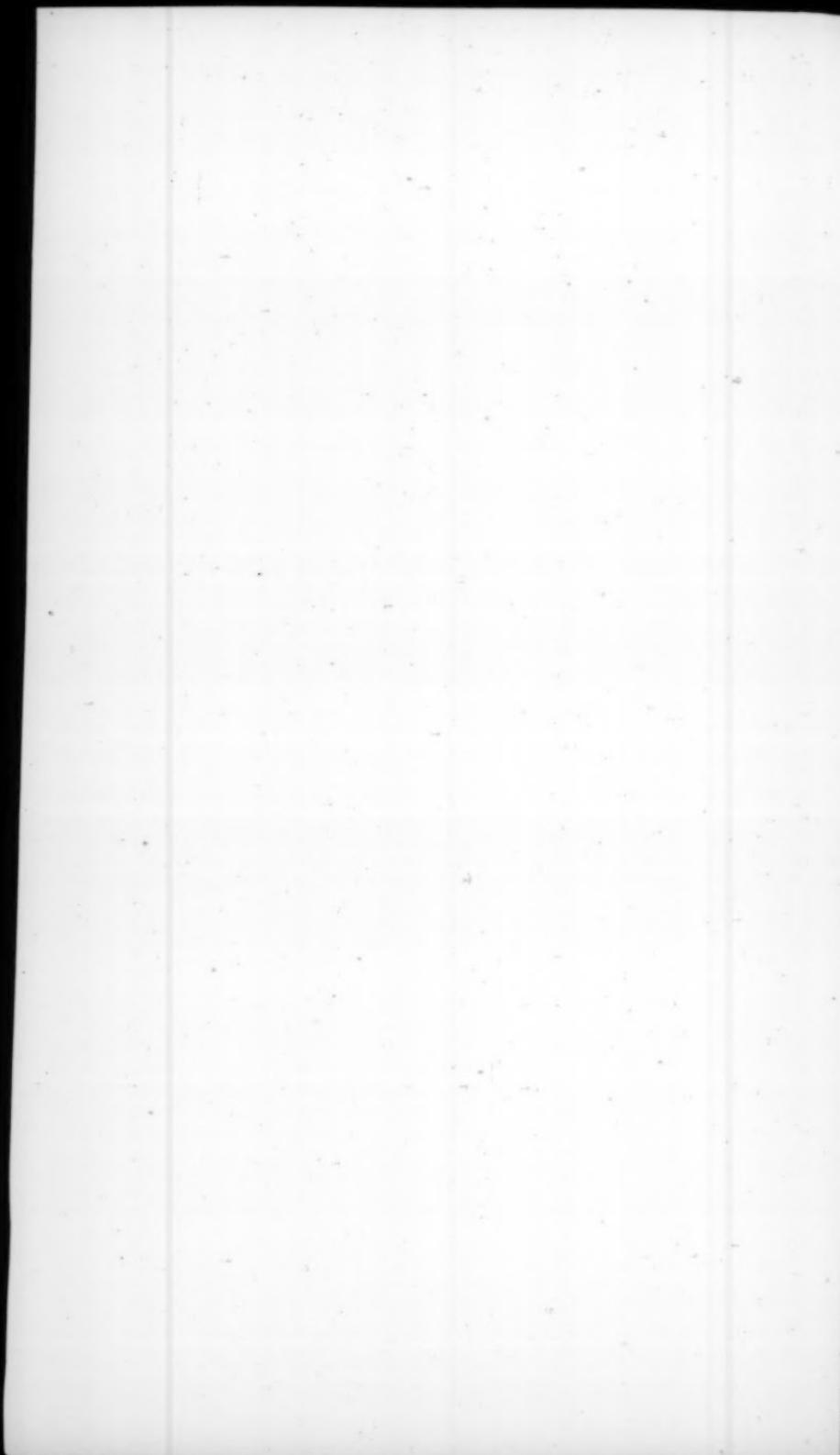
Partium vero fluidarum morbi, qui perspicaci medicorum iudicio curari debent, alii in massa sanguinea siti sunt; alii in spiritibus animalibus hospitium tenent. Hospites sanguinis affectus ad duas species reduci possunt: vel ad eos qui crux massam nimis inspissant, seu quod idem est, ad eos qui motum ipsius tum fermentationis, tum circuitus retardant; & ad eos qui eandem nimis attenuant & dissolvunt, ac utrumque hunc motum nimis accelerant. Longe plures sunt morbi in quibus sanguis crassitie quadam nimis lentescit, quam in quibus ad citatiorem quam par est motum stimulatur. Ad hanc enim ultimam classem solæ Febres aut febriles affectus reduci possunt. Sub priori vero ordine reliqui

Morbi san-
guinis.

Artic. 3. Liqui fere omnes massæ sanguinæ affectus collocari possunt. In statu sanguinis spissò principia ejusdem *salina* & *sulphurea* fixa sunt & crassa; moleculæ ipsius grandiores sunt, multo *tartaro* & *sale acido* fixo aggravatae; unde torpido quodam & quasi testudineo gressu circulatur: Et sic in angustis partium canaliculis, & præcipue in tortuosis glandularum anfractibus, præ lentore nonnunquam retinetur & sistit. Itaq; in cursu sic impeditus sanguis, obstrukiones, inflammations, scirrhos, sarcinata, verrucas, pustulas, œdemata, impetigines, variosq; alios tumores, & infarctus tum in visceribus, tum in habitu corporis juxta partium debilitatem, & peculiarem ipsius intemperiem producet; Corporis atq; animæ munia torpore quodam illaqueata retardabit, & corpus ad exercitium minus agile red-

Sanguis
spissus.

reddet. Hinc somnolenti, he- Artic. 3.
betes, melancholici, hypocon-
driaci.

Si sanguis hicce spissus sale aci- Sanguis
do luxuriante nimis sit aliunde ^{salius.}
aculeatus, non tantum segniori
circuitu agitabitur & intestino
motu, sed etiam spiculis suis sa-
linis hinc inde partium texturam
dilaniabit, & in ulcus eliquabit,
uti in *Phthisicis, Scrophulosis, Scor-*
buticis, Venereis affectibus, in gan-
grena, carie, carbone, cancro, a-
liisque tumoribus erodentibus,
juxta varios falsedinis & acrimo-
niæ gradus videre est; in quibus
sanguis salinis hujusmodi aculeis
totus echinatus, non tantum mol-
liorum carnium texturam frigi-
lis instar paulatim dilacerat, sed
etiam solidiorum ossium fibrosas
laminas altius erodit. Salini ii- Dolores
dem cuspides nunc *cephalalgiam,* unde.
nunc *cardialgiam, colicum* nunc
dolorem, nunc nephriticum, arthri-
ticum,

Artic. 3. ticum, rheumaticum, nunc pleuriticum, variosque id genus atroces dolores & cruciatus aciculorum instar stimulando excitant, corpusque nonnunquam, substantiam ipsius abradendo, furtim emaciant. Hujusmodi autem morbi in partibus simul fluidis & solidis hospitantur.

Morbi
spirituum.

Qui in spiritibus animalibus habitant morbi, alii pariter à suppresso aut retardato eorum motu, vel à diminuta copia; alii à devio & effero eorum organismo proveniunt. Ad primam classem reducuntur *Catalepsis, Apoplexia, Coma somnolentum, Carus, Veternus, Paralysis, Stupor, Tremor, Lassitudo, Debilitas, Timor*. Ad ultimum vero ordinem redeunt *Mania, Phrenitis, Delirium, Fatuitas, Melancholia, Vertigo, Convulsio, Motus Convulsivi, Epilepsia, Hysterici affectus, Horror, Rigor, Ira, Dolor*. Ut omnes

nes sanguinis morbi à causis exter- Artic. 3.
nis, nempe vel à *nimio cibo aut po-*
tu, vel à motu præpostero aut diutur-
niori quiete, vel à somno aut vi-
giliis immoderatis, vel ab aere
insalubri, vel à retentione excre-
mentorum, aut excretione reti-
nendorum, vel denique ab ani-
mi pathematis proveniunt; sic
quoque omnes fere spirituum
*affectus aut defectus, præter *iram**
*& *timorem*, à sanguinis intem-*
perie, tanquam à causa conti-
nente, ut plurimum procedunt.
His autem diutius immorari fo-
ret potius praxis medicæ funda-
mentis explicandis insistere, quam
propositi nostri scopum illu-
strare. Quare relicta hac trita
sanitatis & morborum indagine,
per abruptam & insolitam viam
ad statum Corporis Humani su-
per naturam elati cursum diri-
gamus.

ARTIC. IV.

De statu Corporis Humani super
naturam.

Artic. 4.

PRÆMISMO Corporis Humani
fano & morboſo ſtatu, nunc
demum exploremus quot & qui-
bus modis idem ſtatus ſuper na-
turam elevatus eſſe ſupponitur.
Nihil enim impedit quominus
multa animo concipiamus, quæ
ſensib⁹ percipi non poſſunt,
quando ea quæ ſensib⁹ objici-
untur cum iis quæ ſenſuum aci-
em fugiunt æquo comparantur
judicio. Quidni igitur perpen-
damus utrum *miracula* quæ circa
corpus humanum nobis tradun-
tur, cum corporis humani fabri-
ca & cum ratione conciliari poſ-
ſent? Cum enim corpus huma-
num totum ex materie conſta-
tum

Status ſu-
pernatu-
ralis cor-
poris.

tum sit, & cum tota hæcce materia ex iñumeris particulis à se vere divisis & diversa mole, situ, & figura donatis exurgat; status ipsius mutari non potest aut conservari super naturam, quin varietur, aut conservetur moles, situs, & figura particularum ejusdem. Mihi igitur hic statui juxta *Medicinae fundamenta* indagare, utrum omnes modi quibus corporis humani status, seu partium & particularum ejusdem moles, situs, aut figura mutata esse super naturam, aut supra naturam conservata esse creduntur, ad *rationis normam* & ad quoddam veluti *Systema* redigi possent. Quare perpensis primum *motus* natura & legibus, nec non triplici *motus suspensione*, sequentia, & plurima alia stupenda circa corpus humanum *phenomena*, quæ *miracula quoq;* esse fatebor, explicare aggrediar.

D 3 Quo-

Artic. 4. Quomodo nempe concipi potest quod Corpus humanum ardente igne cinctum non comburatur? Quomodo per mare aut super undas ambulare poterit, nec immergatur? Quomodo sine alimentis diutissime, imo in perpetuum vivere potest? Quomodo generari potest ex foemina sine mare? Quomodo formari potest sine mare & foemina? Quomodo recens extinctum, imo & ante plura sacula in pulverem jamdudum redactum ad vitam revocari potest? Quot modis multiplicari non potest ipsius praesentia? Ut itaque haec omnia clarius eluescant, de singulis seorsim paulo fusiis agendum est.

Advertere obiter licet quod longe alia est corporis humani cum tota sua mole spectati natura, seu status, & alia atomorum exilium ex quibus tota ipsius moles coalescit. Natura enim corporis

poris humani est ut omnes ipsius *Artic. 4.*
partes & particulæ in debita serie,
ordine, positura, & structura si-
mul cohærent. Natura vero *Discrimen
mixtum &
mixti par-
ticulas.*
particularum exiguarum non est
ut ita in organicam texturam sint
dispositæ, ad omnem enim si-
tum & texturam perinde se ha-
bent ; sed ut extensa quadam
mole, & figura donentur ; qui-
bus nullatenus spoliari possunt.
Nulla enim materia, nisi forte
posset in nihilum redigi, potest
unquam esse sine aliqua figura &
magnitudine. Quare minutissi-
morum elementorum natura e-
verti nunquam potest ; potest ta-
men dirui corporis humani sta-
tus. Partes enim ipsius dissolvi
possunt, dissolutæ possunt ulte-
rius dividi, & comminui ; pos-
sunt citationi motu agitari, vel
omni motu destitui ; Particulae
ipsius proprias figuræ exuere, &
novas induere possunt. Brevi,

Artic. 4. miris & variis modis mutari potest corporis humani cœconomia ; genuinus vero particularum ipsius status mutari maxime, vel everti penitus nunquam potest.

Supremus Rerum Opifex, qui solus est unica & immediata effectuum omnium causa, etiamsi juxta *motus leges*, quas ipse sanctivit, omnes *naturæ effectus* ha-
cenus ut plurimum produxerit, poterit tamen pro arbitrio, vel easdem *leges* abolere penitus, vel suspendere aliquamdiu, prout ipsi libitum fuerit ; & suspensis hu-
ijsmodi *legibus*, eosdem effectus, vel novos creare poterit. Qui

Effectus naturales vere super naturales sunt, & vice versa. effectus sic creati, quoniam supra solitum *naturæ cursum* producuntur, *Miracula* rite dicuntur. Sed hæc *miracula* æque facile concipi poterunt mente, & explicari ratione, ac illi effectus qui juxta sanctitas naturæ & motus leges produci passim solent ; quia uterque

uterque effectus, & ille qui legi *Artic. 4.* est conformis, & alter qui suspenſa lege producitur, ab æquali ipsius voluntate, & æquali voluntatis efficacia unice & immediate dependet. Unde illi effectus, qui vulgo *naturales* dicuntur, aequo vere *supernaturales* sunt, ac illi qui solent *miracula* vocitari; & vicissim *miracula* æque corporum, in quibus producuntur, conditioni & naturæ conveniunt, ac phænomena, quæ juxta *sancita naturæ decreta* in ipsis producuntur. Ut in decursu hujus operis fusius observabimus. Quoniam itaque omnes effectus vel à *vigente*, vel à *suspensa motus lege* producuntur, de *motus* natura aliquid hic præmittere necessum erit, ut effectuum super naturam *modus* & *causa* clarius innotescant.

ARTIC. V.

De vigentibus motus legibus.

*Artic. 5.
De Natura
Motus.*

QMES naturæ effectus solius *motus* ministerio peraguntur. *Motus* quidem *leges* novimus; quidnam vero sit *motus*, aut quænam sit ipsius causa, haud ita perspicue concipiimus. Scimus quod *omnis motus est localis*, seu quod idem est, videntur quod omne corpus motum transit ab immobili quodam mundi puncto, quod mente concipiimus, ad aliud punctum immobile. Novimus pariter quod corpus motum non à seipso sed ab alio movetur. Observamus quoq; quod corpus ita motum juxta diversos *motus* gradus, quibus citatur, alia obvia corpora, si molis non sint immensioris à loco

loco removet, illisque, uti pyro- Artic. 5.
bolus à tormento bellico in mu-
rum projectus, motum commu-
nicat; & quantum de suo motu
communicat, tantundem de ip-
so deperdit. Quid vero commu-
nicat, aut deperdit, non patet.
Patet tamen quod nihil sui trans-
mittit, aut deponit. Nihil enim
in pyrobolo aut in alio quovis
corpore reperitur præter mate-
riam, aut materiæ partes. Nullam
autem suæ materiæ partem trans-
fert: Ejusdem namq; ponderis
est semper & molis. Imo etiamsi
aliquas suæ materiæ partes trans-
ferret, inquirendum ulterius fo-
ret, quomodo translatae partes
motum inderent; natura enim
sua indere non possunt: Quia in
se nihil intus habent, aut natura
sua transmittere nihil valent præ-
ter suas particulas. Particulæ
autem non sunt *motus*, neq; na-
tura sua motu donantur, quia
ad

Artic. 5. ad motum & ad quietem perinde se habent.

Præterea, si unum corpus sponte sua, aut insita quadam virtute aliud corpus moveare posset, seipsum dubio procul natura sua moveret. Consentient tamen omnes quod nihil potest à seipso in motum cieri ; sed quod primus corporum motus fuerit à solo Deo inditus ; ac proinde ab eodem unice à primordiis rerum hucusq; in pari quantitate conservatus. Conservare autem motum idem est ac eundem jugiter reproducere. Quid vero reproducitur adhuc anceps est & abditum : Certum tamen quod nihil revera novum creatur, nec aliquid vere distinctum à corpore moto, & à spacio in quo moveretur. Si enim observemus æreum centum librarum globum ad unius milliaris distantiam à tonante tormento bellico in murum pari-

pariter aheneum impetu pernici-*Artic. 5.*
cissimo projectum ; nihil clara
mente concipiems præter glo-
bum, aerem in quo movetur, &
murum in quem irruit. Verum
quidem est quod comparamus
seu colligimus mente punctum
in quo corpus moveri incepit,
punctum in quo moveri desit,
& omnia puncta , per quæ suc-
cessive ad motus terminum tran-
siit ; ex qua comparatione ali-
quem *motus* conceptum nobis for-
mamus. Cum autem hicce de
motu conceptus penes mentem
duntaxat resideat , in se motus
nihil revera erit ante intellectus
examen existens, sed erit tantum
mental is de moto corpore respe-
ctus. Unde etiamsi motus dici
quodammodo posset , *transitus*
corporis a puncto quodam mundi
immobili, quod mente fingimus,
ad aliud punctum immobile ; hic-
ce *transitus* nihil percipitur esse
vere

*Motus in
se nihil
est.*

Artio. 5. vere distinctum ab animo conciente, seu corpus motum cum spatio & utroq; *motus* termino comparante. Motus igitur non est qualitas ulla, aut ut loquuntur, Entitas, ab uno corpore in aliud corpus transiens: Nihil enim praeter materiam sola figura & magnitudine donatam ex ullo corpore in aliud vere transmigrare potest.

Ex his igitur inferre fas est, quod cum motus alicujus corporis in se nihil revera sit, non poterit esse vera, efficiens, aut naturalis causa cur aliud corpus moveatur, in quod motum corpus irruit; sed corpus motum seu appellens est tantum *occasio*, cur quietum corpus juxta statutas motus leges à supremo motus Authore moveatur. Quare etiamsi vulgo existimemus quod corpora omnia à se invicem moventur, à Deo tamen solo vere, immediate & unice

unice moventur. Moventur tamen juxta leges ab ipso stabilitas. Nempe quod unum corpus non tantum ex occasione motus alterius corporis appellentis & irruentis moveatur, sed etiam juxta diversas utriusq; corporis conditiones, diversis motus speciebus, nempe vel *fermentationis*, vel *fluidi*, vel *translationis*, vel *circulationis*, vel aliis id genus motibus citetur. Medicorum igitur est *Chymiae* & *Anatomiae* ope diversas corporum conditiones, partium nempe figuram, molem, situm, & texturam investigare, ut diversas motuum occasiones & species, nec non effectuum differentias explicent; etiamsi motus ipsius naturam, divinam nempe voluntatem, explicare non valeant. Innumeris enim jam compertum est experimentis, quod unum corpus, etiamsi eodem motus

Artic. 5.
Motus di-
versi à di-
versis cor-
motorum
conditio-
nibus.

Artic. 5. *tus gradu raptetur ac aliud, juxta diversam tamen molem & texturam, longe diversum ab alio corpore effectum producet.* Imo etiam si similis foret textura, par motus gradus, & æqualis utriusq; corporis magnitudo, si tamen figura discrepent, diversos quoq; effectus elicient & operabuntur. Ut in mixtorum corporum Elementis, *Terra, Aqua, Sale, & Sulphure*, videre est. Particula enim *Aqua*, quæ ovalis supponi potest, longe aliam sensationem in nerveis linguae papillis excitat, ac particula salis, quæ spiculis, & quasi prominentibus acutis monticulis hispida est. Obtusa quippe *Aqua* corporiscula nullam vim exerunt, nullo sapore sunt sensilia. Asperæ autem salis particulæ quodam acrimoniaz sensu nerveas linguæ lanugines non tanum leniter tillant, sed etiam acriter vi non nunquam

nunquam cauſtica mordent. Pli-
catiles pariter & teretes fulphu-
ris villi longe aliam à scabris,
porosis & insulſis terræ particu-
lis saporem inducunt. Facilius
longe est corpus nostrum acuto
gladii mucrone quam obtuso fer-
ri extremo perfodere. Non satis
itaq; est dixisse, quod omnes cor-
porum effectus à motu eorundem
peraguntur, sed sagaciori ulte-
rius indagine corporum figuram
& molem perspicaces debent me-
dici investigare, ut *modus*, quo
effectus eorundem producuntur,
altius pelluceat.

Cum igitur *motus* sit effectu-
um omnium cauſa unica, & mo-
tus unice & immediate à solo
Deo procedat, Deus erit unica Nullæ sunt
& immediata effectuum omnium veræ cau-
cauſa. Ac proinde materia, ma- fæ naturæ
teriæ figura, & moles, quæ vul- les.
go *naturales*, seu *secundæ causæ*
vocantur, veræ cauſæ non sunt;

E sed

Artic. 5. sed tantum passiva quedam, apta tamen instrumenta & occasiones, quæ summum Opificem ad producendos, quibus destinata sunt, effectus determinant. Ut ilutum, cæcis oculis applicatum, non est causa, sed tantum occasio, cur cæcitatis causa à supremo luminis Authore tollatur.

Hactenus itaq; observavimus, quod etiam si Deus, non tantum primus sit, sed & unicus corporum motor, & quamvis naturales omnes corporum effectus solus operetur, mutuo tamen corporum concursu & conflictu utitur, ut hōc effectus juxta motus leges æterno liberæ voluntatis decreto sancitas producat. Nunc autem solerti disquiramus scrutinio, utrum eadem immensa Potestas varios in corporibus effectus sine ullo corporum ipsorum concursu, sine ulla

ulla motus lege, & sine ullo *Artic. 5.*
prorsus naturæ auxilio, miro
quodam & stupendo modo pro-
ducere valeat.

E 2 ARTIC

ARTIC. VI.

De suspensis motus Legibus.

Artic. 6.

Leges na-
turæ su-
spendi
possunt.

ETiamsi ostenderim quod, juxta stabilitas jam *motus leges*, Deus ex occasione motus unius corporis, aliud corpus constanter ipse moveat; videamus tamen, utrum semper unum corpus ex occasione motus alterius corporis irruentis movere teneatur; vel, utrum unum corpus sine occasione motus alterius in motum ciere valeat. Durum fore videtur, quod supremus Legislator suis legibus quas ex immenso liberæ voluntatis arbitrio ante primordia rerum condidit, ita obstringatur, ut nihil praestare posset, nisi juxta regulas quas ipse rebus prescripsit; cum penes omnes hominum, nullius imperio

perio subditorum, societates, li- Artic. 6.
bera relictæ sit potestas, ut, pro
secura personarum & rerum tu-
tela, leges solemni decreto non
tantum sanciant, sed etiam, ut
sancitas, prout necessitas postu-
laret, pleno senatu abolere vale-
ant penitus, vel suspendere ali-
quandiu. Nemo itaque aude-
bit asserere, quod minor erit
summi Numinis quam hominum
tum in condendis tum in suspen-
dendis legibus potestas & præro-
gativa. Quare dubitare nulla-
tenus licet, quin leges *motus*,
quas libere sancivit, pro arbitrio
suspendere poterit. Statuta au-
tem semel legum motus suppres-
sione, æque clare concipi pote-
runt, & explicari *miracula*, ac
communes naturæ effectus, &
apparentiae, quæ vigentibus mo-
tus legibus per totam nunc mun-
di machinam paßim producun-
tur.

Artic. 6.

Duo mo-
tus.Motus so-
lidi.Motus flu-
idi.

Observare itaque prius opus est, quod, uti duæ sunt corporum species, solida nempe & fluida; sic duplex erit eorumdem motus; motus nempe totius corporis, & motus insensibilium particularum ipsius. Corpora solida partes habent arcto sibi vinculo ita cohærentes, ut moveri non possint nisi motu totius, uti lapis vel lignum. Fluidi vero corporis partes ita disjunctæ sunt, ut non tantum communij totius mixti motu moveantur, sed etiam singulæ minutissimæ particulæ motu proprio & intestino circa axem à permeante rapidissimo æthere turbinatim rotentur: quæ rotatio fluiditatem conservat, uti in aere, fluminibus, mari, & in omnibus liquoribus videre est. Si autem hæc rotatio sensibus non percipiatur, uti in aqua in quiescente cyatho contenta, fluidi motus proprie vocatur; si ve-

Artic. 6.
Quid fer-
mentatio.

ro sensilis fit, & cum spumoso
quodam æstu, aut effervescentia
fine igne aut aliqua alia causa
manifesta turgescat, fermentatio
rite nuncupatur. Uti in *aqua*
forti cum argento, aut cum oleo
seu sale *tartari* eliquato, rare-
scente & fermentescente cerni-
mus.

His ita præmissis, nunc de-
mum sedulo exploremus, utrum
humana mente concipi potest
modus quo *miracula* produci pos-
sunt. Creditur vulgo, quod quo-
niā *miracula* sunt effectus qui
naturae leges excedunt, ingenii
quoque captum superant: unde
miraculorum interpretes ad su-
prematū numinis potestatem cœ-
ca mente recurrere solent, Di-
cunt enim, & merito quidem,
quod Deus omnia præstare po-
test, quæ sibi aut rationi repug-
nare non videntur: Miracula i-
gitur, inquiunt, etiamsi ratio-

Modus
miraculo-
rum in-
quiren-
dus.

Artic. 6. nisi indaginem fugiant, ratione
tamen non contradicunt, ac pro-
inde Deus eadem, quoties ipsi
lubebit, operari poterit. Verum
hoc animum veritatis avidum
non satiabit. Nemo enim non
videt, quod supremum & abso-
lutum est summi numinis im-
perium in omnia corpora, &
in reliquias, quas ipse creavit,
substantias; ipsius nutui sub-
iiciuntur; à sola ipsius volun-
tate dependent, & conservan-
tur; & in omnem statum eleva-
ri, aut mutari possunt, qui ip-
sum naturæ non refragatur.
Scimus quoque, & probavimus
supra, quod non tantum *mira-*
cula omnia, sed etiam solita, &
communiæ naturæ phænomena,
à Deo unice & immediate pro-
ducuntur. Non satis igitur est
dixisse, Deum esse unicum rerum
omnium, & effectuum, tum na-
turalium, tum supernaturalium,
autho-

authorem & causam, sed ulterius *Artic. 6.*
inquirendum, *quomodo* immensa
ipsius potentia corporibus aut re-
bus in quibus hujusmodi effectus
producit, vere applicatur. Jam
posuimus quod omnes naturæ ef-
fectus *juxta statutas motus leges*
peraguntur; & Philosophi hu-
jusmodi *motus leges* ad certas clas-
ses, & ad quoddam veluti Syste-
ma reduxerunt, ut naturæ phæ-
nomena clare & perspicue expli-
cent. Præcipuæ autem *motus le-
ges* hæ vulgo recensentur.

1. *Corpus quod movetur ab alio corpore movetur.* Tres mo-
tus leges,

2. *Corpus in motu positum mo-
tum obviis corporibus, si molis non
sint ingentis, communicat.*

3. *Corpus in motu positum, in
motu semper persistit, donec motum
alteri corpori communicat.*

Ex

Artic. 6.

Ex tribus hisce *motus legibus*, variae aliae *leges* deduci solent, ut naturales Corporum effectus clarius illustrentur. *Communia* igitur *naturae phænomena* sunt effectus *vigente motus lege producti*. Ego autem *Corporis Humani Status super naturam* hic explicatus, ad aliam longe causam recurrat, quam ad sanctas naturæ leges, necesse est. Miracula enim nullo naturæ ministerio, nulla motus lege producuntur. Ut autem miraculosi effectus clarius eluceant, sagaciori trutina perpendendum est, quænam vere sit *miraculi* natura.

Quid mi-
raculum.

Quidam dicunt quod *miraculum* est *stupendus effectus qui sensus per-*
cellit & ingenit captam excedit. Ve-
rum quam multi sunt naturæ effe-
*ctus qui sensuum aciem & rati-
 onis indaginem superant?* Quid
stupendius ortu & occasu astro-

ut

rum, vel, ut malunt, Telluris? Quid æstu maris? Quid vegetantium germe? Animantium genesi? Motu musculari? Aquarium stygiarum effervescentia? Quid mira & constanti temporum vicissitudine? Quid materno Brutorum in pascenda prole amore & industria? Quid saeviente morborum cohorte? Quid innumeris aliis abditis naturæ arcanis admiratio ne dignius? Nihil enim verius unquam dici potuerit, quam quod
Ex vānī tōis evanīcīs ēst tī dāvūas br.
Si itaque allata hæc *miraculi* de scriptio vera esset, omnes naturæ effectus continua forent miraculorum series & catena. Quare non sat est dixisse miraculum esse stupendum effectum, sed ulte riū natura ipsius indaganda est, & ratio, cur tanto stupore hominum census percellat, plurimi enim sunt *stupendi effectus* qui sacro *miraculi* nomine insigniri non me rentur.

Affir-

*Artic. 6.**Vulgaris
miraculi
definitio.*

Affirmant alii quod *miraculum* est *supernaturalis effectus ex pecuniali Dei mandato productus*. Verum hæc quoq; definitio omnibus naturæ effectibus competit. Adverti enim hic superius quod omnia phænomena seu communes corporum effectus supernaturales vere sunt, seu à Dei influxu unice & immediate dependentes. Omnes enim naturæ effectus solo motus ministerio perficiuntur: Motus autem non à rebus ipsis motis, sed à suprema numinis voluntate vere & unice procedit; ac proinde motus hujuscce effectus cum non à corporum motorum natura, sed à suprema potestate producuntur, *supernaturales* dici rite merentur; quoniam naturæ vires æque vere excedunt, ac illi effectus qui vera miracula vulgo vocitari solent. Unde hæc pariter *miraculi* notitia naturam illius nondum clare demonstrat.

Ut

Ut igitur genuinam *Miraculi Artic. 6.*
indolem quanta possum perspi-
cuitate detegam, observare opus
est, quod etiamsi vera *Miracula*
& communia naturæ *phænomena*
in hoc conveniant, quod utraq;
supernaturalia dici quodammo-
do possent, seu à supremi Nu-
minis nutu & imperio unice & æ-
quali modo dependentia; illud
tamen interest discrimen, quod
solita naturæ *phanomena* juxta
corporum conditiones & statutas
Motus leges producantur; *Mi-*
racula vero à nulla corporum
conditione, naturæ auxilio, aut
Motus lege dependent; sed per
diversas longe, imo plane oppo-
sitæ *Natura legibus* vias pera-
guntur. Unde quicquid de *Nat-*
ura Effectibus dici solet, contra-
rium de *Miraculis* dicendum est;
ac proinde quoniam diximus
quod *phænomenon* naturale *vigen-*
te Motus lege producitur; sic *Mi-*
raculum

Artic. 6. *raculum* feriante eadem lege producendum est. Miraculum igitur recte definiri potest effectus *suspensa Natura*, seu motus *lege productus*.

Suspendi autem non possunt leges nisi ab eodem qui *Leges condidit*. Cum igitur *Motus Leges* à solo Deo sanctitæ sint, non nisi à solo Deo suspendi aut aboleri possunt; ac proinde Deus solus poterit Miracula operari, aut saltem ^b aliis operandi potestatem solus concedere poterit. Concedere autem potestatem aliis, est iisdem suæ voluntatis ministris vim infundere, cuius solius ope destinatos hujusmodi effectus in peculiarem quendam finem producunt. Hæc autem *virtus infusa* nihil vere concipitur esse, nisi *divina voluntas personis*, quæ *Miracula operari creduntur*, & corporibus, in quibus *Miracula* producuntur, efficacius applicata; quæ hujusmodi

modi personis utitur tanquam Antic. 6. totidem instrumentis, ut de creta sua patefaciat. Unde quoniam hæc instrumenta, ut manus calatum movet, vel pes ligonem adigit, Deus applicat, ipse solus vere *Miracula* operatur; quia sola ipstus potentia per applicata hujusmodi instrumenta in corpora, in quibus miracula producuntur, transmittitur.

Non satis autem est asseruisse quod miracula omnia post suspensas *Motus Leges* producuntur, sed inquirendum ulterius quot modis eadem leges suspensi possunt; & quomodo iisdem suspensis stupendi hujusmodi & miri effectus sequuntur. Ut enim ad varias *legum Motus* classes omnia naturæ phænomena reducuntur, ita sub certis suspensarum Motus legum capitibus miracula omnia non tantum locari, sed etiam clara mente con-

Artic. 6. concipi, & explicari possunt.
Atq; ita, uti tres jam statuimus
præcipuas motus leges, sic tribus
modis eadem leges suspendi pos-
sunt.

Vel enim,

Tres mo-
tus legum
suspensi-
ones.

1. Corpus moveri poterit sine
occasione motus alterius corporis ir-
ruentis.

Vel,

2. Data Corporis irruentis oc-
cassione Corpus poterit non moveri.

Vel,

3. Corpus in motu positum, mo-
tum subito deperdere poterit, non
communicato eodem alteri corpori
ambienti.

Hisce tribus legum motus
suspensionibus omnes corporum
status

status super naturam explicari fa- Artic. 6.
cile possunt. Non dico tamen
quod hac legum æternarum di-
spensatione ita clare & perspicue
miraculorum natura innotescat, &
stabiliatur, ut aliis forsan ab acu-
tioris ingenii viris excogitari non
posset eorundem producentorum
modus. Sed affirmo tantum,
quod *miracula per suspensas* has
Motus leges æque perspicue solvi
possunt, ac communia naturæ
phænomena per sanctitas Motus
leges, in vigore persistentes, vul-
go explicari solent. Uti enim u-
num naturæ phænomenon in se
magis difficile non est quam a-
liud, ita unum quoq; *Miraculum*
non est magis stupendum, nec
in se vere magis difficile, quam
aliud; quia æque facile potest
suspendi una lex motus ac alia; &
Miraculum non nisi suppressa u-
na vel altera motus lege unquam
producere potest.

Artic. 6. Meum autem non est hic probare, quod unquam fuerint *Miracula* à Deo prouidea. Sed ego tantum *Miracula* quæ ex longa argumentorum serie, & fido Scriptorum testimonio à mysticarum rerum interpretibus vera esse supponuntur, juxta suspensas *Motus leges* illustrare conabor. Non dico tamen quod *legis Motus* suspensio natura sua *miraculum* operetur, sed dico tantum quod posita semel *legis Motus suppressione* miraculum sponte sua sequitur. Advertendum autem quod aliud longe est *Motum ipsum*, & aliud *Motus Legem* suspendere. Lex enim *Motus suspendi* potest, etiamsi *Motus ipse* in vigore persistat, uti contingere, si forte corpus humanum a in ardente igne positum non comburatur: & vicissim *Lex Motus suspendi* potest in corporibus, in quibus nul-
lus

lus adhuc productus est Motus, *Artic. 6.*
uti in primo corporum Motu à
supremo Motore fine occasione
Motus aliorum corporum pro-
ducto videre est. Ut autem hæc
omnia clarius eluceant de *tri-*
plici Motus legum suspensione si-
gillatim & paulo altius agendum
est.

F 2 ARTIC.

ARTIC. VI.

De Prima Motus lege suspensa.

Uhi ostenditur quod Corpus moveri poterit sine occasione motus alterius corporis irruentis.

Artic. 7.

TOtuS hujus operis cardo circa hanc unam volvitur hypothesim , nempe quod *Leges motus a summo Legislatore conditæ ab eodem suspendi possunt.* Quare plane sequitur quod etiam si corpora ex occasione motus aliorum corporum impellentium moveri soleant , sine ullo tamen hujusmodi impulsu aut conflictu moveri poterunt. Tribus autem modis corpus hoc modo in motum cieri poterit : Vel enim corpus motu sui totius uniformi & cum tota sua mole movetur ; vel

Tres modi primæ suspensiōnēs.

vel singulæ minutissimæ ejusdem *Artic.* 7.
particulæ non tantum communi
totius, sed etiam proprio motu a-
gitantur ; vel singulæ exilissimæ
particulæ non tantum moventur,
sed etiam figuræ deponunt, &
novæ figuræ illis insculpuntur.

Juxta *primum movendi mo-*
dum plane concipi potest quo- *Primus*
modo aspe^ctabilis hæcce mun- *movendi*
di Materia in tam diversas par- *modus.*
tes, in tam miras formas, in tam
dissitos ^a orbes, & ^b vortices pri-
mitus disposita est & coagmen-
tata. Hoc pariter modo omnes
mundi partes denuo dissolvi, si-
tum mutare, invicem confundi,
& in pristinum *Chaos* reduci,
urbes condi, conditæ everti,
montes transferri, poterunt. Cor-
pus quodvis per aerem ad Amer-
icam ferri, ad ^c cœlum elevari,
aut ad alia quævis remotissima
loca sine ullo alio impellente cor-
pore transportari poterit. Tota

Artic. 7. terrei vorticis ^a compages intes-
tinis motibus convelli & suexcuti
poterit. Possunt ^c maria remo-
veri, ita ut pedestri exercitui ab
Anglia in Galliam per medium
Oceanum pateat semita. Aqua
^f abyssi intra nuclei terrei repagu-
la inclusæ laxatis hinc inde clau-
stris in altum ad Terræ marginem
evehi, & Terræ superficiem
si non fortasse totam simul, sal-
tem successive, diluvio quodam
inundare potest. Eadem ^g a-
qua sub vaporum forma expan-
sa, in tanta copia incumbenti ae-
ri immisceri potest, ut densa ca-
ligine noctis tenebras imitante
solis radios transmittere non va-
leat.

Secundus
movendi
modus.

Juxta secundum movendi mo-
dum exigua omnium corporum
elementa dissolvi possunt, disso-
luta dividî ulterius, divisa per to-
tum mundum dissipari, & dissi-
pata demum in unum ^h cumu-
lum

lum iterum coacervari, per exi- Artic. 7.
lissimos omnium corporum po-
ros i transmitti; brevi, omnium
corporum partes, & particulæ,
situm & texturam mutare pos-
sunt. Hinc patet quod homo
quivis, qui ^k ante biduum vel
triduum ex motus intestini in flu-
idis corporis defectu mortuus est,
restaurato principiorum sangu-
inis motu ad vitam revocari po-
terit. Hoc etiam modo ⁱ morbi
subito curari, vel subito infesta-
re poterunt. Materia enim mor-
bida in toto sanguine vel in ali-
qua corporis parte latitans subito
auferri potest, vel intus corrigi.
Atque ita materia quævis, cor-
neam, nervos opticos, auditori-
os, linguales, cutaneos, vel ali-
os corporis nervos infarciens, &
paralysim producens subito ab-
ripi potest. Sicque ^m cœci vi-
dere, ⁿ surdi audire, ^o muti lo-
qui, ^p paralytici sentire, & ^q clau-

Artic. 7. di ambulare poterunt. Vel hujusmodi nervorum canaliculi aliena materia infarciri & obturari possunt, unde homines furdi, muti, cœci, paralytici evadere, & usu membrorum privari possunt.

Nec tantum peculiares corporis partes morbis curari & iisdem subito affici & cruciari poterunt, sed etiam totum corpus, & tota sanguinis massa subito corrumpi, & inquinari poterit. Non opus autem est novam ullam aut heterogeneam materiam sanguini addere, ut morbi in eodem producantur; sed sufficit latentes morborum formites, salina dempe ipsius principia suscitare, & in novas figuras eadem formare, ut *pestes*, *febres*, *lepra*, *scabies*, & varii istiusmodi affectus sequantur. Possunt enim salia acria intra purpurei laticis compaginem, & intra sulphurea ejusdem involucra

lucra irretita exaltari & iisdem totus sanguis aculeari: unde sanguis austerus vel acrius evadet. Eadem pariter salina principia acuta spicula possunt & acrimoniā deponere, vel intra texturam sanguinis abscondi & involvi, ut sanguinem falso suo acore non inficiant. Unde memoratis jam morbis & symptomatis homo potest *ex eadem lege* curari. Potest quoque sanguis ab atroci dolore agitari maxime, atque rarefieri, & ita demum attenuari, ut per totum corporis habitum, & per hiantes cutis porulos sub *cruenti sudoris* forma *guineus*.
transudare valeat. Nec hoc ita mirum videbitur, cum in *Praxi medica* frequenter observemus, quod urina per stomachum in obstructionibus renū viam sibi pandat, quod sanguis per glandulas intestinales in *fluxu hepatico* & in *dysenteria*, per glandulas renū in

Artic. 7. in *miectu sanguineo*, per membra-
nam pituitariam in *hemorrhagia*
naris, per podicem in *haemorrhoi-*
dibus, per pulmones in *sputo &*
tusso cruentis, per uteri tunicas
in *fluxu menstruorum*, per vere-
trum in *aestuosa & præservida ten-*
tigine, per ventriculi membra-
nas in *vomitu sanguinis*, ab aper-
tis vasculorum sanguiferorum os-
culis eructetur. Quidni igitur san-
guis rarefactus maxime per mil-
liares cutis glandulas, & bibulos
eiusdem porulos, sine ullo pro-
fus *miraculo* transfire valeat. In-
numerī enim pilosarum arterio-
larum sūreuli ad summam cutem
propagati sunt; unde sanguis ab
extremis hōrum vasculorum osti-
olis ibidem exputus, si aliunde
subtilior factus maxime sit, per
apertos *epidermatis* porulos foras
fluitabit.

Tertius
movendi
modus.

Juxta tertium denique movendi
modum, omnia cujuscunque na-
tura

turæ corpora in alia quævis cor- Artic. 7.
pora transformari possunt. Quod
ut rite percipiamus, observare o-
pus est, quod particulae unius corpo-
ris non discrepant ulla tenus a parti-
culis alterius cuiusvis, nisi quoad mo-
lem, texturam, figuram & pro-
portionem; ita ut si elementares
partes ex quibus lignum constat
induerent figuræ particularum
aquæ figuris similes, servata pa-
ri proportione, lignum statim in
aquam converteretur. Dubitan-
dum autem non est quin tanta sit
supremi Numinis potestas ut cui-
libet vel minimæ materiæ parti-
culæ omnes figurarum species vel
excavando insculperet, vel incu-
dendo imprimeret. Unde trian-
gulus in cubum, cubus in conum
formari, conus in rhomboeidem
figuram, Rhomboeides in trape-
ziam, sphæricam, cylindricam,
pyramidalem, stelliformem, fu-
stiformem, ovalem, anguillarem,

Quælibet
materiæ
figura in
omnes ali-
as figuræ
mutari po-
test.

&

Artic. 7. & reliquas id genus figuras transmutari possunt. Nec tantum innumerās figurās assumere possunt corporis alicuius particulae, sed etiam innumeris modis sibi apponi & applicari possunt; quā diversa particularum applicatio diversas texturas efformare apta est, & corpora diversae naturae & effectus constituere. Uti videmus quod aqua ex eodem fonte exhausta, & per hortum pro irrigandis plantarum radicibus aspersa, in mille diversae indolis fructus abit. Quidam enim fructus sapore acerbo, quidam dulci, alii austero, amaro alii, hi acido, illi mordaci, juxta diversam pororum fruticis texturam, linguae papillas titillant, vel pungunt; etiam si omnes ex uno comedique latice fuerint saturati. Cum igitur juxta statutas motus leges, aqua sponte sua in varias formas convertatur, haud erit con-

conceptu difficile, quomodo su-
premus motor, sine ulla motus
lege, aut corporum ipsorum au-
xilio, corpora omnia in omnes,
in quas ipsi lubet figuræ & tex-
turas transmutare valeat.

Ex his igitur inferre datur
quod quævis portio, imo parti-
cula Aeris, Aquæ, Terræ, vel al-
terius *simplicis*, aut *mixti corpo-
ris*, multas & dissimiles figuræ
assumere potest; aliæ enim par-
ticulæ salinis cuspidibus acumi-
nari, aliæ in sulphureos & lubri-
cos villos excudi, aliæ in scabras
& porosas terræ figuræ exca-
vari, aliæ in læves & ovales a-
quaæ formas tornari possunt, &
juxta diversam eorundem pro-
portionem & contextum in ^x vi-
num, in ^y sanguinem, in ^z panem,
in ¹ oleum, in ² serpentem, in ³ pe-
diculos, in ⁴ humanum corpus, cor-
pus humanum in ⁵ Ialem, & in in-
numeras alias formas, eversa fi-
gura,

Artic. 7. gura, & mole, sine fine transmutari poterunt: Nec hoc ita studiū unius substantiæ in aliā secundum naturam.

Aliamenta acido redundant.

pendum cuiquam videbitur, qui adverteret quod caro, panis, fructus, radices, & alia edulia solidiora in ventriculum ingesta, tritum horarum spacio in fluxile quoddam, & albicans liquamen, quod *chylus* nuncupatur, resolvuntur; chylus in sanguinem, sanguis in carnem, ossa, reliquamq; corporis nostri substantiam quotidie convertuntur. Nec tantum tota alimentorum massa, sed etiam minutissima eorundem elementa figuras deponunt. Vinton enim, cerevisia, hydro-mel, & reliqua potulenta, panis, herbae, fructus omnes, faccarum, sal, acetum, aromata, & reliqua fere quæ deglutimus papula, præter animalium carnes, copioso sale acido luxuriant. Hic autem sal *Acidus* ita distinguitur, & ita mutatur ipsius figura,

ra, ut totus fere in sal *Alkali Artic. 7.* convertatur in stomacho & in sanguine; ita ut si centies laudabilis sani hominis sanguis destilletur, ne guttulam quidem salis *acidi*, copiosum tamen sallem *alkalinum* largietur; etiamsi ex omnibus alimentis solæ fere carnes, sale *alkalino* fuerint impregnatae, & in reliquis cibis sal *acidus* prædominium exerceat. Præterea *Spiritus Vini*, *Cornu Cervi*, *Salis Armoniaci*, *Aqua Fortis*, *Spiritus Vitrioli*, *Sulphuris*, *Salis*, *Aluminis*, & reliqui omnes *Liquores Salini*, & *Sulphurei*, repetitis saepius destillationibus acrimoniam exuunt, & in aquam insulsam convertuntur. Aqua ipsa, uti mihi hic *Londini bona fide afferuit*, & ipse primus expertus est, vir egregius amicus meus *Edmundus Dickenson*, M. D. (& uti post illum denotat Cl. *Robertus Boyle*,) *Aqua in terram conversa.* lenis-

Artic. 7. lēnissima per triennium superignem in vasis vitreis strictissime occlusis destillatione, in *Terram elementarem*, servato fere eodem pondere transmutatur. Cūm itaq; tot tantæq; corporum, & particularum mutatio-nes juxta statutam motus legem præ oculis quotidie peragantur, non mirum erit quod suspensa hac lege, & agente supra-ma *Nu-minis* potestate, nativus corporum status mille modis variari potest.

ARTIC.

ARTIC. VIII.

*De secunda Motū Lege suspenſa,
ubi probatur quod data Corporis irruentis Occaſione Corpus
poterit non moveri.*

Uti jam ſuppoſuimus, quod *Artic. 8.*
Corpus poterit moveri si-
ne occaſione motū alterius Cor-
poris impellentis, ſic quoque pari-
ratione ſupponere licet, Quod
Corpus poterit non moveri etiamſi
pernicissimo Corporis irruentis im-
petu impellatur; unde planè ſe-
quitur, quod etiamſi centum li-
brarum pyrobolus ex tormento
bellico impetu rapidiſſimo explo-
sus projiciatur in meum vel aliud
quodvis Corpus, iſum nullaten-
nus movebit, ſed ab ipſo tanquam Quomodo
homo po-
ab immoto muro resiliet. Eti- telt fieri
amſi ferocientes mille armati in invulnera-
iſum ſclopetis vel sagittis colli- bilis.

G meat,

Artic. 8. *ment, etiamsi gladiis, securibus, fustibus ipsum impetant, & mille modis cruciare conentur, nullo tamen contundetur, aut perfor-dietur vulnere.* Etiamsi mille equis omnes ipsius artus in di-versas partes simul divellantur, non dilacerabitur. Etiamsi *Har-pyarum, vulturum, aut rapacium id genus volucrum unguibus & rostris dilaniandum relinquatur, integrum permanebit.* Etiamsi famelicis sœvientium belluarum, rictibus, & balænarum faueibus devorandum exponatur, illæsum persistet. Etiamsi totum simul deglutiatur, & in ^b Cœtorum ventriculo sine ullo externi Aëris commercio contineatur, vita tamen fruetur. Vel enim contento in capaci balenæ stomacho aëre, et si exiguo, cum mediocri & insensili respiratione pascetur, uti fœminæ in hysterics affectibus si-ne ulla prorsus sensili respiratio-ne vivunt, & pro mortuis non-nun-

Feritas Bel-
luarum re-
frænata.

nunquam sepeliuntur ; vel sine Artic. 8.
ullo prorsus aëre ambiente, sed
ex retento inspirato prius aëre
juxta secundam legis motus suspen-
sionem, vivit ; evolaturus enim
per habitum devorati Corporis
aer in cursu impediri, ab ambitu
Corporis ad internos ejusdem re-
cessus repellit, & sanguinem de-
bita sui quantitate intus fovere
potest.

Ex hujus quoque Legis suspen-
sione ^c *Corpus humanum*, ^d *Rubus*,
vel aliud quodvis inflammabile
Corpus, etiam si ardentissimo igne
undique cingatur, poterunt
tamen non comburi, aut in ci-
neres reduci. Aut si forte flam- Potest
mas, uti *Rubus*, capiant ; coacer- flamma
vatis in vorticem flammis pote- non com-
runt non consumi. Ignis enim
particulae, non comburunt ex
innata ulla virtute, aut insito im-
petu ut supra vidimus, sed quia
supremus motus Author voluit,
ut, ex occasione hujus impetu,

G 2 ipse

Artic. 8. ipse dissolvat seu comburat projecta in ignem Corpora; velle quoque poterit ut eadem non dissolvantur, etiamsi rapidissimis ignearum scintillarum cohortibus vorticoso impetu irruentibus impellantur. Velle pariter poterit ut à nullo alio Corpore impellente meum vel aliud quodvis Corpus diruatur, imo ne quidem à loco dimoveatur. In hoc autem casu motus ipse non supprimitur etsi motus *Lex* suspendatur. Lex enim motus in flagrante igne est, ut quodvis projectum Corpus accendat, aut dissolvat, seu partibus illius dissociatis motum communicet, poterit tamen flamma motum non communicare projecto Corpori, etiamsi motus ipsius proprius semper in vigore persistat.

Quomodo quis potest vivere in æternum.

Cæterum, ex hac pariter suspensa motus lege clare inferre possumus quod homo potest fieri immortalis, & potest in æternum

num vivere sine alimentis. Pos- Artic. 8.
sunt enim omnes Corporis par-
tes in eodem situ semper retineri,
possunt quoque omnes Corporis
elementares particulæ à dissoluti-
one cohiberi. Sanguis & alii
humores, etiamsi perenni inte-
stino motu intra se agitentur,
impediri possunt quominus vap-
pescant, seu quominus principia
ipsorum diffingantur, aut eq-
rundem abradantur anguli; quo-
minus eadam particulæ per ha-
bitum Corporis non exhalent, &
reparatione non egeant. Brevi,
tota quanta nunc est Corporis
mei materia, cum eadem figura,
situ, numero, fabrica, & usu
partium, in statu in quo nunc
est, in perpetuum conservari po-
test; ac proinde Corporis mei
Vita non solum per quadraginta
dierum spaciū, sed etiam in
eternum sine alimentis perdu-
rare poterit. Ideo enim nos da-
pes ingerimus, ut sanguinis prin-

Artic. 8. cipia salina & sulphurea intestino conflictu nimis attrita, & dissoluta, nec non per *τὴν τηλεφρεγίαν* Corporis jugiterevolantia iugis alimentorum accessu resarciamus. Si igitur principiorum attritio & transpiratio juxta suspensam hanc motūs legem præpediatur, nullum fiet eorundem dispendium, ac proinde nulla opus erit reparatione.

Sanguinis ipsius principia ita aliquando spissa sunt, & tam viscido cämento sunt alligata, ut sine ulla motūs legis suspensione per quindecim, imo octodecem dies, uti in canibus ipse vidi, sine alimentis à dissolutione cohiberi valcent. Unde pro miraculo semper haberi non deberet si forsan aliquando quidam sine cibis per plurimos dies vitam protrahant. Uti in Maniacis quibusdam, aliisque nonnunquam a grotantibus videre est.

ARTIC. IX.

De Tertia motus Lege suspensa.

Ubi cernitur quod Corpus in motu positum, motum suum subito deperdere poterit, non communicato eodem alteri Corpori ambienti.

NON tantum Corpus quod- *Artic. 9.*
vis sine impulsu alterius
Corporis moveri, & impulsu
eiusdem resistere, sed etiam mo-
tum suum subito deperdere po-
terit, nec illud in aliud Corpus
transmittat. Unde manifestum
est quod *globus tormentarius*, in
murem projectus, in medio iti-
nere sisti subito potest. Quod
immanis rupis ab alto vi adacta,
vel proprio ponderé decidens, po-
terit suppresso motu in aëre li-
brari. Quod ^a flumen ad mare
properans in cursu sisti potest.

Artic. 9. ^b Solis, reliquorūmque cœlestium Corporum motus suppressi potest. Motus omnes animales, sanguinis nempe, cordis, respirationis, & spirituum suspendi possunt in humano Corpore, & mors subito invadere potest sine prævia ulla morborum sœvitie. Nec tantum motus Corporis solidi totius, sed etiam particulatum minimarum fluidi cuiusvis Corporis suppressi potest. Quo suppresso fluida omnia, ut Aër, Aqua, & Liquores omnes in solidum Corpus coalescent. Corpus enim solidum à fluido in hoc tantum discrepat, quod partes illius in mutuo quadam amplexu quiescant. Singulæ verò fluidi Corporis particulæ, motu proprio & intestino agitantur; quo motu sublatò, in solidum Corpus abeunt, utri aqua sit glacies. Sicque ^a mare in parietes hinc inde divisum solidescere potest; solidi quoque Corporis particulæ à

à mutuo contactu dissociatæ, & Artic. 9.
circa centrum suum rotatæ, fluidæ evadunt, uti glacies in aquam
eliquata, saccarum vel sal in aqua
resoluta, uti particulæ auri
in *aqua regali* natantes, fluitare
videntur.

Nunc triplici modo concipere
possimus quomodo *Corpus hu-*
manum super mare vel in aëre
ambulare, vel quomodo *ferrum,*
plumbum, vel aliud quodvis
Corpus grave super aquam na-
tare poterit. Vel enim aufertur
tota *Corporis* prementis gravi-
tas, seu ambientium *Corporum*
compressio, *juxta primæ suspen-*
sionis legem; vel unda in fluore
remanens gravitanti *Corpori* re-
sistit, ipsumque subfultit, *juxta*
secundæ Legis motū suspensionem;
vel suppresso aquæ vel aëris flu-
ore, *juxta tertiam hanc suspensæ*
legis regulam, super solidam are-
am incedet *Corpus*. Pater enim
quod si *Corpus* meum totō suo
pon-

Artic. 9. pondere spolietur, etiamsi fluidam aquam calcaret, nunquam immergetur, quin imò per aëra volaret. Obvium quoque est quòd Corpus meum, et si remaneat tota ipsius gravitas, ad fundum fluidi nunquam præcipitabitur, si prementi pedi mare, vel aér, sublato fluidi motu, renitatur; quin imò æque facile in aqua, & in aëre ambulabit, ac in pavimento marmoreo.

Longè autem plures difficultates occurrunt cur sublata gravitate super undas Corpus incendat, quam cur ipsum remanente gravitate solidescens mare subfulciat. Quia si auferatur tota Corporis humani gravitas, Aér, & reliqua ambientia Corpora removeri deberent, aut saltet compressio ipsorum suspendi; removeri autem non debet aér, quia Corpus sine respiratione vivere non potest; aut si forte viveret, sublata compressione

one externa, tumeret nimis, uti
sit quando, aëre sub applicatis
scapulæ cucurbitulis nimis rare-
facto & attenuato, caro in mo-
lem sublevari solet. Unde longè
facilius & clarius, concipiatur
quòd Corpus meum cum toto
suò pondere in resistentis & sub-
sufficientis maris superficie ince-
dat, quam quòd tota suæ exutum
gravitate progrederetur. Hac
enim modo æquè clarè concipi-
tur quòd Corpus meum in aqua
vel in aëre per horizontalem
lineam ambulare potest ac inter-
ræ superficie. Imo per divergen-
tem vel perpendicularem lineam
homo poterit cum toto suo
Corpore per quandam quasi sca-
lam aëream per gradus & inter-
valla calcantibus pedibus in ina-
ni fluido resistentem, ad *Cælos*
ascendere; eodem plane modo
quo nos ipsi ad altissimorum
montium cacumina anheli a-
scendimus.

Longè

Artic. 9. Longè plures Corporum status super naturam sub *prima legis motus suspensione*, quām sub reliquis duabus collocari possunt; non solum enim recensita superius in illo capite *Miracula*, sed etiam quæ hic inferiùs de multiplici Corporis humani ortu & generatione dicturus sum, ad illam quoque classem reduci possunt.

ARTIC.

ARTIC. X.

*De Humani Corporis genesi ex
Mare & Fæminâ.*

ETiamsi juxta sancta jam *Art. 10* Naturæ Decreta Corpus humanum, uti ac reliqua Animantia, ex mutuo Maris & Fæminæ conjugio generetur, nihilo minus tamen in peculiarem aliquando finem à summo Opifice *ex fæminâ sine mare, ex mare sine fæminâ*, imo *sine mare & fæminâ* stupendo quodam & insolito modo formatum esse perhibetur. Quoniam itaque mihi hic proposui diversos Corporis humani ortus illustrare, opus erit priùs perpendere obiter *mōdum quo generationis opus* juxta statutas Naturæ leges perficitur, ut clariùs pateant ea quæ de miraculosa ipsius formatione dicturus sum.

Om-

Art. 10.

Partes ge-
nerationis
viri.

Omnia Corporis virilis & muliebris organa praeter partes genitales similis omnino sunt fabricæ & paris ubiq; proportionis. Vir pendentes habet duos Testes membranæ loculo inclusos; quorum uterque totus ex exiguis, tibique instar musicæ, perforatis canaliculis & serpentinis quasi ductibus constat, qui, filacei instar glorii, sibi superpositi sunt. In his canaliculis elaboratur & separantur succus quidam peculiaris, quem medici *semen virile* nuncupant; quem tamen Ego fermentum tantum viri *seminale* vocitari mallem; quia non in ipso, sed in foeminâ tantum semen seu germen continetur. Hic humor per proprios tubulos ad capsulas quasdam in penis cavitatem hiantes vehitur, quas *vesiculas seminales* nominant, in quibus coacervatur, & conservatur succus hicce fermentaceus, donec pro data occasione, ab extuante

Ve-

Veneris ira per veretri urethram Art. 10.
in uterum fœminæ prolem for-
maturus ejaculatur.

Mulier autem sub imo ventre quandam habet cavitatem vesicalē quam *uterum* solent nuncupare. Hic uterus in duas *Tubas* versus dextrum & sinistrum latus protuberat. His tubis appensa sunt duo *corpora glandiformia*, quæ antiqui *Testes* muliebres, neoterici *Ovaria* vocant ; *seminaria* tamen nuncupari maluerim. In his *seminariis* continentur plurimæ membranosaæ *vesiculæ* limpido & ferè pellucido latice turgidae ; quæ in innumeris distinctis loculis, uti granatorum semina, inclusæ sunt, & ab ambientibus vasis sanguiferis succum nutritium jugiter expuentibus paulatim aluntur, donec ad præfixam quandam magnitudinem extumescunt. Hæ vesiculæ hodiè *Ova* nuncupari solent ; *semina* verò humana vocitari

Partes ge-
nerationis
fœminæ.

Art. 10. tari potius merentur. Uti enim bombycis vel tritici semen totum bombycem & totam tritici spicam cum seminibus continet, sic unaquæque seminis muliebris *pyxis* membranea omnes corporis humani partes comprehendit; immò longè ante commercium sœminæ cum viro formata & in debitum situm disposita in prolifico hocce liquore integra Corporis nostri stamina & rudimenta natitant. Uterus præterea longo canali *vagina* dicto foras hiat, per quam *vaginam* penis virilis ingreditur, & egrediuntur *menstrua*, *fætus*, nec non *fluoris albi* & *Gonorrhœæ* materia; & per labra ipsius *Urina* excernitur.

Quomodo
generatio
perficitur.

Præmissa partium generatio-
ni inservientium struetura, nunc
perpendendum quomodo genera-
tio ipsa perficitur. Post elapsos
quosdam ætatis annos, *Vir* &
Fæmina ab aucto nativo calore
&

& humitorum fermentatione venereos quodam cœstro perciti, ad oscula & mutuos amplexus, libidinem satiaturi, ruunt. Hoc in congressu, Vir, non sine voluptate, in uteri muliebris cavitatem seminale illud fermentum seu succum illum fermentaceum emittit, qui in testibus elaboratur. Hie succus partim cum circumeunte sanguine, partim rectâ viâ per tubas Fallopianas ad seminaria fertur, & semina in illis tanquam in totidem diversis nidulis latentia, auræ instar prolificæ, subit & penetrat; & prout unum aut alterum ex seminibus erit maturum, nempè prout debitam dispositionem seu magnitudinem acquisiverit, fermenti instar illud rarefaciet, intestinum inquam & expansivum motum cum limpido & lymphatico semenis latice, in quo delineata fluctuant Corporis stamina, inibit, eundem attenuabit, stamina ipsa expandet & distendet,

Art. 10. det, porulos eorundem aperiet ; sicque attenuatus ambiens liquor dilatatos staminum porulos subibit, ipsos ampliabit, & largius nutriet ; donec, crescente indies seminis mole, *membraneum domicilium* tandem præ magnitudine disrumpet & per annexas tubas in *uteri* cavitatem semen delabetur ; ibiq; uteri parietibus, media placenta leviter alligatum, ab appellente matris sanguine per umbilici vasa sine ulla respiracione alimentum constanter recipiet. Interim ab intestina hacce seminis turgescientia, torpentes antea humores in motum agitantur, & agitati partes solidas, *Cor* præcipue movebunt. Cor autem semel motum moventem liquorem in appensa arterias ad extrema Corporis propellet. Propulsus liquor antecedentem liquorem ad *Cor* iterum Urgebit. Hic liquor seu *Sanguis* ad Cor denuo redux *Cor* iterum movebit,

Punctum
saliens est
Cor, pri-
mum vi-
vens & ul-
timum
moriens.

bit, & à Corde vicissim in or- Art. 10.
bem movebitur. Sicque incipit
& conservatur partium solidarum
motus ac humorum circuitus.
Primus enim humorum motus
est causa primi & ultimi motus
Cordis, & motus Cordis est vi-
cissim causa cur humores perpe-
tim in circulum volvantur ; non
vero cur inter se fermentescant.
Hæc enim fermentatio ab orta
inter dissimiles Sanguinis parti-
culas lucta & certamine depen-
det. Fermentescientibus igitur &
circulantibus *seminis* humani hu-
moribus, & fluidis, stamina so-
lida, & *Organicæ partes* ex sup-
peditato à matre fermentationi
& nutritioni continuo pabulo
indies magis magisque turge-
bunt. Sicque quod primò *se- Diversi-*
men fuit *germinis* nomine insig- *ætatis gra-*
nitur ; quod Germen mox *Em- dus.*
bryo vocatur, dein *Fætus*, hinc
Infans, *Puer* deinde, postea *Ado-*
lescens, *Juvenis*, *Vir*, & tandem
H 2 *Senex*,

Art. 10. *senex*, pro diverso Corporis incremento & aetatis gradu nuncupatur. In quovis autem statu, etiam sub minima Corporis mole, *Homo* vocatur, modo *Spiritus*, qui anima solet appellari rationalis. Corpori revera praesens sit. Unde foetus aequaliter compleatus est homo, ac vir, aut senex; quia Corpus non foetus duntaxat, sed etiam Embryonis aequum integrum est ac Corpus adulti, cum ex pari Organorum numero, & cum simili corundem situ & textura construatur.

Partus
quomodo
fit.

Eodem modo quo semen fermento viri prolifico turgescens, ex seminario viam sibi pandit in uterum, sic ex utero foetus, mole grandior, & crescentibus viribus robustior factus, huc illucque volvendo sese, & calcitrando membrana dilacerat iavolucra; unde ruptis quasi carceris repagulis, foras sibi sub auras exitum per vaginam, sequentibus pone secundinis, molitur. Ani-

Animantium igitur omnium *Ant. 10.*
generatio (imò & plantarum
vegetatio) in nova Organorum
aut partium formatione non con-
sistit, sed in hoc tantùm quòd
fermentum maris seminale sta-
mina jam in semine verè deline-
ata, & in brevi voluminis gyro
comprehensa, expandat, & ap-
tiora reddat, ut largius alimen-
tum & incrementum sumant.
Corpus enim humanum etiam si
totum, & omnibus Organis
instructum, in semine, longè an-
te fermenti virilis appulsum, verè
contineatur, mole tamen *lentem*,
aut *formicam*, animalcula exigua
non superat. Ut igitur ad mo-
lem exturnescat majorem, per
expansos & dilatatos exiliissima-
rum fibrillarum porulos majo-
rem alimenti copiam admittere
debet. Sic observamus quòd
granum *tritici* aut *bordei* faciliter
longè, & citius in æstivo quam
in hyberno tempore pullulat,

Art. 10. quia solis ardore germen laxatur magis & expanditur, ut succo nutritio è terræ visceribus à solis radiis elevato ad interiores seminis recessus per sitientes & bulbos ejusdem porulos capacior pateat aditus.

Cæterum, ut Generatio plius adhuc illustretur, congruum foret soletti examine inquirere, quomodo disposita in ordinem *seminis*, seu *germinis* humani stamina primitus fuerint delineata. Raticida illa veterum Medicorum sententia jamdudum exolevit, qua contendebant quod maris & foeminae semina in utero commixta *virtutis* cujusdam *plasticæ* beneficio in plurimas & constantes diversorum Organorum formas sponte sua abierunt. Patet enim, ut jam vidimus, quod nullum est in viro semen. Patet quoque quod humor ille in præservida tentigine à glandulis vaginaliæ muliebris *lacunis* per pudendi

pudendi labra excretus, est po- Art. 10.
tiùs titillationis & voluptatis sti-
mulus, quām sœminæ pro gene-
ratione symbolum; si enim ge-
nerando fœtui quid conserret
hic humor, tantum abest ut
effecti instar excrementi pro lu-
bricanda vagina foras amandare-
tur, quin imo in uteri claustris
pro formanda prole arctius in-
cluderetur. Quare in sensu quo
Veteres seminis naturam intel-
lexerunt, neque vir, neque sœ-
mina ullo forent semine fœ-
cundi. Inter omnes itaque ho-
die senioris judicii Medicos con-
venit, quod omnes Corporis no-
stri partes in solius matris *semi-*
nariis ante viri commercium à
solo & supremo Naturæ Autho-
re verè formatæ sunt. An vero
in primordiis rerum omnia sœni-
na in prima muliere intra se
tanquam intra innumeræ pyxi-
des fuerint contenta, an per
Mundi Machinam tunc fuerint

Art. 10. dispersa, an in typis feminalibus post cujusque sœminæ ortum formata, an verò hic & nunc prout Naturæ necessitas exigit, à summo Conditore creata, prolixum, arduum, & supervacaneum foret hīc loci investigare. Quare sat erit cum cæteris assere-re, quòd in compendioso seminis humani gyro tenuissima Corporis nostri stamina cum debito eorundem situ, cum solito Organorum omnium numero & figura ante Actum Venereum, ve-rè continentur.

Prærogati-va matrum
præ mari-bus.

Ex his inferre datur quantas sibi Prærogativas vindicare pos-sunt sœminæ præ maribus ; quantoque cultu & honore Liberi Matres suas prosequi deberent. Mulier enim sola totum ferè generationis opus perficit ; ipsa sola *semen*, seu rudimenta Corporis, ante viri consortium conti-net ; multis ærumnis obnoxia est gravaida Mulier ; multis tor-

minibus in partu cruciatur; ipsa Art. 10.
pascit sovetque in utero fœtum,
& post partum mammarum lacte
alit; unde intensior est ut pluri-
mum Matris quam Patris in Li-
beros Amor. Vir autem post
unius momenti voluptatem ni-
hil amplius de prole cogitat, &
in ipso libidinis æstu tam parum
generando fœtui suppeditat, ut
vix parentis nomen mereatur,
nullum enim est in viro semen,
& nihil largitur præter sermen-
tum quoddam *seminale*, quod
partes fœtus non format, sed
jam formatas expandit; uti e-
nim agricola simo, cineribus,
calce viva, aut arenis, tanquam
totidem fermentis terram colit,
ut projecta ac sata semina pro-
ducat, sic mas latentia tantum in
fæminæ seminibus germina pro-
lifico quodam fermento fœcun-
dat. Matres autem ex tanto il-
lis à Liberis præstando honore
superbire aut insolescere non de-
be-

Art. 10. Feminae
non sunt
vere ma-
tres, sed
matrices.

bereant; quia ipsae non tam *Ma-
tres* verē sunt, quām *Matrices*,
in quibus *femina* aliunde formata
pullulant; *fæminæ* enim *semen*
ipsæ aut *fœtum* non formant, sed
ipsum tantūm jamdiu formatum
nutriunt; imò ipsum magis non
possunt non nutritre, & parturire,
quām ferax solum sata *semina* ar-
dente æstivo sole non potest non
expandere & proferre: unde non
ex libero matris arbitrio, sed ex
necessaria *Naturæ* seu motus le-
ge *fœtus* generatur, & ex eadem
lege in lucem prodit; imò in lu-
cem editas ex pari legis necessi-
tate ob urgentem quendam &
extus insitum amoris in prolem
stimulum, non à Mulieribus
duntaxat, sed ab ipsis belluis &
volucribus, rationis, ut aiunt,
expertibus materna quadam in-
dustria nutritur. Plura hic de
naturali Corporis humani genesi
subjicere, foret extra propositi no-
stri scopum divagari, quare ad
status

status ipsius super naturam tan- Art. XI.
dem revertatur.

ARTIC. XI.

De Corporis Humani genesis ex
Fæmina sine Mare.

Quum ex statuta partium Genitalium structura Generationis opus & natura ex solo maris & fæminæ conjugio nobis innoteat, nunc sagacius perpendamus utrum suspensa hac solitæ generationis Lege clarè concipere valeamus, quomodo ex sola ^a fæminâ, sine ullo prorsus maris commercio, sed agente tantum supremo Numinе Corpus humanum enasci poterit.

Generatio, ut jam supra in- Quid ge-
nuimus, aliud nihil est quam neratio.
staminum in semine muliebri con-
tentorum debita expansio & rare-
factio fermenti maris prolifici vir-
tute

Art. II. tute inducta; cuius intestinæ turgescentiæ ope delineata Germinis rudimenta majorem alimenti copiam sugere & in dilatatos porulos absorbere apta redundunt; undè molem acquirunt majorem, & paulatim crescendo ad eximiam tandem magnitudinem extumescunt. Cum autem, ut suprà probavimus, Corpus motum obvium Corpus naturâ suâ aut vi insitâ non moveat, sed ipsum supremus Motor ex irradientis Corporis occasione in motum solus verè concitet, & cum expansio & rarefactio quædam sit Motus species, patet quòd spermaticus maris succus cum semine muliebri commixtus, illud non fermentat, aut expandit ratione motus ullius aut qualitatis, quam verè & propriè in stamina germinis à se transmittit, nihil enim transferri potest ab uno Corpore in aliud præter materiam; sed quia ex occasione appulus

appulsus fermenti virilis summus Art. vi.
Archetypus delineatas seminis fi-
brillas verè & immediatè distendit.
Quid igitur impediet quo minus
juxta primæ, quam supra recensui-
mus, legis motus suspensionem, Deus
ipse solus sine ullo Fermenti virilis
appulso, miscela, aut ope, stamina,
quæ ipse solus sine viri aut sēminæ
auxilio in debitam seriem & ordi-
nem jamdudum primus disposuit,
expandere, rarefacere, porulos fi-
lamentorum dilatare, ambientes se-
minis membranas, & involucra am-
pliare valeat. Ampliatis autem semel
& motu cælitùs indito devolutis
Virginei seminis staminibus, Germen,
eodem plane modo quo per natura-
lem in imprægnata conjuge gene-
rationem, in p̄ cælibe & intacto uteri
claustro incrementem sumet, & in
Embryonem, sœtumque paulatim
turgescat. Sufficiens enim ali-
menti copia à circumeunte & ap-
pellente sanguine per expansos &
bibulos filamentorum porulos sup-
pedi-

Ans. 11. peditabitur, unde in tota sua mole
indies tumebunt, & claustra sua
seu vesiculares *seminariorum* can-
cellos, in quibus recondita sunt,
disrumpent, inde per appensas Fal-
lopii *Tubas* in uteri cavum delaben-
tur, ibique media *placenta* tan-
quam carneo & spongioso cæmento
uteri parietibus adhærebunt, afflu-
entem sanguinem per innumeras
vasculorum *placentæ* propagines
insurgent. Sicque nutritis paullatim
solidis seu organicis seminis parti-
bus, & concitatis in motum vita-
lem ejusdem humoribus, ex pusillo
Germine fiet *Embryo*, ex *Embryone*
fœtus, scetusque collectis sensim vi-
ribus, ab angusto domicilio post
novem tandem menses per os uteri,
& per vaginam, viam sibi foras sub
liberiorem auram patefaciet.

Unde patet quod non facilius e-
rit primum hominem ex terra sine
ullo maris aut fœminæ semine cre-
are, quam alios homines ex semine
fœminæ sine maris confortio gene-
rare.

rare. Imo si quis secum rem rite Art. 11.
totam perpenderet, videbit forsan,
quod non magis stupendum est,
quod *Homo ex sola muliere gene-*
retur sine viri commercio, quam
quod ex maris & fœminæ congre-
su formetur ; cum concursus viri sit
tantum occasio cur ipse supremus
serum omnium Parens generet, qui
est immediata, immo unica, utriusque
Phænomeni, & effectum omnium,
causa.

ARTIC.

ARTIC. XII.

*De Corporis Humani ortu sine Mæ
& Fæmina.*

Art. 12. **S**i retrò ad Orbis conditi primordia mentis nostræ aciem recte tramite retorqueamus, & continuam istinc innumerorum effectuum sibi hucusque hæreditario quodam jure succendentium, & à se mutuo dependentium catenam & seriem contempleremur, reperiemus, quòd uti cæterarum rerum, sic & Generationis humanæ origo cum Mundi tantum origine incepit. Ut autem Generatio semel inciperet, formari debuit primus Homo, qui foret primævus cæterorum Genitor; generari autem non potuit ex Patre aut Matre; cùm ipse primus fuerit humani generis parens: nec ex se, aut à se gigni potuit, quia non potuit esse

esse sui parens & proles. Quare Art. 12.
sine ullo prorsus maris & fœminæ conjugio ex rudi adhuc & indigesta tellure à supremo Opifice coagmentari debuit. Si mortui quoque resurgerent, cadavera ipsorum jam in pulvisculum redacta ex informi materia iterum construi deberent. Magis autem conceptu difficile non est, quomodo organicum grandioris molis Corpus ex eximia terræ quantitate cum vita, motu nempe & sensu, subito formetur ; quam quomodo rudimenta seu delineamenta corporum nostrorum ex patris & matris congreſsu generatorum in pusillo semenis germine sine prævia generatione creentur. Primaria enim corporum, etiam nostrorum, stamina nullo naturæ auxilio, aut motus lege, in organicas hasce texturas & machinulas ante generationem primis disposita sunt ; sed suspensa primâ motus lege, à summo Numinе immediatè delineata in compendiōsum

Art. 12. diosum & vix præ parvitate credibile volumen contrahuntur. Unde prima Corporis nostri *delineatio* æque verè *Miraculum* est, ac primi Parentis *creatio*.

Corporis
humani
Analyfis
Chymica.

Ut autem clarâ mente concipiamus quomodo informis glebae materia in tam miras & multiplices Corporis humani partes & texturas converti posset, supponamus quod rei cuiuspiam sani in patibulo suspensi Corpus, centum libras grave, totum, cum ossibus, carne, & sanguine, vasis Chymicis destillandum committatur ; peculiarem salis volatilis alkalini, sulphuris seu olei fœtidi, phlegmatis seu aquæ insulsæ, salis fixi alkalini, & terræ elementaris quantitatem in pari pondere largietur ; ita tamen ut major sit phlegmatis quantitas quam terra, major terræ quam sulphuris, & major tandem sulphuris quam salis. quadruplex hoc particularum elementarium genus non nisi mole tantum & figura à se invicem discrepant.

screpant. Terra, quæ in porosis
fuis alveolis reliqua principia ebibit
& sulcri instar sustentat, mole gran-
dior est quam sulphur, sal, aut a-
qua. Sal, cum solus linguae papil-
las acredine quadam pungat, an-
gulis acutis solus est hispidus ; ter-
ra vero, sulphur, & aqua, quæ in-
fusa sunt, obtusa figura, etiam si di-
versa donantur.

Cum itaque experientia doceat
quod Corpus humanum centum li-
bras pendens, totum ex certa *Ter-
ræ, Aquæ, Salis, & Sulphuris* pro-
portione coalescat ; nunc videamus
quomodo *primum* seu τὸ ὕγειαν
Corpus humanum ex informi ma-
teria formatum est. Ponamus igit-
ur sumi centum *terra* & *aqua* vel
alterius cuiusvis materiæ libras, ut
humanum solitæ magnitudinis Cor-
pus cum centum librarum pondere
construatur : Ut Corpus humanum
inde educatur, peculiaris Terræ ele-
mentaris, *Aquæ, Salis & Sulphuris*
proportio formari subito debet : Ex

Art. 12. *hac particularum quadriga in di-*
versa quantitate sibi mixta plurimæ
diversæ texturæ partes, tum fluida-
tum solidæ, exurgent. Duæ hic
obviâm veniunt difficultates, quo-
modo nempè indigesta hæcce & u-
niformis materia in quadruplex hoc
particularum genus convertetur, &
quomodo in tot dissimiles partes
conversa, in Corpus humanum abi-
bit. Ut autem harum difficultatum
caligo experientiæ lumine dissipat-
ur, observamus in Arte Chymica
quòd sulphur elementare & sal in
aquam & terram sponte sua con-
vertuntur, quod denotat eadem fu-
isse ex aqua & terra primitus orti.
Experimur pariter quod aqua cum
pauca terra per hortos aspersa in sa-
linas & sulphureas mille plantarum
partes abeunt. Alimenta solida in
chylum, sanguinem, carnem, &
ossa mutantur. Cum igitur in na-
turali animantium & plantarum
vegetatione aqueæ & terreæ partes
in salinas & sulphureas, & hæ vi-
cissim

cissim in illas, ex intestini earundem motū Lege præ oculis quotidie convertantur; mirum non erit cur à supremo naturæ Authore sine ulla intestini motū Lege, aut Corporum ipsorum auxilio, juxta primæ motū *Legis suspensionem* non tantum aqua & terra in salem & sulphur, sed etiam omnia cujuscunque naturæ Corpora in alia diversæ indolis Corpora transformatur. Si autem centrum materiæ Libræ in diversas aquæ, terræ, salis & sulphuris proportiones fuerint mutata, concipietur facile quomodo Corpus humanum ex iisdem in solidas & fluidas partes dispositis conflabitur.

Qui serio perpendebit quam stupendas machinas humana ars constitutere solet, non inficiabitur quin tanta sit supremi Artificis potentia ut ex debita terræ, aquæ, salis & sulphuris proportione Corporis humani fibrillas & stamina texat, texta in Organicas & diversas for-

Art. 12. mas conjungat, disponat, & humoribus per totam partium & Organorum compagem fluitantibus, iorū in motum cieat vitalem. Videlicet enim quanta industria & artificio, horologia ex rotis, elateriis, & staminibus construuntur, ut tempus metiantur. Artificialia capita efformantur, quæ vocem humanam imitantur. Factitia manus tantis machinulis movetur, ut sponte sua seu motu proprio vocabulum cum calamo scriptorio in charta inaret. Psittacos rationis aliunde & sensus expertes docemus verba quædam proferre. Muti hominis, & ab ortu surdi lingua ita movetur aliquando, ut quædam verba articuli posset. Pyrii pulveris ope & pyrotechnicis instrumentis, currus, equos, & armatos homines in aere repræsentamus. Aestuantis maris unda in oppositas rupes irruens humanas aliquando, & equinas formas in rupibus insculpit. Ex argento in spiritu aitri dissoluto, & cum

cum mercurio in aqua diluto, pōst Art. 12
quadraginta dies vegetale quoddam
sponte suā cum ramis & fructibus
pullulat, quod *arbor Diana* à Chy-
micis nuncupari solet. Varia Or-
gana musica in symmetricum ordi-
nem disposita, miris illecebris irre-
tiunt, & suavi sonorum modula-
mine aures titillant. Nemo nescit
quòd in visceribus terræ variis repe-
riantur lapides, & alia mineralia,
quæ veram linguæ, rostri, dentis,
capitis, manus, pedis, veretri vi-
rilis, arboris, cornu, & aliorum
Corporum formam exhibent. Cùm
igitur juxta statutas *Motus Leges*
tot tantæque stupendæ fabricæ, vel
naturæ industriâ, vel humana arte
construantur, arduum non erit
concipere, quomodo supremus artifex
peculiarem quandam aquæ,
terræ, salis & sulphuris propor-
tionem in Organicas diversæ texturæ
partes disponat, & partes ipsas in
humani Corporis formam compin-
gat. Poterit enim minutissimas

Corpora
stupenda
naturæ ar-
tificio con-
structa.

Art. 12. horum elementorum particulas in cava stamina, seu vasculares fibrillas formare; poterit has fibrillas suis humoribus repletas & multis modis sibi intertextas in diversa Organa disponere; & eadem Organa, in continua quadam serie, & in debito quodque situ sibi alligata in humanum Corpus sponte sua abibunt.

Si autem Corporis nostri stamina ex majori longè terræ & salis quam sulphuris aut aquæ proportione content, & stricto præterea vinculo sibi adjungantur, solidas & graves partes, uti *Ossa*, cartilagines, Tendines, & Ligamenta efformabunt: Uti enim trabes tecta firmiter, & ossa Corporis nostri machinam subfulciunt, sic redundans in mixtis terra solidum illis stabilimentum conciliabit. Si verò præ terra, aqua, & sale, sulphur seu oseum exuperet, adipem constituet: Si æqualis serè sit aquæ, terræ, salis, & sulphuris miscela, partes laxiores quidem,

dem, sed solidas, constructæ, quales *Art. 12.*
sunt Musculi, Membranæ, vasa om-
nia, & glandulæ: Si tandem par-
tes aqueæ luxurient penitus, & mi-
nor sit salis & sulphuris, & minima
terræ quantitas, sanguis inde orie-
tur, reliquæ fluitabunt humo-
res.

Postquam itaque Corpus huma-
num ex debito Ossium, *Muscularum,*
Viscerum, Membranarum, & Va-
sorum numero sic constructur, &
postquam vasa cordi & cerebro ap-
pensa propriis fluidis erunt repleta;
Cordi & stagnantibus adhuc in vasis
liquoribus motus indatur; *Sanguis,*
Spiritus animales, & reliqua fluida
in circularem statim motum agita-
buntur, & cunctis partibus vitam
largientur; quæ vita nihil aliud est
quam quinque Organorum sensus,
nec non Cordis, Respirationis, &
fluidorum Corporis motus. Unde
Corpus ex terra sic confectum, non
tantum erit Corpus Organicum,
sed etiam animatum. Si præterea
Corpori

Art. 12. Corpori sic animato Spiritus seu substantia cogitans uniatur, quæ ex lege suæ unionis Corpora externa percipiat, affectus Corporis regat, in Corpus imperium exerceat, & liberos ex voluntatis suæ arbitrio motus in eodem producat, Corpus non tantum erit *animale*, sed etiam *Animal rationale* uno horæ momento exurget.

Haud facilius erit Corpus humanum ex centum materiæ libris cum tota sua mole construere, quam idem ob indefessam materiei cuiusvis ad divisionem & ad omnes figuræ aptitudinem, ex uno materia granulo cum debito partium situ, ac numero confidere, & in breve in visibile volumen contrahere. Unde patet quod Corpus humanum æquè totum ac integrum in exiguo seminis cuiuslibet muliebris germine, etiamsi non sit animatum, continetur, ac in prægrandi centum librarum massa; cum Corporis humani Natura aut integritas non in majori

majori aut minori ejusdem dimensione vel magnitudine, sed potius in peculiari & constanti diversarum partium situ, fabrica, & numero consistat.

Non solum *primum Corpus humanaum ex informi gleba formari,* sed etiam *ex costa, manu, pede,* aut alia quavis *Corporis humani parte, prima Fæmina sine fœminæ concursu extrahi potuit, juxta eandem Legis motus suspensionem.* Si autem *Corpus primæ parentis ex solo viri latere fuit constructum,* non potuerat mole aut pondere superare quantitatem materiæ ex qua latus ipsum constabat, quia quantitas materiæ, ex qua Corpus quodvis conditur, est vera semper ponderis & magnitudinis ejusdem mensura. Quare vel paucæ virilis costæ materiæ, tanquam stabili basi nova statim superaddita est materia, ut fœminæ statura viri staturæ pro generanda prole aptè respondeat, vel fæmina primum cum puto

Art. 12. fillo formata Corpore, ex assumpto indies alimento ad debitam Muliebris Corporis magnitudinem, Puellarum more, paulatim adolevit. Utī hoc modo prima Corporis humani delineatio explicari potest, sic prima quoque cæterorum animantium & vegetantium formatio explicari posse videtur.

ARTIC

ARTIC. XIII.

De Humano Corpore redivivo.

Ultterius indagere necesse est utrum *juxta primæ quoque Legis motus suspensionem* perspicua valeamus mente concipere, quomodo Corpus humanum ante biduum vel triduum, vel ante bis mille annos extinctum, ad vitam revocari posset. Qui ante triduum mortui sunt, alio modo reviviscere deberent, ac illi qui ante plura saecula obierunt; quia illorum Corpora adhuc integra sunt, & incorrupta, horum verò cadavera jam-dudum sunt in pulverem redacta.

Ut primò explicemus quomodo Corpora post ^a triduum à morte resuscitari possunt, observatu dignum videtur, quod Corpora omnia emortua, vel in patibulo suspensa sunt, vel in aqua immersa, vel subita morte,

Diversæ
mortis
species.
syn-

Art. 13. syncope nempe vel Apoplexia cor
repta, vel vulnera effossa, vel mor-
bo quodam interno, in croris mas-
sa vel in Spiritibus sœviente, ex-
tincta sunt, Qui in furca suffoca-
tur, vel in aqua immergitur, perit,
quia defectu *respirationis* sanguis
in pulmonibus stagnans ad cere-
brum ascendere, & Spiritus anima-
les quibus imprægnatur in glandu-
losa cerebri filtra exonerare non
potest ; qui Spiritus vitam, motum
nempe & sensum, omnibus Cor-
poris partibus largiuntur, renovatâ
postero post obitum die respiratio-
ne, & indito torpescientibus humo-
ribus *fermentationis* & *circuitus*
motu, Spiritus animales in debita
copia secernentur in cerebro, &
vitalis motus munia restaurabunt ;
quoniam solidæ partes adhuc inte-
græ sunt, & putredine nondum eli-
quatæ. Qui syncope vel Apo-
plexia corrumpitur, moritur, quia
Cardis & Spirituum animalium
motus cessat ; renovato utriusque
motu

Diversæ
mortis
causæ.

Diversi
modi qui-
bus mor-
tui ad vi-
tam revo-
cari pos-
sunt.

motu exanime Corpus reviviscet. Art. 13.

Qui lethali vulnere effossus est, occidit, quia ab effuso nimio cruento Spiritus & vires prosteruntur: Sanguis effusus vel alius, iterum in venas remissus & in pristinum motum clauso vulnere concitatus exanguis Corpus ad vitam restituat. Qui morbo interno elanguet, ex defectu *intestini* & *circularis* motus in sanguine, tanquam consumptus *βιολυχύς* pabulo extinguitur, qui motus perit vel quia *salina* seu *fermentativa* sanguinis principia, prænimio motu, uti in febribus, attrita, vappescunt, aut evolant; vel à redundante colluvie serosa nimis diluta sunt, vel nimis fixa, aut ab effuso acido veneno, vel à sanguine frigore coagulata sunt. Si elementa sanguinis evolarunt, iterum coacervari possunt. Si nimis attrita sunt, fragmenta & anguli apponi possunt. Si nimio phlegmate dissoluta, serum evacuari potest. Si concreta vel conglaciata sit cocci-

mei

Art. 13. nei laticis massa, attenuari, rarefieri, & fermentari potest. Sic quomodounque humanum Corpus pereat, post biduum aut triduum à morte, nondum resoluta partium solidarum textura, pristinum humorum motum, vitamque recuperare potest.

Nunc itaque solerti investigemus scrutinio quomodo Corpus humanum post plura secula putrefactum, & in tenuem jamdudum pulvisculum friatum iterum ad pristinum statum restaurari potest. Quomodo, inquam, Corpus ante quatuor mille annos in mari immersum, à piscibus in frustolorum myriades discepsum & à pisce in piscem sappiùs transmissum, ad vitam revocari potest. Constat satis quod non tantum hujus Corporis partes integrantes, sed etiam minutissimae Terræ, Aquæ, Salis, & Sulphuris atomi elementares à se invicem jamdudum dissociatae sunt, & dissipitissimæ; quod non solum quedam per

per totum Oceanum dispersæ sunt, *Art. 13.*
sed etiam quædam in piscibus ma-
nis latitant, quædam per viscera
terræ penetrarunt; quædam ad
telluris superficiem cum vaporibus
& fontibus elatæ sunt; quædam ex
superficie terræ vegetantium radie-
ces subierunt; quædam forsitan cum
vegetantibus in animalia cum pa-
cuis transferunt. Ita ut nunc for-
san in omnibus Terræ plagis, in
mari, & fluminibus, in piscibus, in
terræ penetralibus, in vegetanti-
bus, in animalium visceribus, in
ære ipso disseminatae sunt unius hu-
jus Corporis humani particulæ ele-
mentares. Præterea fieri non po-
test quin post tot annorum orbes
hujus Corporis elementa figuræ, &
naturam suam sæpius deposuerint;
necessæ est ut salia post tam diutur-
num motum, & per tot sæcula flu-
tuacionem, angulos & spicula per-
diderint; ut sulphura disceptra
sint, & in aquam vel aliud princi-
pium sint jam mutata; ut aqua in

Art. 13. sulphur vel salem sit conversa. Ita ut quod tunc sal fuerit, nunc forsitan sit aqua, quod fuit olim sulphur, nunc fortasse salis figuram induit, quod terra quondam, nunc aqua sit indolis. Nunc igitur videamus quomodo haec particulæ per totum sic mundum dispersæ, in unum acervum rursus colligi, pristinas figuræ rursus assumere, & in Corpus humanum iterum coagmentari poterunt.

Meum non est ex solidis Scriptorum argumentis, & testimonio, hic loci probare, quod *Mortui ad vitam verè reddituri sint*; sed cum ab omnibus constanti animo hactenus creditum sit, & à plurimis firma ratione probatum, quod qui è fatis excesserunt, iterum vivi resurgent; operæ pretium mihi visum est, juxta rationis normam, & juxta Medicinæ principia inquirere, quomodo, cum quo Corpore, cum qua Corporis mole, & cum quibus conditionibus iterum renascentur.

Quare

Quare pro totius rei fundamento *Art. 13.*
hæc duo in antecessum præmit-
tere congruum fore existimavi.
Nempe

Quod

*Si idem numero Corpus resuscita-
bitur, ex eadem, qua olim,
numero materia constare de-
bet.*

Et quod

*Si idem numero renascatur homo,
cum eodem verè numero, quo
quondam, Corpore reviviscere
debet.*

Nemo inficiari audebit quod su-
premus rerum Conditor, cuius po-
tentia rebus omnibus insitæ, cuius
præsentia ubique diffusæ, & cuius
scientia ad omnia, imo minutissi-
ma quæque extensæ, nullus ascribi
est terminus, sciat in quibus po-
tulis, vel cryptis latitent, in qui-
bus fluminibus fluctuant, in qui-
bus atmosphæræ partibus natitent,

Art. 13. in quibus demum Mundi plagi, omnes hujus immersi Corporis particulae, imo ipsa particularum fragmenta locata sunt. Dubitari quoque non potest quin immensa summi Conditoris potentia dispersas hujusmodi per Mundum particulas in unum acervum accumulare potest. Si verò semel coacervatæ sint eadem atomi, non difficultius erit ipsas ad pristinam humani Corporis formam & statum reducere, quam fuit primum homines ex informi telluris gleba construere.

Multæ tamen requiruntur conditiones ut ex coacervatis hisce corpusculis idem numero Corpus quod olim ante quatuor mille annos vixerat, iterum redintegretur. Debet primo esse una eademque numero materia, debet esse una eademque terræ, aquæ, salis, & sulphuris proportio, etiamsi necesse non sit eadem sit, quæ olim, ipsorum quantitas. Debent hæ partes servare eundem situm, quem antea habuerunt.

Conditiones quæ requiruntur ut idem homo resurgat.

erunt. Opus est præterea ut partes quæ nunc sunt salinae, sulphureæ, aquæ, & terrene cædem sint quæ olim fuerunt saline, sulphureæ, aquæ & terrene. Ex defectu enim harum conditionum etiam si eadem omnino sit materia, idem numero non erit Corpus. Si nempe partes quæ olim truncum constituerunt, nunc caput & artus efforment; & vicissim si materia capitis & artuum in truncum abeant; vel si materia manuum in pedes, & vicissim pedum in manus convertantur, vel si pes & manus dextra sinistræ manus & pedis locum occupent; & si omnes Corporis partes proprium locum mutent, etiam si sit eadem materia, eadem principiorum proportio, & Corpus Organicum confiant, idem tamen Corpus non constituent, quia nec est eadem manus, nec idem pes, nec caput, nec truncus, ac proinde non erit idem Corpus. Imo etiam si eadem materia quæ olim manum constituit,

Art. 13. tuit, nunc etiam manus efformet, non erit pariter eadem manus, nisi partes eundem omnino situm obtineant, quo olim gaudebant. Si enim particulæ quæ olim extremæ manus formarunt, nunc medium manus teneant, & quæ olim erant in medio particulæ, nunc extrema occupent; nec erunt eadem extrema, nec idem medium; ac proinde non erit eadem manus. Nec erunt reliquæ partes sic formatae eadem quæ olim fuerunt.

Ut redivivus homo sit idem debet construi ex iisdem principiis.

Præterea, etiamsi eadem atomi eundem omnino locum occupent quem olim occuparunt, si ejusdem non sint naturæ, figuræ inquam, si nempe particulæ quæ olim *salinae* fuerunt, nunc sint *aqueæ*, quæ olim *sulphureæ* fuerunt, nunc sint *terreæ*, etiamsi eadem sint particulæ quoad materiæ naturam, quia tamen eadem non est earundem figura, eadem non erunt elementa aut principia, sed longè diversa, quia ob diversas figuræ diversas habent

bent proprietates & diversos pro- Art. 13.
ducunt effectus, ac proinde *idem*
numero Corpus constituere non po-
terunt. Ut enim *Corpus idem nu-*
mero sit, non satis est quod ex ea-
dem numero materia, & ex *iisdem*
materiae particulis denuò confe-
tūr; sed necesse est omnino ut ex
iisdem elementis, seu *particulis*
prisca figura donatis componatur.
Unde advertendum est quòd *aliud*
longè est Corpus constare ex eadem
materia, & *aliud constare ex iisdem*
elementis. Quatuor autem mixto-
rum Corporum Elementa *Terra*
nempe, Aqua, Sal, & Sulphur, à se
invicem non nisi penes figuram tan-
tum discrepant, & sola cuiusque fi-
gura peculiaris, *elementi nomen*
meretur; quare Elementum nun-
quam potest esse *idem*, nisi eadem
figura gaudeat, à qua figura peculi-
aris *elementi naturam mutuatur*. Ut
autem Elementum non potest esse
idem numero, quod olim, nisi *ea-*
dem numero figura donetur, sic

Figura E-
lementa
distinguit.

Art. 13. *Corpus humanum nunquam poterit esse idem numero, nisi iisdem numero elementis constet.* Atque ita ut collecta corrupti Cadaveris miasmata *idem numero Corpus humanum rursus efforment, non tantum debent esse eadem, quæ olim, numero corpuscula, & eadem primigenia stamina, sed etiam debent habere eandem Elementorum proportionem, eundem omnino respectivum eorundem situm, nec non eandem figuram & proprietates.*

Omnes dubioprocul necesse fore fatebuntur quod eadem numericam materiam à dissitis Mundi plagis in organicam formam iterum coacervetur, ut *idem numero Corpus resurgat.* Dicent tamen forsitan quod non est necesse quod *idem numero Corpus resuscitetur, ut idem numericus Homo renascatur.* Plurimi enim autumant, quod quoniam omnis materia est ejusdem naturæ, sufficit quod qualiscunque materia in Cor-

Corpus, humanum disponatur, ut *Art. 13:*
idem Homo resurgat; modò pri-
stina anima huic novo & alieno
Corpori uniatur; anima enim, ut
ipsi aiunt, sola hominem tanquam
forma constituit.

Durum tamen mihi videtur,
quod posset *idem* Homo renasci si-
ne eodem Corpore. Si quid enim
in redivivo homine resurgit, Cor-
pus necessariò esse debet. *Anima*
namque rationalis resurgere non po-
test, quia à Corporis mancipio so-
luta, eadem semper, incorrupta,
& immutata existit. Resurgit i-
gitur quod cecidit, nempe Corpus.
Corpus autem ex quavis materia
construere, non est extinctum Cor-
pus resuscitare, sed novum & alie-
num Corpus formare. Quare ut
idem Homo regeneretur, non tan-
tum debet eadem Anima uniri, sed
etiam *idem numero* Corpus debet
reviviscere. Corpus enim èquè est
pars adæquata (ut aiunt) Homi-
nis, ac *Anima seu spiritus cogitans*.

Corpus est
pars homi-
nis essenti-
alis.

Nec

Art. 13. Nec magis Anima potest esse Homo sine Corpore, quam Corpus est Homo sine Anima. Si enim *Anima* sola constitueret Hominem, *Anima* sine ullo Corpore foret Homo. Ac proinde opus non foret resuscitare pristinum Corpus, neque etiam ex quavis materia novum Corpus construere, ut *idem Homo* renascatur, modo ipsius *Anima* semper existat.

Nec sat erit arguere, quod omnis materia sit ejusdem naturæ & indolis; ac proinde quod quodvis Corpus eidem *Animæ* associatum eundem hominem restituat; nam omnes quoque *Spiritus cogitantes* seu *Animæ rationales*, ut vocant, consimilis sunt substantiæ, ac proinde pari ratione quævis *Anima* novo Corpori unita constitueret eundem hominem. Sicque, si Ego & Theobaldus meus nunc moriremur, & post obitum mea statim *Anima* Theobaldi Corpori denuò animato, & Theobaldi *Anima* meo Corpori uni-

uniretur, *Idem semper Ego forem,* Art. 13.

& *Idem foret Theobaldus;* quod
futile est & ludicrum; nam neque
Ego forem idem redivivus, neque
foret *idem redivivus Theobaldus.*

Inde adhuc planè sequeretur, quòd
ut Darius ante bis mille annos oc-
cisis iterum reviviscat, non necesse
foret quod priscum ipsius Corpus
aut pristina anima in unum *Indi-
viduum* redeant, sed sat foret quòd
nova Anima & novum Corpus cre-
arentur; quoniam omnes Animæ
rationales seu *Spiritus humani cogi-
tantes* inter se ejusdem sunt naturæ
quoad *speciem*; & omnia humana
Corpora ejusdem quoque sunt stru-
cturæ & speciei. Imo hoc aliud
absurdi sequeretur, nempe, quod si
quotquot hastenus fuerunt ab Or-
be condito Animæ & Corpora hu-
mana, nunc in nihilum redigeren-
tur, & totidem novæ Animæ &
Corpora humana crearentur, invi-
cem per paria associarentur, & sibi
puberent: *Qui in nihilum redacti*
sunt

Debet I-
dem Cor-
pus & ea-
dem Ani-
ma uniri
ut idem
Homo re-
furgat.

Art. 13. sunt homines forent redivivi; quia novæ Animæ & creata Corpora consimilis forent naturæ cum Animabus & Corporibus eorum, qui in nihilum redacti supponuntur. Nova enim Corpora cum simili omnino partium textura, & pari Organorum numero formari possunt. Animæ quoque cum iisdem omnina cogitationibus, cum eadem omnino substantia, cum eadem propensione, cum pari conceptuum & cognitionum multitudine & numero, cum iisdem prorsus affectibus, reliquisque animi munis, quoad speciei similitudinem creari possunt.

Anima rationalis non est vita Corporis.

Porro, videbimus inferius quod *Spiritus humanus*, qui *Anima rationalis* perperam vocitari solet, nullatenus est forma, anima, aut vita Corporis; sed quod vita Corporis ab ipso Corpore, nempe à mechanica ipsius fabrica, & spontaneis humorum motibus verè & unice dependet sine ullo prorsus *Spiritus humani* influxu aut ope. Corpus enim

enim sœtūs in utero motu vitali *Art. 13.*
gaudet, antequam Anima rationa-
lis illi cœlitūs infunditur. Unde
patebit quod Corpus humanum
est quid per se existens, & vivens
sine ulla prorsus à Spiritu cogitan-
te dependentia. Spiritus enim hu-
manus, cùm libero agat arbitrio,
vitales seu necessarios Corporis mo-
tus non gubernat, sed eos tantum
qui voluntatis imperio subditi sunt ;
imo hos quoque regit juxta ideas,
& affectus, quos ab objectis exter-
nis per quinque *Corporis Organa*
recipit. Quare tantum abest ut
motus Corporis vitales ab *humano*
Spiritu, quin imo omnia humani
Spiritus munia à Corpore depen-
dent. *Nihil est enim in Intelle-*
tu, nisi quod Corporis ministerio per
sensus Organa ad callosum cerebri
Corpus, tanquam ad sacram Palladi-
mum, in qua habitat, arcem ad-
vehitur. Unde quoniam Darii
Corpus ante necem substantia fuit
ex se existens & vivens, & quoniam

Darius

Art. 13. Darius non potuerat esse Homo si ne hoc Corpore, ut *idem* Darius ad vitam revocetur, non satis erit quod eadem ipsius Anima redcat, sed necesse erit ut eadem Anima eadem Corpori, pristino nempe probet sua vel pravae voluntatis ministero rursum associetur, ut post longum quasi iter vel exilium in suo iterum domicilio redux manciperetur.

Qui affirmant quod, ut mortui reviviscant, satis est quod Corpus ex quavis materiâ fabricetur, nobis afferunt, ut suam confirment Opinionem, quod in brevi etiam praesentis vita curriculo Corpus nostrum saepius mutatur, & novam ab alimentis indies ingestis accersitur. Continuò enim è toto, inquit, Corpore effluvia foras exhalant & dissipantur, & novae particulae à nutritione suppeditatae illorum locum replent; unde nutritio, inquit, est continua Corporis nostri regeneratio; ita ut nulla portioncula

An quodvis Corpus sufficiat ut idem homo renascatur.

cula materiæ, ex qua Corpus meum ante septem annos constabat, nunc mecum remaneat. *Idem* tamen sum Homo, etiam si nunc *idem* non sit meum Corpus; ac proinde concludunt quòd iidem erunt homines è fatis redivivi, etiam si cum pristino corpore non renascantur.

Verùm Ego non video cui fundamento innitatur hæc Opinio; nulla enim experientia aut ratione demonstrari potest, quòd septimo quoque anno tota Corporis mei materia mutetur aut dissipetur, & quòd nova materia ipsius locum occupet. Quinimò perspicuè, nifallor, probari potest quòd primigenia infantis stamina ab ortu ad obitum integra, immutata, & *eadem* perdurant. Fateor equidem quòd ab interno jugique fermentescientis sanguinis calore innumera corpuscula per habitum Corporis continuò evolant, & erumpunt. Hinc tamen arguere non licet, quòd substantia partium solidiorum iadis

Partes solidæ non dissipantur.

Art. 13. dies consumatur; sed quod volatiles Sanguinis, Spirituum, & aliorum mobilium fluidorum particulae effluant; ac proinde quod sanguis perenni ab epulis réparatione indigeat, ut transpirantis materiae dispendium ab assumptis quotidie alimentis resarcitur. Quare sedulò observandum est, quod duplex est præcipue alimentorum usus. Primus, ut humores jugiter exhalantes reparentur, alter ut partes solidæ nutriantur. Alimenta in juvenibus hos duos effectus præstant, humores reparant, & partes solidas alunt. Unde Juvenes majorem longe ciborum copiam ingerunt, quam senes. Dapes vero vix ullatenus senes nutriunt cum mole Corporis non crescant, sed evanescantem tantum vitæ flammulam pabuli instar oleosi sustentant, & perituram vappescentis sanguinis fermentationem seu calorem fovent. Ut partes solidas, jamdiu satis nutritas, & præ ingruente senecta flaccescentes

in debita tantum tensione pro munis Art. 13.
vitæ obenndis conservant. Unde senes
tanta ut plurimum non indigent cibo-
rum copia, ac famelici & crescentes in
mole Corporis adolescentes.

Etiamsi ob æstuosam principorum
Sanguinis luctam *Fluida* Corporis, seu
humores jugiter evolent, novique hu-
mores ab affuso quotidie chylo suppe-
ditentur, hisque rursus attritis & eva-
hescientibus, alii novi humores per totum
vitæ cursum succedant; solidæ ta-
men & Organicæ partes eadem sempit
sunt immutatæ; & tantum abest ut
substantia ipsarum absumatur, quin in
nova accedente & adhærente materia
ad certum ætatis gradum in mole in
dies tolluntur majorem. Si enim tan-
ta ipsorum substantia evolaret, quanta
accedit, homines viginti annorum mo-
lis non forent majoris, quam intantes
recens nati. Unde patet quod non tan-
tum *prima* *Organorum fibrilla* semper per-
sistunt, sed etiam nova materia semper
extumescunt. Aut si forte aliquæ pau-
cissimæ particulæ evolarent, illæ potius
evanescerent, quæ post ortum accelererunt,
quia laxius adhærent, quam illæ, quæ
in semine & in generatione delineauit par-
tes constituerunt; quia hæ sibi irmius

Art. 13. & strictius alligantur. Præterea à circumeunte Sanguine, (nisi acris nimis sit & salsus, uti in phthincis) tanquam ab irrorante & illinente Balsamo, non tantum aluntur filamenta totius Corporis, sed etiam particulae ipsorum erupturæ tanquam in visco irretiuntur, & quasi conditæ conglutinantur. Quod manifestum fit ex eo quod, cessante post obitum Sanguinis circuitu & reparacione, omnia solidiorum & fluidarum partium principia, *Salina*, *Sulphurea*, *Aquea*, & *Terrea*, sublato Sanguineo glutine, exalantur, & sui juris facta paulatim exhahnt ; unde exanime cadaver in putridum quoddam liquamen diffusum Organorum texturæ resolvitur.

Ceterum, quis crederet quod solidissima ossa successu temporis mutarentur. Si enim septimo quoque anno materia ipsorum abiret, & nova accederet, ossa adulti viri non tantum forent ejusdem magnitudinis, sed etiam ejusdem molitie ac ossa pueri septennis. Videmus adhuc quod ossa per quædam sæcula post mortem integra & incorrupta perduran, etiam si ventis, pluviis, aliisque temporum injurias, in cœmoteriorum prædictis suis exposita ; ac proinde multe magis intra carnes & membranas inclusa,

inclusa, & à balsamico crurore irrigata, Art. 13.
per brevem vitæ cursum, nisi virulen-
ta carie corrosa sint, integra perdura-
bunt.

Non diffiteor quin tota Corporis no-
stri moles à Febre ardente, Phthisi, vel
alio morbo, vel ab aggravante senectu-
te sensim extenuetur. Inde tamen in-
ferre non datur, quod solidiorum par-
tium substantia paulatim absimatur. Quomodo
Homines
senio vel
morbis
confecti
emaciun-
tur.
Musculi enim emaciatorum hominum, si
Corporis statura respondeat, non sunt
minoris molis quam musculi pinguo-
rum. Nam si obesi Hominis Musculi
aqua per vascula injectâ lavarentur, &
à grumoso Sanguine expurgarentur,
graciles evident. Pinguæ igitur non
sunt ideo macilenti quia partitum solli-
diorum substantia consumitur, sed quia
tota ipsorum pinguedo, quæ in milibus
folliculis & vasis adiposis per totum Cor-
pus disseminatis continetur, & eadem
distendit, eliquatur. Unde vesicula adi-
posa, que ambientes carnes, turgide
ipsa, tumefecerunt, collapsa subli-
idunt; & eutis in rugas, imo tota Cor-
poris moles, remanentibus tamen illis
dem fibrillis & fibrillarum particulis,
contrahittur. Cum igitur pateat, quod
si non sorte omnes, saltem pleraque

Art. 13. staminum Corporis nostri particulæ à pueritia ad senectam usque nobiscum persistant, Corpus nostrum toto vitæ cursu erit idem immutatum. Ac proinde Homo redivivus ex eodem pristino Corpore, & eadem *numero* anima rursus constare necessariò debet, ut idem, qui fuerat olim, Homo vocitari jure mereatur.

Ut idem
Corpus re-
nascatur,
non neces-
se est ut
eadem
materiæ
quantitas
resurgat.

Ut autem *idem* numero Corpus hu-
manum denuò radintegretur, non opus
est ut tota eadem materiæ moles &
quantitas, & idem elementarium parti-
um numerus iterum sibi adaptetur &
resurgat; sed sufficit ut earundem par-
tium tanta quantitas invicem admisce-
atur, quanta requiritur Organico Cor-
pori confiendo; ut enī idem sit Cor-
pus Organicum, non necesse est ut ha-
beat easdem omnino dimensiones, aut
molem, aut pondus; sed ut habeat ean-
dem materiam cum eadem *Organorum*
fabrica, situ, & numero. Quod ut
clarius eluceat, supponamus amplissimam
quandam planitiem in qua ducen-
ta hinc inde hostilis exercitus millia æ-
quo certamine acriùs pugnarunt; esto,
quod post contumax & acre prælium
centum mille Homines ex utraque par-
te perierint. Sepeliantur deinde cada-
vera,

vera, non in uno tumulo, sed per campum passim pro secundanda tellure dispergantur; unumquodque cadaver effossâ leviter glebâ cooperiatur. Muro cingatur spatiostum hocce Cæmeterium, & in duas partes interpositâ sepe dividatur. Una pars arata fructus & frumenta proferat, altera pascat pecudes; quibus in pascui medio excavabitur fons epotandus. Dubioprocul hic campus humana carne sic saginatus copioso frumento & petulante pecude luxuriabit. Sint plures familiæ quæ per centum aut ducentos annos nullum aliud alimentum sument, nisi quod ex hoc agro desumetur; & quæ præterea solæ totum id alimenti consument, quod ex hoc campo enascetur. Materia feti Elementa corruptorum cadaverum in armenta & vegetantia transibunt, & ex his utrisque in Homines, qui iisdem vescuntur; atque ita substantia, seu Corpora ipsorum, aliqua ex parte ex putrefactis cæsorum Hominum cadaveribus constabit. Supponamus hos omnes post mortem ad vitam redituros. Vel supponamus aliquem *Anthropophagum* humanâ carne toto vitæ cursu pastum, post orbitum humili sepultum, & post multâ fæcula redacto in pulverem Corpore, ad

L 3 pristi-

*Anthropo-
phagi.*

Art. 13. pristinum vitæ statum redditurum, & redditura pariter Corpora eorum quibus ipse, & memorati jam antea Homines pasti fuerunt. Certum erit quod vel *Sarcophagorum* Corpora, vel Corpora comestorum Hominum rediviva, aliquid de pristina materia carebunt; ac proinde alterutra cum minori quam olim, materiae quantitate & mole resurgent. Omnes tamen erunt completi Homines & integris Corporibus donati.

Hucusque probavi satis quod *Corpus redivivum* ex eadem debet materia constare, ex qua olim constructum fuit; probavi quoque quod etiamsi ex eadem materia construi debeat, non necesse est quod cum tota eadem materiae quantitate rursus construatur: Nunc autem paulò altius inquiramus sub qua mole aut magnitudine, cum qua, inquam, materiae quantitatē, redditurum est. Quod ut solerti indagine conjiciamus, advertendum est quod alii in utero matris extinguntur; alii post ortum adhuc infantes pereunt; juvenes alii, alii senes, hi artibus truncati in bello, illi ulceribus & fistulis eliquati; quidam gangrena, carie, lue venerea corrosi; alii tabe emaciati, alii denique internis morbis debellati emoriuntur. Quidam itaque existi-

existimant, quod *Corpora* debent re- Art. 13.
viviscere cum eadem mole & cum eadem
materie quantitate quācum sepulta sunt.
Alii verò, imo plerique malunt asserere
quod *Corpora omnia* grandiori & robu-
stiori mole donata erunt, & cum eadem
magnitudine & materia quantitate rena-
scetur, quācum nos circa trigesimum et a-
iis annum exturgemus.

Videamus tamen num utraque hæc *Corpora*
opinio, aut alterutra, veritatis avidum non resur-
fatiare valeat. Quoad primam senten- gent cum
tiam, haud facile quisquam credere po- tota illa
terit, quod *Corpora nostra* resurgent materie
cum tota eadem materia, aut in eodem qua mori-
statu, cum quibus mortua sunt, & tel- untur.
luli mandata. Sic enim Anthropophagi
& comesti Homines cum eadem Corporum
statura renascerentur, cum qua
primum obierunt; quod fieri non po-
test, ut antea innuimus. Præterea hoc
modo illi qui artubus erant orbi, &
quorum substantia ulceribus aut causti-
cis humoribus ante obitum erat absump-
ta, sine quibusdam partibus, aut sine
tota partium substantia regenerarentur.
Unde hic sine manibus, ille sine alteru-
tro pede, alter sine palato, iue venerea
infecti sine naso, aut ossibus; cæcati
sine Oculis, & plurimi variis partibus

Art. 13. manci resurgerent; ac proinde ad vitam reduces toto Corpore non forent integri, quod rationi consonum non censembitur.

Secunda quoque opinio rationi arri-dere non videtur. Quomodo enim te-nelli Infantes, qui cum parvâ Corporis mole mortui sunt, cum trigenarii Ho-minis statura resurgerent? Magnitudo ipsorum aut statura augeri nullatenus potest, nisi aliena & heterogenea mate-ria addatur. Cui autem usui, aut cui fini nova materia accerseretur? Ut for-san moles Corporis tumescat. Cui au-tem usui tanta Corporis moles? Ut forsitan robustior renascatur Homo. Ad quid verò inservit tantum robur & for-titudo? Nullum tunc grande opus mo-liendum. Nullæ tunc condendæ aut muniendæ urbes; nullum bellum ge-rendum. Nullæ extruendæ turres. Nullæ construendæ ædes aut naves. Nulla inaranda tellus. Nullo super-ciliorum sudore vivendum. Nulli unquam suscipiendi labores. Quid igitur tam strenuæ prodeßent vires? Quid opus tanta Corporum redivivo-rum statura aut mole? Ut forsitan cog-i-tationes, & reliqua animæ munia meli-ūs perficiantur; ut forsitan *Ratio* viya-ciùs corroboretur; ut forsitan plures

Homines
non resur-
gent cum
trigenarii
Hominis
statura.

idee,

idea, & rerum conceptus animæ suppe- Art. 13.
tant. Quis verò affirmare audebit,
quòd *Anima vires, conceptuum nempe,*
seu cognitionum multitudo, & rationis
vivacitas, ex viribus Corporis mensu-
rabuntur? Etsi *Nani, & Homunciones*
Gigantibus Corporis viribus, & mole
cedant, cognitionum tamen numero non
cedunt. *Quinimo parvitas Corporis*
& debilitas exuperante ingenii fœundi-
tate ut plurimum compensatur. Corpus
enim nostrum post ortum non extume-
scit mole, ut *Animæ operationes melius*
peragantur, sed ut debita sit præditum
fortitudine; ut arduis, quibus subjacet,
laboribus idoneum reddatur. Uti enim
motus quantitas ex quantitate materiæ, sic
quoque *Corporis robur ex mole Corporis*
metitur. Cum igitur redivivum Corpus
his non sit amplius obnoxium laboribus,
pristina opus non habet statura aut di-
mensione. Cùm *Anima* queque ad
Corpus redux, quas novas acquirit ideas
aut cognitiones, vel quas olim acquisi-
vit, in rationis normam conjungat, &
disponat, easdem sub qualicunque Cor-
poris mole disponere poterit.

Nec urgeat aliquis, quòd *crescentre*
Corporis mole Animæ operationes vividiores
sunt, & conceptuum numerus augetur;
non

Quare
crescit
Corpus in
mole?

Art. 13. non ideo enim augetur quia crescit Corpus, sed quia Homo diutius inter Homines versatus est, & Organa sensuum diurniori tempore objectis externis assuefacta sunt. Quorum objectorum impressiones in quinque Organa, exteriorum rerum, praecipue Corporum, imagines Animæ quasi in speculo representant. Cæci enim ab ortu, surdi, & muti, et si paulatim mole Corporis turgescant, quia tamen sensuum exercitio destituti sunt, nullas rerum ideas concipiunt, aut saltem nullo iudicio aut signis sese percipere demonstrant.

Ex his igitur omnibus haud levis conjiciendi ansa offertur quod ταλιγένετοι Homines, neque in eodem statu penitus, in quo mortui sunt, neque cum trigeneriis Hominis mole aut magnitudine resurgent. Sed judicare fas est, quod *Corpus redivivum* omni superflua spolabitur materie, & tanta duntaxat constabit materiæ copia, quanta requiritur muniis Animæ & Corporis obeundis.

Cum qua
mole rena-
scemur.

Hujus igitur ego sum sententiae quod mortui renascuntur cum eodem Corpore & cum eadem materia quantitate cum qua primò nati sunt, imo forsitan & cum qua in utero generati sunt. Major enim non requiritur materiæ quantitas ut Anima Corpori

Corpori reuniantur, quam necessaria olim fuit, ut in prima generatione ipsi associetur. Creditur autem ab omnibus ferè sagioribus viris, quod *Spiritus*, seu pars hominis cogitans, quæ rationalis *Anima* ab ipsis nuncupari solet, tenello fatus in utero vivescentis Corpori adhuc pusillo calitus infunditur. Si igitur Corpus humanum, sub illa minima mole, in primâ ipsius genesi Animam in sinu suo tanquam in proprio domicilio recipiat & amplectatur, cur non eandem *Annam* Corpus idem redivivum sub pari quoque materiæ quantitate resumat. Unde si Corpora nostra ad vitam reditura sunt, non cum tota illa qua moriuntur materia renascentur, sed tota hac post primum ortum acquisita aliena materie spoliata, cum genuina staminum primigeniorum materia tanquam ex proprio semine iterum formata pululabunt. Quare omnes erunt æqualis magnitudinis, omnes erunt cum iisdem partibus, cum quibus geniti fuerunt, integri Homines, etiam si *Pumiliones* & μικροσωματα. Quamvis dixerim, quod Corpora nostra ex suo ^e semine renascuntur; non dico quod hæc *semina integræ & incorruptæ* (ut quidam existimat) per plura secula in tenebre conserventur; nullum

Art. 13. Ium enim est aliud semen Corporis nostri præter primaria stamina in utero matris delineata. Hæc autem omnia stamina & Organa in tellure corruptiuntur ; seu quod idem est, in minimas particulas dissolvuntur. Hæc autem particulæ sic dissociatæ, iterum in pristinum ordinem dispositæ, pristinum Corpus quasi ex proprio semine recondent.

Homo non
resurget
cum omni-
bus parti-
bus.

Cùm ex allatis hactenus argumentis inferre meritò fas sit, quod redivivi Corporis moles minor longè erit quam vulgo fore existimatur ; liceat quoque ulteriori scrutinio investigare, an ad minorem adhuc molem redativum Corpus reducetur. Quare, perpendere necesse erit an cum omnibus partibus, & Organis, quibus nunc constamus, tunc renascemur. Credibile mihi videtur quod Corpus nostrum resurget tanum cum suis partibus quæ ad vitam constituendam & conservandam omnino necessariæ sunt. Hic infra videbimus quod vita Hominis in sensu & motu voluntario consistit, & quod vita Corporis humani in respiracionis, Cordis, Sanguinis, & fluidi Nerve motu involuntario sita est. Unde construi iterum debent omnes partes quæ utrique motui, & sensui producendo inserviebant ;

bant ; uti quinque *Sensuſ Organā*, Mu- Art. 13.
ſculi omnes, partes quibus Musculi affi-
guntur, & quæ totam Corporis fabri-
cam fulcri instar sustentabant ; qualia
sunt *Oſſa* & *Ligamenta*. *Cor* quoque,
Arteria, *Vena*, *Nervi*, *Cerebrum*, &
Tegumenta construi iterum debent.
Quinque enim *Sensuum ministerio* Ani-
ma debet extēnarum rerum imagines
percipere. *Musculorum ope* motus
omnes, tum ii qui voluntatis arbitrio
subditi sunt, tum illi qui voluntatis im-
perium respuant, producentur. Neces-
ſe est ut *Sanguis* à rediſivo Corde pro-
pellatur ; ut propulsus *Sanguis* in *Venis*
& *Arteriis* agitetur & circuletur ; ut
Spiritus Animales in cerebro ſecernan-
tur ; ut ſecreti *Spiritus* per *Nervos* ad
omnes Corporis partes ſcaturiant mo-
tum & ſenſum largituti. Ut denique
Tegumenta totum Corpus cingendo
partes omnes in debito ſitu, involucri
instar, conſervent.

Reliqua autem Organa, præter re-
densitas jam, ſine quibus vivere non po-
ſsumus, partes, in rediſivo Corpore ſu-
perflua forent. Uti ſunt partes omnes
quæ præparando Chylo, & ſecernen-
di à *Sanguine* humoribus destinatæ ſunt.
Tunc enim opus non erit alimentis ; un-
debit.

Rediſivus
Homonon
manduca-
bit.

Art. 13. de opus non erit digestione aut Sanguinis reparacione ; ac proinde nulla fiet humorum recrementationiorum aut excrementorum à Sanguine secretio aut filtratio. Cùm enim Hominis redivivis Sanguis ab alimentis non reparetur, si fieret humorum ab ipso secretio, tota ipsius massa citò exhauriatur. Hinc sequitur quod non est necesse ut cum Corpore ad vitam reduce Pharynx, Oesophagus, Stomachus, Intestina, Mesenterium, Pancreas, Fecur, Lien, Renes, Vesica, Partes genitales utriusque Sexus, Thymus, Parotides, Amygdala, Glandula Ulla (præter cerebrum) aut Filira, Adeps, Lymphaductus, aut ulla vasa excretoria, præter Nervos, redintegrentur. Hæ enim omnes partes in redivivo Corpore nulli omnino inservient usui.

Redivivus
Homo non
respirabit.

Imo neque partibus Respirationi dicatis opus erit, quia regeniti Homines nulla indigebunt respiratione. Ideo enim nos in hac vita respiramus, ut Spirituum Animalium jugiter evolantium jaētura ab aereo pabulo resarciantur, & Languescens post circuitum Sanguis ab admixto aere attenuetur. Nullum autem tunc fiet Spirituum aut Sanguinis dissipendum, neque partium solidarum à Sanguine nutritio ; sed una eademque,

qua

quæ renata est, Sanguinis, Spírituum, *Art. 13.*
& partium solidarum materiæ quantitas, incorrupta semper, & in perpetuum immutata juxtra secundam Legis motus suspensionem, perdurabit. Quare *Larynx, Trachea Arteria, Pulmones, Diaphragma, Costa, Pleura, omnes respiratio-*
nis Musculi, erunt. inutilia. Corpus itaque redivivum non tantum tota post ortum advenâ materiâ, sed etiam ab omnibus fæculentis partibus expurgatum, & superfluis Organis, tanquam exuviis, spoliatum, ad minimam molem reducetur & volumen; nec definet esse totum & integrum Corpus humanum, quia omnibus partibus in hoc statu ad vitam necessariis constabit. Homines igitur, qui cum ^f *Naturali*, seu ponderoso & crassiori *Corpore* olim obierunt, cum ^s *Spiritu* *rali* quodam Microsomate seu putillo *Corpuculo*, passerum forsan, imò forsan & *Muscarum* instar, leves maximè, agiles, & summè mobiles renascen-
tur.

ARTIC. XIV.

*An multiplex potest esse Corpus
humani Praesentia.*

Art. 14. **Q**uoniam plurimi haec tenus asseruerunt quod Corpus humanum posset esse in pluribus locis in eodem tempore; & alii firmiter affirmarunt quod ne etiam divinitus multiplicari posset ipsius praesentia; haud abs re fore existimavi utrorumque argumenta hic loci perpendere; ut videamus an cum ratione, aut cum Corporis nostri fabricâ conciliari possent. Quod ut rite peragam, pro fundamento statuo, quod omnia argumenta quæ haec tenus allata sunt, ut multiplex Corporis nostri praesentia probetur, non tantum rationi, sed etiam Corporis cuiusvis, præcipue Organici, naturæ & structuræ penitus repugnant. Illa autem Argumenta, quæ vulgo solet affirri, ut refellatur ipsius *τολυθία*, vera & consona esse reperio. Quare juxta modum quo vulgo solet ab utrisque proponi hocce problema, *Corpus humanum in duobus locis nullatenus esse potest.*

Quod

Quod ut clarius pateat, liceat nobis hic *Art. 14.* suius inquirere, quot modis humanum Corpus non potest totum esse in pluribus locis in eodem tempore.

1. *Corpus humanum* sex pedes longum, tres pedes in circuitu latum, & centum libras grave, nullatenus potest effigium eodem pondere, cum eadem dimensione. Et cum eadem quantitate materia, in duobus locis simul. Nec etiam minimum Corpus, uti *granulum arenae*, vel auri, ex decem atomis vel particulis Elementaribus constans, potest esse cum iisdem particulis integris & indivisis in duobus locis in eodem tempore. *Omne enim Unum, ita Unum est, ita sibi intime praesens est, ita in se indivisum, ita ab omnibus aliis verè separatum, ut à seipso removeri, extra se ponni, aut à seipso distare non posset;* ac proinde in duobus locis esse non poterit, nisi successivè, unum idemque numero Corpus. Si enim Corpus centum libras grave fuisset cum eodem pondere, dimensione & cum eadem quantitate materiæ in duobus locis simul, non tantum idem Corpus foret duo Corpora, sed etiam centum libræ forent ducentæ. Cum autem *pondus Corporum ex materia quantitate mensuretur, duplicari aut multiplicari non potest pon-*

M dus,

Art. 14. dūs, quin duplicetur, aut multiplicetur materia. Ac proinde centum libræ non possunt fieri ducentæ, nisi materia centum libras gravis addatur.

Fateor equidem quod Corpus centum libræ in uno loco aut tempore pendens, in alio loco aut tempore poterit nihil, aut saltem minus pendere, (ut in barometris videre est) si à nullâ, aut saltem leviori ambiente materia deorsum prematur. Gravitas enim, aut levitas, aut ullus alias motus non sunt aliquid Corporibus institutum aut innatum, sed externus tantum ambientum Corporum impulsus; quo impulso sublato, Corpus nec gravitabit propriè, nec levitabit, sed in inani spatio immobile, & quasi suspensam persistet. Fateor pariter quod in quodam sensu poterit Corpus esse eum eodem pondere in duobus locis. Si enim Corpus sex pedes longum, & centum libræ grave, in duas partes æquales dividatur; & quælibet pars in duobus locis seorsim ponatur; poterit quælibet pars pendere centum libræ, si vis deorsum impellens duplo major fiat. Ac proinde illæ duæ partes pendebunt ducentas libras. Unde Idem Corpus hoc modo divisum poterit quodammodo esse in duobus locis cum eodem

dem pondere duplicato aut triplicato. Art. 14.
Quælibet quoque ejusdem divisi Corporis pars ita expandi potest & rarefieri intus, ut in suo quæque loco sit sex pedes longa, & tres pedes in circuitu lata. Unde idem Corpus potest quodammodo esse cum eodem pondere & dimensione, nunquam vero cum eadem materie quantitate in pluribus locis in eodem temporis momento..

2. Diversæ Corporis nostri partes in pluribus simul Europæ locis seorsim locari possunt. Caput potest esse in Græcia, una manus in Italia, altera in Dania, truncus in Germania, pes unus in Anglia, alter in Gallia; & in diversis hisce locis in debito situ, & in respectiva quâdam distantia extensiæ, humani Corporis formam imitari quodammodo possunt. Ex hoc tamen concludi non potest, quod unum idemque Corpus sit in diversis locis; sed quod unus ejusdemque Corporis diversæ partes in pluribus locis dispersæ sint. Hic autem non inquirimus utrum Corporis alicujus separatæ partes possunt esse in pluribus locis simul, hoc enim unicuique clarum patet; sed utrum idem Corpus humanum potest esse totum & integrum cum omnibus suis partibus in di-

Art. 14. versis locis, & cum omnibus partibus
in singulo quoque loco in eodem tem-
pore.

3. Partes Capitis in Græcia, Trunci
in Germania, manuum in Italia & in Da-
nia; Pedum in Anglia, & in Gallia, ita
expandi & rarefieri possunt, ut in con-
tiguitate quadam respectiva, & sym-
metrico quodam situ distensæ, unum la-
tè per aera diffusum, rarefactum, invi-
sile, & quasi umbratile Corpus efformare
quodammodo videantur. Hic quoque
Corporis status nostro proposito non re-
spondet. Namque hæ partes sic expansæ
neque *Unum*, neque *Organicum*, neque
Vivum Corpus conficiunt. Ut enim
unum Corpus efforment, deberent esse
unitæ & continuæ; ut *Organicum*, de-
berent non tantum cohærere, sed etiam
in diversas formas & machinulas, Cor-
nempe, Pulmones, Cerebrum abire; ut
Vivum denique *Corpus* construerent,
necesse foret, ut non tantum Organicas
texturas efformarent, sed etiam ut spiri-
tibus & circumeunte Sanguine irro-
rentur & moverentur.

4. Pes aut manus Corporis mei in
plures minores & adhuc minores par-
tes, quasi in *taleolas*, aut frustula ab-
scindi potest. Unumquodque frustulum
mutari,

mutari, & disponi potest in Corpus hum- Art. 14.
manum integrum & vivum. Sicque ex
uno Corpore humano construi possunt
plusquam centies centum mille Corpora
humana integra (etsi seminei initar
germinis exigua forent μηροσώματα) &
in centies centum mille Mundi locis lo-
cari possunt in eodem tempore. Quo-
rum unumquodque integrum erit, & vi-
vum Corpus humanum; & si nova *Ani-*
ma rationalis addatur, novus erit atque
integer Homo. Hoc quoque modo non
concipitur quodd Corpus meum totum &
integrum sit in pluribus locis in eodem
tempore; etiamsi in singulis hisce lo-
cis integrum sit Corpus Organicum ex
Corporis mei materia constructum. Si
enim digitus meus in Corpus Organi-
cum integrum & vivum mutetur, me-
um Corpus non erit integrum, sed tan-
tum pars mei Corporis in diversas tex-
turas mutato particularum situ conver-
sa. Nam neque est meum Caput, ne-
que meum Cor, neque Stomachus, ne-
que Truncus, neque Artus. Ut enim
hae partes sint meæ, deberent confici ex
eadem numerica materia in eundem or-
dinem disposita, ex qua meum Caput,
*Cor, Ventriculus, Truncus, & Mem-
bra jam constructa sunt.*

Art. 14. 5. Plurimi contendunt quod Meum vel Theobaldi Corpus potest esse in pluribus locis trahendem momento per Reproductionem, ut ipsi loquuntur. Dicunt enim quod caro, vel *Panis*, in pluribus, imo millesimis locis à Theobaldo vivente dissimilatis, converti possunt in verum & integrum Theobaldi Corpus; ita ut minima carnis alicujus Animalis, aut panis portiuncula, etiamsi pondus unius grani non superet, non tantum convertatur in substantiam Corporis Theobaldi, uti solet alimentum vulgare; sed etiam ipsa fia tota ipsius substantia. Et millenæ aliae carnis vel panis portiunculæ fiant quoque tota ipsius substantia in millesimis Mundi locis à se invicem remotissimis in eodem tempore.

Hoc autem mentem humanam superat, & Corporis viventis naturam revertere videtur. Fateor quidem quod portiuncula Carnis, panis, imo ligni, aut faxi converti potest in integrum, Organicum, & vivum Corpus humanum; non concedam tamen quod fieri posset integrum meum Corpus, dum ipse vivo. Nihil enim potest fieri totum meum Corpus, quia totum meum Corpus efformatum est, & vivit. Minima porro, illa carnis, vel *Panis* portiuncula

tan.

tantam materiæ quantitatem continere Art. 14:
non potest, quantam continet solita Cor-
poris nostri moles; Unde ut totum me-
um Corpus efformet, nisi sub minimâ
mole contineri valeat, nova materia su-
peraddi debet, ut *creari Corporis moles*
extumescat. Præterea, si tot *Panis* por-
tiunculæ, & tanta panis vel alterius ma-
teriæ massa in tam dissitis, & in tam in-
numeris Mundi locis in meum Corpus
converti possent, omnia totius Universi
Corpora in meum Corpus mutari pos-
sent, ac proinde totus ipse *Universus*
meum Corpus fieri posset; quod vix
quisquam credere poterit.

Cæterum, ille *Panis*, aut caro, non
potest evadere tota Corporis mei sub-
stantia, nisi ipsa facta fuisset prius ex
totâ Corporis mei materiâ; quod fieri
non potuit, quia Corpus meum cum co-
ta sua materia adhuc integrum & vi-
vum est. *Conversio* igitur *carnis*, vel *pa-*
nis, in *Corpus humanum*, est prius *novi*
& *alieni Corporis Creatio*, quam *vera Cor-*
poris mei Reproductio. *Corpus enim il-*
lud ex portiuncula panis constructum,
non magis potest esse meum Corpus,
quam *Corpus infantis* hodie vel heri na-
ti potest esse meum Corpus. Ac pro-
inde meum Corpus in pluribus locis per-

Art. 14. hujusmodi reproductionem multiplicari nonquam poterit.

6. Demum, Mater, quæ peperit plures Infantes, qui vita fruuntur, non dicetur habere suum Corpus in pluribus locis in eodem tempore; quia quilibet infans non est totum ipsius Corpus, sed pars tantum; immo pars ritè dici non debet, quia neque Infans, neque *Germen* aut *Semen*, ex quo infans formatur, ulli inservit usui in Corpore Muliebri; sed alienum quodammodo est Corpus propagandæ speciei propriè destinatum.

Etiam si quoque Corporis virilis ^{*Costa} in Corpus Muliebre totum & integrum convertatur, Corpus tamen virile non dicetur esse in duobus locis, quia Corpus Muliebre ex viri *Latere* extractum, etiam si in se totum & integrum sit, est tamen pars tantum Corporis virilis. Præterea, Corpus Muliebre novâ Animâ gubernatur, cuius Animæ nutu & imperio, omnes saltem voluntarii motus peraguntur. Unde Corpus Muliebre simul cum suo *Spiritu cogitante* non tantum differt à Corpore virili, sed etiam distinctam personam efformat. Corpus enim Muliebre Animæ suæ nutui subditum, omne viri jus & imperium respuit, nisi quantum connubii Lege obstringitur.

Quam

Quum ante quosdam Annos mecum serio perpenderem, quod in Humano Corpore nihil revera sit praeter materialē diversā figurā & mole donatam, existimavi, quod nullus posset esse ipsius Status super naturam, qui mente concipi non posset. Concipere tamen haud potui ullatenus, quod idem numero *Corpus* humanum cum tota sua materia aut mole posset esse in pluribus locis in eodem tempore. Nec etiam ullo alio modo hactenus allato multiplicem posse esse ipsius præsentiam reperi. Postquam autem in *Medicina Principiis* versatus, *Materie naturam*, differentias, & figuras perpenderim; postquam *Chymia ope Elementares Corporis humani particulas*, *Terra* nempe, *Aqua*, *Salis*, & *Sulphuris Atomos* inspicerem; postquam *Anatomes auxilio Corporis humani fabricant ex vasculis & fibris vascularibus totam contextam esse reperiarem, postquam in *Humorum texturam*, *circuitum*, & effervescentiam inquirearem, nec non mirum ipsius ex pulillo *Germe* ortum explorarem, post diuturnum, inquam, per devias *Naturæ salebras* scrutinium, dum forte de exilibus *Embryonis staminibus*, & de diversis nutritionis gradibus cogitarem,*

clarè

Art. 14. clare tandem & perspicue concepi, quod
Meum vel Theobaldi Corpus, operante Nu-
minis potentia, novo quodam, sed unico
tantum modo, & in peculiari quodam sen-
su, ita verè multiplicari posset, ut integrum
& vivum posse esse in pluribus disfusissi-
mis locis in eodem temporis momento, non ta-
men cum solitâ magnitudine. Quam-
vis tamen conciperem quod Theobaldi
Corpus posset esse in pluribus locis in
eodem tempore vivum & integrum,
concipere haud potui quod Anima ipsi-
us seu Spiritus cogitans, quod inquam
ipsius persona, seu totus ipse Theobal-
dus posset esse in duobus locis in eodem
tempore; quin imo reperi quod unius
Homo non potest esse totus simul in duobus
locis in eodem instanti. Deinde mei dif-
fidens judicij Opinionem hancce pluri-
mis ingenuis, probis, & eruditis viris
patefeci, qui, te penitus discussa, idem
mecum senserunt. Quidam autem ex
illis, qui perspicaciori trutinâ hanc sen-
tentiam perpenderunt, qui eandem cum
stabilitis jam Opinionibus compara-
runt, & ad minutissima quæque ipsam
latius extenderunt, cum à reliquorum
omnium sententia ipsam penitus discre-
pantem reperirent, existimarent, quod
novis inter Literatos litibus, bellis in-
inte-

testinis, &c, nescio, quibus non forsan *Art. 14.*
tumultuosis Erroribus originem daret;
quare suaserunt & obsecrarunt ut ipsam
publici juris non facerem; ut itaque
pacificis ipsorum votis, pacis ipse a-
mans, responderem, nec tutum aliis,
nec congruum mihi fore visum est eno-
datum hocce problema promulgare.

ARTIC. XV.

*De Statu Animæ secundum
Naturam.*

Homo non tantum ex *Materiâ*, seu *Art. 15.*
Corpore, in multiplicem Organum-
tum seriem dispositâ, sed etiam ex *Spi-*
ritu, seu substantia quadam cogitante,
Anima rationali dicta, simul unitis com-
ponitur. Miracula quoque non in hu-
mano solùm Corpore, sed etiam in *Ani-*
ma rationali producta sunt. Quare, ex-
plicatis Corporis *Miraculis*, *Status Ani-*
ma super naturam quanta possumus per-
spicaciâ illustrare pariter necesse erit.
Quemadmodum autem necesse fuit sa-
num & morbosum Corporis humani sta-
tum prælibare, ut status ipsius super
naturam elucescat, sic quoque *Status*
Anima

Art. 15. *Anima secundum Naturam præmittere*
hic oportebit, ut clarius innoteuant ea,
quaæ de Miraculoſo ipſius ſtatu dicturus
ſum.

Omnis hodie sanioris judicij Philoſophi, ipsa rei veritate convicti, fateri coguntur, quod *Spiritus Hominis*, seu *Anima Cogitans*, ab ejusdem materiâ, quoad ſubſtantiaſe ſpeciem, longè diſcrepat. Concipi enim non potest, quod materia huic noſtræ ſimilis *Ideas* ſeu *Rerum corporearum Imagines* ſibi formet, quod *Ideas* eadem ſimplices in *Rationis* formam conjungat, quod præteritarum rerum recordetur, quod de abſentibus cogitet, quod de futuris judicet, quod de abstractis & *Metaphysicis* rerum conceptibus diſputet, & de ſupremi ſui Authoris attributis diſferat. Quare *Spiritus humanus* ſublimioris longe indolis, & quaſi *Divina Natura* particula credenda eſt. Quid autem *Spiritus* revera ſit, non patet. Sub noſtris enim ſenſus non cadit; illum ne Anima de que longum, neque latum, neque proſcribi non fundum, neque figura ulla aut loco circumscriptum, neque divisilem, neque ullis partibus iuſtructum, neque ulli ſenſili materiæ ulla tenus ſimilē repe- rimus.

Si

Si quis diceret quod *Spiritus* est substantia immaterialis & indivisibilis, idem est ac si diceret *Spiritus* non est materia; hoc autem veritatis avidum non satiat, quia denotat tantum quid non sit, non autem quid verè sit iphus natura. Si enim percontanti alicui, quid sit materia, responderetur, quod est substantia non cogitans, dubioprocul non foret hoc responso satisfactus, quia genuinam *materia naturam* non describit. Quis præterea audebit asserere quod *Spiritus humanus* non sit sui generis *Materia*? Patentur enim omnes quod est *Substantia*, seu quid per se existens; Substantia autem omnis debet necessariò habere aliquam suæ naturæ *materiam*, seu ex aliqua re constare; quia nihil potest ex nihilo fieri. Atque uti *Aqua Mineralia* & *Vegetantia*, *Spiritus vini Aquam*, *Aer ipsum Spiritum*, *Æther aerem*, *Materie subtilitate* longe excedit, sic *Anima* forsitan *rationalis*, *materie sue tenuitate, subtilitate, levitate, mobilitate, agilitate, & pluribus aliis proprietatibus* aerarem ipsum longe superare censemur ab iis, qui *Materie Naturam* in crasso & vulgari sensu non intelligent.

Anima rationalis est
sui generis
Materia.

Quidam affirmant quod *Spiritus humanus* nihil aliud est quam *Cogitatio* seu

Sub-

Art. 15. *Substantia actu Cogitans.* Perperam tamen ; quia *Spiritus* semper non cogitat ; *fœtus* enim, *infantes* *recens nati*, *apoplexiâ* *concepsi*, *crapulâ* *sopiti*, vel *sponte suâ* *dormientes* *nullatenus* cogitare videntur ; nulla namque ratione, nullo indicio, nulla experientia, & quod *majus est*, nullo ipsorum testimonio cogitare illos probari potest. Quin imo multis argumentis probari potest, quod ab omni cogitatione in somno feriantur. Si enim aliquis in somno vel veterno cogitaret, non dormiret propriè, sed suæ cogitationis foret conscius, & vigilaret, (ideò enim homines vigilare dicuntur, quia cogitant) aut saltem ex somno excitatus, cogitationis suæ reminisceretur, uti plerique recordantur somnia. Qui verò ex Apoplexia forti reviviscunt, etiam si caro ipsorum forcipibus fuerit vellicata, & tantum non dilaniata ; et si candente ferro cutis fuerit combusta, pili divulsi, scapulæ cum cucurbitulis incisæ, & etiam si mille modis fuerint cruciati, nihil tamen aliquando se sensisse affirmant, nec de ulla alia re se cogitasse recordantur. Quare obvium cuique patet quod *Spiritus* hicce semper non cogitat ; ac proinde natura ipsius non est *Cogitatio* ; sic enim cessante *Cogitatione* periret. Fa-

Anima
semper
non cogi-
tat.

Fateor tamen quod præcipua *Spiritus* Art. 15.
proprietas est *Cogitatio*, uti præcipua *Anime*
Corporis proprietas est *motus*. Quem- proprietas
admodum autem *Corpus* aliquando po- est *Cogi-*
test esse sine *motu*, sic etiam *Spiritus* po-
test nonnunquam esse sine *Cognitione*. At-
que uti omnes *Corporis* effectus à solo mo-
tu, sic omnes *Spiritus* effectus à sola *Cog-*
tatione peraguntur. Uti queque suprà
asseruimus, quod omnis *motus* à supre-
mo rerum Conditore unicè & immedi-
atè, concurrente tamen *Corporum* con-
tactu & impulsu, producitur; sic om-
nes *cognitiones* & *conceptus* ab eodem
Supremo Numinine, adjuvante quidem sen-
suum & organorum ministerio, in Spi-
ritu excitantur; & diversæ *Anima* ce-
gitationes sunt totidem ejusdem *Modi*,
uti diversæ *motus* species sunt diversi
Corporum modi. Ac proinde non mi-
nus absurdum est dicere quod *Anima* sit
Cogitatio, quam quod *Corpus* sit *Motus*;
cum *Cogitatio* & *Motus* pa-
ri respectu sint peculiares utriusque
Medi.

Cum itaque *Spiritus* propriè *Cogita-*
tio non sit, sed *Cognitionis* auctor, se-
des, vel subjectum, instituti nostri ra-
tio hic loci postularet ut naturam illius
ulterius investigemus. Quoniam
autem

Art. 15. autem τὸν νέματον nostrum, sive *Spiritus* qui^{est} quinque sensuum, imo^{re} sui ipsius ~~etiamque~~ scrutinio subjici non potest, sui ipsius captum superat; sicque Spiritus ille, qui reliqua omnia capit & describit, sui ipsius naturam describere non potest. Id tantum de Animæ natura scimus, quod si non na- sciamus de ipsa nos nihil scire. Scimus quidem quodd cogitamus, & consci^{entia} su- mus quodd Cogitatio hæcce nobis intus in cerebro insit; quid vero Cogitatio ipsa verè sit, aut quænam sit vera sub- stantia cogitantis natura, id penitus nescimus. Cum itaque nullo rationis lumine, aut ingenii acie Spiritus Co- gitantis naturam detegere valeamus, liceat saltem effectus ipsius, officium, & genuinum usum quanta possumus so- lertia indagare, ut mutuum Corpus inter & animam commercium clarius explicemus.

Advertere tamen obiter liceat, quod cum Spiritus nullas supponatur habere partes, molem, aut magnitudinem, nul- lo unquam loco aut ambiente concava superficie circumscribi posse censetur, sed alicui Mundi puncto immobili & indivisiili, quod mente concipitur, ita intime præsens esse potest, ut nulli alii Mundi puncto in eodem tempore re- spondeat.

spondeat. *Locus itaque Spiritus erit tantum ipsius præsentia.* Multiplex autem non potest esse ipsius in eodem tempore præsentia. Uti enim hic suprà diximus quod una eademque materiæ particula indivisa, & cum eadem mole non potest esse in duobus locis in eodem instanti, sic quoque idem indivisiis Spiritu nullatenus potest esse extra se positus, aut à seipso remotus in pluribus locis in eodem momento. Affirmare enim quod meus Spiritus sit Londini, & Vienæ in eodem tempore, idem est accidere quod neq; Vienæ est neq; Londini. Vienæ enim esse non potest, quia hic supponitur esse Londini. Londini paratiōne non existit, quia Vienæ in eodem instanti esse supponitur ; aut si in utroque loco in eodem tempore existaret, foret dubioprocul duo Spiritus, & haberet duas liberas & forsitan contrarias cogitationes in eodem tempore. Hic enim Spiritus Londini (sæviente nunc Francorum bello) libere posset cogitare de bello gerendo, & alter Vienæ de sanciendâ pacē. Unus autem idemque Spiritus non potest unquam esse duo Spiritus, nec potest unquam habere nisi unam semel cogitationem, & non potest cogitare nisi de unica tantum re in eodem temporis instanti ; ac proinde

Anima
non potest
esse in du-
obus locis
in eodem
tempore.

Anima
non potest
habere du-
as simul
cogitatio-
nes.

Art. 15. fieri non potest quod de duabus rebus oppositis in eodem momento cogitet. Nec proderit dicere, quod dum hic de Viena cogito, hic & Vienæ sit mea cogitatio; aliud enim est cogitare de Viena, & aliud cogitare Vienæ; aliter enim si nunc de Bello Punico cogitarem, cogitatio mea nunc existeret, & eadem extitisse deberet tempore Hannibalis.

Ut itaque jam tandem *Animaratione*.

Duplex est *lis* in humano Corpore effectus & Officium rite detegamus, duplicum in nobis vitam observare prius oportebit, vitam nempe hominis, & vitam Corporis humani. Vita hominis est minus influxus Spiritus cogitantis in Corpus, & Corporis in Spiritum; cuius influxus beneficio sensus perficitur, & motus voluntarius. Vita autem Corporis est motus involuntarius Cordis, respirationis, nec non fluidorum perennis circuitus. Omnes hujusmodi motus vitales sponteos à Spiritu humano, qui anima perpetram vocitari solet, produci, hacenus creditum est.

Anima Existimavunt enim quod hic Spiritus non potest esse tota in corpore & in qualibet Corporis parte. Jam autem demonstravimus quod Spiritus non potest esse in duobus locis,

cis, nec propriè in ullo loco; ac proinde non potest esse totus in qualibet Corporis parte; forent enim totidem *Spiritus*, seu, ut malunt, *Anima* quot sunt Corporis partes. Uni igitur Corporis parti, callosæ nempe cerebri medullæ, seu origini nervorum præsens est *Spiritus* hicce rationis judex. Nobis enim *Anima* in ipsis consciæ, videmus, quod neque Pes, solo cerebro sita neque Manus, neque Cor, neque Os, Nasus, Oculus, neque Auris, neque ullum aliud Organum cogitat, sed in nobis verè sentimus quod Cogitationes nostræ, perceptiones, memoria, somnia, deliria, reliquæque Animi Operationes cerebro inlunt.

Nunc igitur perpendamus utrum Spiritus hicce cerebri meditullio sic insitus, *Anima Hominis*, vel *Corporis humani*, vel utriusque *Anima* dici ritè mereatur: Humani quidem *Corporis Animæ* officium aut munus præstare nullatenus potest: concedunt enim omnes quod quicquid hicce *Spiritus* præstat, sua cogitatione, & ex libero suæ voluntatis arbitrio peragit. Quot autem, amabili, motus in Corpore nostro sine ullo *Animæ* imperio ex necessitate quadam mechanica peraguntur. In ipso somno, nedium cogitante, multò minus

Animæ rationalis non animat Corpus.

Art. 15. imperante Anima, cibi sponte sua in Ventriculo eliquantur. Chylus formicante tñv ènlégv motu per vasa lactea ad Cor propellitur, & in Sanguinem convertitur; Cor ipsum perenni & æqualli motu cietur; Pulmones jugi respiratione dilataantur; Sanguis debito fermentationis conflictu atteritur & circulatur; Spiritus Animales in debita copia in corticalibus cerebri filtris secreti, per nervorum canaliculos distribuuntur.

Anima rationalis non est causa motuum vitæ in visceribus. Brevi, omnes vitales motus in alto sopore ritè perficiuntur. Porro, dum etiam vigilamus, motum Cordis, respirationis, pulsum, & alios naturales motus ex imperio Animæ neque

accelerare, neque retardare, multò minus suppressere valemus. Cum igitur non tantum invitâ, sed etiam nedum conscientiam Animæ vita corporis propagatur, indicium est sanè luculentum quod mutant vel imperio Spiritus cogitantis nullatenus subjicitur; sed à mechanica organorum structura, & fluidorum motu unicè conservatur. Omnes enim iidem motus vitales in Brutis sine ullo Spiritu cogitante perficiuntur. Tenellum quoque Embryonis humani Corpus in utero Matris vivit, antequam Anima ipsi cœlitùs immissa est, quia non nisi post quod-

Vera Corporis vita.

quosdam à conceptione menses ipsi infunditur; & tamen ipsum per hocce tempus vixisse patet, quia Cordis, seu *puncti salientis*, & Sanguinis motus vigebat. Præterea, si infans sine artubus cum capite tantum & truncō nascetur, cæcus, surdus, mutus, & in tota cute paralyticus, modo Cordis motus & respiratio supersint, vita fruetur, etiam si *Anima rationalis* nullas exercere videatur functiones.

Cum nuper Anno 1694. Varsaviæ in aula Johannis Sobiesci defuncti jam Regis Poloniæ aliquandiu versatus fuerim, in nemoribus ad Lithuaniae & Russiæ confinia sitis à venantibus Sylvicolis captus fuit inter gregem ursorum juvenis Sylvaticus, decem circiter annos natu, aspectu horridus, & pilis hirsutus; qui neque rationis, neque loquelæ, immo neque vocis humanæ usu gaudebat: pe- Stupendus
dibus & mauibus instar quadrupedis in- casus in
cedebat: nihil cum homine commune Polonia:
habebat præter externam nudam Corporis figuram. Cum autem vultu saltē hominæ imitaretur, lavacri fonte fuit iniciatus; & à brutorum grege semotus, humanæ societatis ipsum primò tædere videbatur; inquietus enim, anxius, & ad fugam propensus erat,

Art. 15. quasi in carcere seipsum detineri crediderit : Donec, levatis contra murum manibus, pedibus tandem stare, uti infantes vel catuli solent, edoctus, & dapibus humanis paulatim assuefactus, post longum tempus cicuratur ; & *Puer inter ursos altus & captus.* verba quædam rauca & inhumanâ voce proferre incepit. Interrogatus autem de Sylvestris vitæ cursu non magis recordatus erat, quam nos meminimus eorum, quæ acta sunt, quando in incububilis vagivimus. Rex ipse, Plurimi Senatores, & multi horum locorum fide digni Indigenæ, mihi certò asseruerunt, & publica est & indubitata fama in tota Polonia, quod nonnunquam infantes ab ursis aluntur. Dicunt enim quod si infans ante fores, vel prope sepem, vel in agro ab incautis parentibus relatus à famelico ursfo in vicinia pascua sumente corriperetur, in frustula statim discerptus, devoratur ; si vero à lactante ursa captatus fuerit, ad ursile vehitur, & inter ursulos, tanquam inter germanos fraterculos, materno quodam amore porrectis uberibus nutritur ; & post aliquot annos à venantibus rusticis aliquando capitur ; uti anno 1669. causus alter huic nostro similis contigit, quem tunc temporis Varsaviæ se vidisse mihi

mihi hic Londini jam asserit Excellen- Art. 15.
tissimus Vir Joannes Petrus van den
Brande Dominus de Cleverskerk ad
Aulam nostram nunc Legatus Batavus.
Quem casum fusiūs describam in tractatu
de Reginine Regni Poloniæ quem brevi
in lucem sum in vernaculo nostro ser-
mone editurus.

Nunc quæso cui usui inserviebat Spi-
ritus huic homini vitam inter ursos de-
genti inditus. Nullo rationis exercitio
ipsum gaudere constat, quia sui miseri
status foret conscius, & ad humanum
consortium fugeret, aut saltem inter
homines degens, non foret pristinæ syl-
vestris vitæ cupidus. Hinc arguere fas
est quod hominis sylvatici vita aut ani-
ma non fuerit ipsius Spiritus, sed quod
more Infantis recens nati, more apa-
plectici hominis vel dormientis, & more
brutorum vita ipsius à spontaneo Cor-
dis, & intestino fluidorum motu unicè
dependebat. Neque alia verè est in
humano Corpore anima præter illam
quæ ipsi communis est cum reliquis ani-
mantibus, imò forsitan & cum plantis;
Animantia enim sunt progressiva quædam
vegetantia. *Anima igitur, seu vita Cor-*
poris humani est involuntarius solidarum
& fluidarum partium motus. Qui motus

Quid vita.

Art. 15. non à Spiritu cogitante, sed à mutuo utrorumque influxu procedit. Solidæ enim partes à fluidis seu à Sanguine, & nerveo fluido moventur; Sanguis vicissim & Spiritus animales à Cordis, a liorumque Organorum impulsu in motum cidentur vitalem. Qui motus turbatus, auctus nempe nimis, vel diminutus, morbus vocatur; suppressus autem penitus, *Mors* ritè nuncupatur. Non idem igitur vivit Corpus, quia ipse cœlitus demissus est Spiritus cogitans, neque ideo moritur, quia eadem substantia cogitans ab ipso recedit; sed ideo vivit, quia partes solidæ sponte sua & juxta necessarias Naturæ Leges, sine ullo *Anima* imperio, à fluidis, & fluida vicissim à solidis moventur: Et ideo extinguitur, quia utrorumque motus à veneno, morbo interno, vulneré, aut aliquo casu externo supprimitur. Quo semel suppresso *Spiritus cogitans* suas operationes perficere amplius non potest, ac proinde ab exanimi cadavere, ruptis quasi carceris repagulis recedit. Necessum quoque maximè erat, ut vita nostra ex libero fragilis & ventosæ voluntatis arbitrio non dependeat, ne pœ timore aliquando, ira, furore aliove violento Animi affectu, vi tales

*Quid
morbis.*

*Quid
Mors.*

tales Cordis & Sanguinis motus mentis imperio supprimere vellemus, mortemque nobis met ipsiis ferocientes inferamus. Sicque statutas *Natura Leges* in nostra foret potentia pro arbitrio violare. Quare providus Rerum Conditor pro nostra tutela longæ melius statuit, ut *vita Corporis* ab ipso Corporis motu, non verò ab inconstanti vindicis voluntatis nutu dependeat.

Non ideo creatus est homo ut vivat, sed ut vivus in reliqua non tantum animalia, sed etiam, quod longè difficultius est, in seipsum imperium exerceat; & ut iui Authoris imperio & legibus sese totum subjiciat. Bruta omnia ex sola materia in plurimas machinulas & elateres disposita componuntur. Homo verò solus non tantum ex materia, sed etiam ex Spiritu, & materia in Organicas quoque texturas formata coalescit. Quoniam itaque jam demonstravi quod materia Hominis seu Corpus ipsius vitam non mutuatur ab influentia *Animæ cogitantis*, sed à proprio & insito motu, operæ pretium videtur hic ulterius investigare quinam verè sit *Animæ rationalis* in humano Corpore usus & Officium.

Art. 13.

Duo sunt usus Anima*e* in Corpore Humano.

Tria sunt instrumenta Animæ.

Duplex est in nobis *Spiritus* cogitantis usus, primus, ut sit sensus *Anchor*; alter, ut sit liberi motus arbitr*e*; ut inquam ideas habeat & conceptus de suo Corpore, & de omnibus ambientibus corporibus tam nocivis quam salubribus; & ut Corpus in motum agat, ut noxia Corpora fugiat, & proficia amplecta*e*; ut, brevi, Corpus nostrum juxta rationis normam gubernet & conservet. Nunc itaque obiter videamus quomodo juxta *Oeconomia Animalis* Leges sensus & motus perficiuntur.

Ut *Spiritus rationalis* Corpora externa percipiat, suumque Corpus liberè moveat, tres illi subserviunt ministri, *Spiritus* nempe *Animales*, quinque sensuum *Organa*, & *Musculi* qui habent *Antagonistas*. Cor enim, *Diaphragma*, *Musculi Respirationis*, & cæteri, qui non habent *Antagonistas*, imperio *Spiritus* non subjiciuntur. *Spiritus Animales* & quinque *Organa* simul, soli sensui sunt destinata. *Spiritus animales* & *Musculi* motui voluntario inseruiunt. *Spiritus animales* aërei sunt & invisibilis quædam aura vitalis, qui in Cerebri glandulis à Sanguine secernuntur, & per nerveos canaliculos per totum Corpus motum & sensum largituri dispensantur.

dispensantur, & sese habent seduli instar *Art. 15.*
& officiosi nuncii inter Animam, quinque Organam, & Musculos. Anima e-
nī denunciant, quæ aguntur in Orga-
nis; & in Musculis excitant motus quos
imperat Anima. Duo autem hic nobis
præcipue incumbit inquirere, quomodo
nempe primò *Spiritus animales submini-*
strant anima ideas Corporum externorum,
quæ vel sono suo nervos aurium feriunt,
vel colore & lumine Nervos Opticos
percutiunt, vel odore Nervos nasales
Membranæ pituitariæ vibrant, vel sa-
pore nerveas linguae papillulas titillant
aut vellicant, vel contactu Nervos cu-
tis premunt. Et secundò, qua *Lege iidem*
Spiritus animales ita dntui Anima subjic-
tantur, ut juxta conceptas rerum ideas
voluntarios in Musculis motus ex men-
tis arbitrio producant.

Prolixum nimis hic foret abditam
Spirituum animalium Naturam, diver-
sam quinque Organorum structoram,
& genuinam Musculorum texturam
describere. Quare satis erit obiter
observare, quod quinque Organæ &
Musculi omnes, præter Cor, innume-
ras nervorum propagines à cerebro
recipiunt; quod per eosdem nervulos
continuo depluunt roris instar à cerebro
insensiles

Art. 15. insensiles Spirituum animalium rivuli, sensus in Organis, & motus in Musculis parentes. Ut itaque sensatio fiat, Spiritus animales ab Organo sensorio ad cerebrum refluere debent, ut illuc objecti externi imaginem animae advehant; ut autem motus peragatur, iidem Spiritus animales à cerebro cursu contrario ad musculos in majori, quam sponte sua solent, copia, ex animae imperio mandari debent. Nunc igitur breviter videamus qua mechanismi legge sensus & motus in nobis producuntur.

Quomodo Sensatio, primò, seu objecti perceptio, sit sensatio necessaria quadam Motus Lege in quinque Sennuum Organis perficitur. Quoad que Orga-
nū. *Auditum;* *Sonus,* seu aer undulatione quadam vibratus, ab *Aure externa,* tanquam à concava quadam concha collectus, in *Tympanum* irruit, illudque retrò pellit: Tympanum autem sic retrò pulsus appensa ossicula, *malleum* siempe, *incudem,* *stapedem,* & *Os Orbicularē* retrorsum contra nervulum auditoriam ponē in *labyrintho* & *ductibus semicircularibus* ad *vestibulum fenestra ovalis* & *rotundæ* situm, urget, eundemque premit, quam pressionem sequitur perceptio soni. Quoad *Visionem;*

Auditus.

colores,

Visione.

lores, seu radii luminis ab objecto reflexi Art. 15.
membranam oculi corneam, aqueum, crystallinum, & vitreum humorem refracti
permeant, donec ad *retinam*, seu nervum
opticum in fundo Oculi situm perveni-
unt, illumque leviter concutiunt & pre-
munt; hæc pressio visionis causa est Quo-
ad *Olfactum*, ab odoriferis Corporibus *Olfactus*.
salina exhalant miasmata, quæ nerveas
naris fibrillas irritant, & comprimunt,
cujus compressionis effectus est *Olfactus*
seu perceptio Odoris. Salia quoque
vel salina Corporum principia lanugi- *Gustus*.
nosos nervorum lingualium villos
pungendo & comprimendo saporem ad
cerebrum transmittunt. Corpora quo-
que cutaneos nervos premendo, solidi- *Tactus*.
tatem suam vel fluiditatem, asperita-
tem vel levitatem, calorem vel frigus,
figuram, aliasque sensiles qualitates A-
nimo repræsentant. Omnes igitur *Sen-* Modus
sationes fiunt à nervorum contactu & *sensationis*.
compressione, hoc modo: omnes nervi
canaliculo exilissimo pervii sunt, per
quem tubulum Spiritus Animales ad
omnes Corporis partes jugiter vehunt.
Quando igitur aliquis nervus compri-
mitur, meatus ipsius coarctatur, vel
penitus occluditur; unde *Spiritus Ani-*
miales à cerebro defluentes per coarcta-
tum

Art. 15. tum ductulum iter pergere non possunt, ac proinde undulatione quadam refluere coguntur, & in cerebrum quodammodo respui, ibique sui nervi originem concutientes Animam eorum, quæ in Organo acta sunt, certiorem & consciam efficiunt.

**Textura
Musculi.**

**Quomo-
do sit mo-
tus Muscu-
laris.**

Motus quoque *Muscularis* necessario causarum mechanismo producitur. Omnis nempe musculus multis filamentibus seu fibrillis cavis constat; omnes hæ fibræ si non in tota sua longitudine, saltem versus medium laxæ, raræ & dilatabiles sunt; per cavitatem cujusque fibræ sanguis jugiter affluens circulatur; & ad quamlibet fibram fluidum nervorum à cerebro continuò depluit per appendiculatos nervos. Unde fibræ omnes Musculares Sanguine & Spiritibus semper turgidæ, tensæ sunt, & quasi contractæ; contractis autem pari virium robore fibris antagonistis, pars cui affiguntur, uti malus nautica oppositis rudentibus distracta, flecti, extendi, aut aliquando versus moveri non poterit, sed in constanti quoddam contractionis æquilibrio immota retinebitur. Si autem jussu Animæ major fluidi nervi copia à cerebro demittatur ad unum musculum quam ad alium, ad extensorem nempe muscu-

musculum, quam ad flexorem, exten-
sor geminato contractionis impetu re-
nitentiam antagonistæ superabit, &
partem extendet.

Hucusque igitur quanta potui brevi-
tate perpendi quantum quinque Orga-
na, Musculi, & Spiritus Animales in-
ternuncii, sensationi, & motui muscu-
lari producendis conferunt. Claro
enim patet, quod compressis nervis,
fluitantes in ipsis Spiritus Animales ad
cerebrum refluere coguntur; & quod
demissis iisdem Spiritibus à Cerebro in
majori quantitate ad unum musculum
quam ad alium, musculus qui iisdem est
magis saturatus & turgidus partem ap-
pensam ad se contrahere debet. Quo- Imperium
modo autem Spiritus Animales Cor- Animaæ in
porei ad cerebrum refluentes, terrena Corpus, &
corporearum imagines *Anima cogitanti* influxus
incorporeæ communicant, & quomodo in Ani-
eadem *Anima* cogitans ex voluptatis man-
sue arbitrio *Animales* Spiritus ad unum
musculum potius quam ad alium in ma-
jori copia determinet, neque experi-
mentis Chymicis, aut Anatomicis, ne-
que ex ullo Medicina aut Rationis prin-
cipio, neque illa *Spiritus* cum *Corpo*,
aut *Corporis* cum *Spiritu* affinitate, ne-
que ex efficaci illa alterutrius virtu-

Art. 15. te, neque ex illa prorsus *Nature* vel *Motus Legis* mechanicâ deducere possumus.

Ad solam igitur Supremi Numinis potentiam & voluntatem recurrere necesse est, ut non tantum motum à Corpore in Corpus transmissum, sed etiam motuum *Anima* in Corpus, & Corporis in Animam influxum explicemus. Statuere itaque meritò licet, quod quoniam Deus *Animam Corporis*, diversas naturâ substantias, connubio quodam simul associavit, *Leges* quasdam, & quasi *pacta conuenta* inter utrumque sancivit, quibus *eterno* *sui decreti* sigillo munitis, in se se munto operarentur, uti ex statutis *Motus Legibus* Corpora omnia reciproco quodam impulsu se se movent. Leges autem Animam inter & Corpus stabilitæ, duas tantum hæ recenseri possunt.

Nimirum quod

1º. *Juxta peculiares in Humano Corpore Motus, peculiares in Anima excusatim sursum idea.*

Et quod

2°. *Juxta diversas Anima Cogitationes, & Affectus, peculiares in Corpore motu vicissim producentur.*

Hi autem reciproci affectus & effectus ab Anima ipsa, aut à Corpore, verè non producuntur, sed ab Illo solùm qui Leges has inter utrumque pepergit.

Illius enim solius est Legum tenorem conservare, & Legum mandata exequi, qui Leges condidit; ac proinde Supremus Legislator non erit duntaxat Motus & Cogitationum Corporum & effectuum eorundem causa unica, sed etiam Cogitationum Animæ, sicut primigeniarum, Perceptionum, & Sensationum omnium immediatus Author. Primæ, inquam, Rerum Ideæ, nobis ad præsentiam Rerum ipsarum per quinque sensuum Organacælitus infusæ sunt. Quando enim primum vidi Elephantem, Anima mea non potuit esse hujus visionis causa, quia sic Anima, cùm libero semper agat arbitrio, Elephantem aperto oculo posset non vidisse; motus quoque fluidi nervi, aut ipsorum oculi nervorum vibratio non potuit in Anima mea primam Elephantis

O

ima-

Art. 15. imaginem natura sua verè depingere, quia cùm motus unius Corporis, ut supra innui, non potest esse vera causa cur aliud Corpus moveatur, multò minùs motus fluidi Corporei in re incorporea effectus ullos producet. Unde sequitur quod motus Spirituum Animalium est tantum *Occasio* cur Anima Cogitet; & Voluntas Animæ est tantum *Occasio* cur Corpus humanum, aut aliqua ipsius Musculæ pars à supremo Motu Authore juxta statutæ Legis tenorem in motum libere cieatur.

Quamvis autem Spiritus noster primarias Rerum Ideas sibi ipsi, insita quavis vi, aut virtute propria, formare non valeat, sed illas tautum ex statuta Lege aliunde advenas passiva recipiat; receptas tamen semel ideas simul associare, à se disjungere, in Rationis formam illas connectere, unam ideam ex alia inferre, unum velle, aliud nolle, hanc propositionem admittere, illam rejicere, aliasque complexas Animi operationes, iuxta, immo aliquando contra, recta Rationis principia, nunc sibi consonus, nunc interæstuosas Cogitationum procellas sibi dissonus & quasi naufragus cum libero Voluntatis exercitio producere potest.

ARTIC. XVI.

De Statu Animæ super naturam.

Extra præfixos Instituti, imo Ingenii Art. 16.
mei limites foret, de *Animâ* ab extinto Corpore separatâ sermonem habere. Quare de cælesti ejusdem, vi vo adhuc Corpori unitæ, supra *Unionis* suæ *Leges* elevatæ statu, propositæ Methodi Ratio hic tantum tractare postulat. Cùm itaque Corporum status super naturam, & *Animæ Cogitans* statum secundūm naturam quantâ potui perspicaciâ & brevitate illustrare tentaverim ; congruum quoque erit *Miracula ratiociniosos Animæ Status* pari rationis scrutinio in Operis complementum explorare ; ut uterque *Materiæ & Spiritus* status innotescat, & immensa summi Conditoris potentia pleniùs elucescat.

Hic superius observavi sedulò, quod uti Motus Corpori, sic Cogitatio Animæ inditur ; Atque ita quoniam Corpus quodvis ex alterius irruentis Corporis occasione movetur ; Anima pari-

Art. 16. ter ex Objectorum externorum quinque sensuum Organa ferientium, & sui imagine sufficientium præsenti occasione cogitabit. Cogitabit igitur Anima de iis tantum objectis, aut saltem ea tantum objecta clarâ Mente concipiet, quæ Sensus Organa percutiunt. Sola autem Corpora Sensus Organa feriunt; ac proinde sola Corpora, non verò Spiritus, claram sui imaginem seu ideam per Sensus nervulos ad commune Cerebri Sensorium transmittent, & Animæ impriment. Potest quidem Anima de multis Rebus cogitare, imò potest certior esse de multarum Rerum existentia; quarum Naturam, utpote abditam, penitus ignorat, imò non potest non ignorare. Nihil autem perspicue concipere potest, nisi quod mole sua, utcunque exigua, aut materiæ contactu Sensus Organa immediate afficit. Unde quod diutiüs Sensus nostri Objectis externis assuefacti fuerunt, eò luculentiori *Conceptuum* seu *Idearum* numero & serie sapiemus. Quare mirum non est quod Infantes recens nati nullos habent, aut saltem paucissimos Rerum *Conceptus*: Senes verò innumeris Ideis sint cogitabundi. Hæ autem Ideæ non exhibentur Animæ ex innata ulla aut insita

Anima nostra non nisi sola Corpora verè concipit.

sita Organis virtute, sed ex sancitis, Art. 16.
quas suprà recensui, Sensus inter & A-
nimam Legibas. Nunc igitur videamus
utrum everso vel suspenso harum *Le-
gum* ordine, status Animæ super natu-
ram concipere valeamus.

Dubitandum non est quin Deus, uti
Motus Leges, sic quoque Animæ & Cor-
poris Leges, quas ipse liberè stabilivit,
pro arbitrio, & prout necessitas postu-
labit, suspendere valeat. Suspensis
autem semel his Legibus, æquè clarè
miraculosi Animæ status explicabuntur,
ac status ipsius secundum naturam jux-
tas statutas jam ipsius Leges explicari
possunt. Cùm autem hæ Leges præci-
puè sint quodd affectus Corporis animo
advehantur, Affectus Animi in Corpus
influant, & quod Cogitationes Animi
ab Organis Sensuum dependeant ; su-
spensa dupli modo harum Legum vir-
tute & tenore patebit,

Quod,

I°. *Anima poterit cogitare sine ulla facta
in Organis Sensuum impressione.*

Leges Ani-
mæ dupli-
ci modo.
suspen-
duntur.

O 3

Et

Et quod

*2°. Facta in Organis Sensuum Impressione,
Anima poserit non cogitare.*

Quoad primam suspensæ Legis Regulam obvium cuique pater, quod quoniam Anima, ut suprà probavi, objecta externa non percipit ex efficaci ulla aut insita ipsorum virtute, sed quia ex eorundem præsentium, & Sensus Organa ferientium Occasione, ut in Corporum motu diximus, supremus Motor solâ voluntatis suæ efficaciâ objectorum imagines passivæ menti immediate infundit; poterit summus Opifex, uti unum Corpus movere potest sine occasione alterius Corporis impellentis, sine ulla objectorum impressione, imò nè quidem eorundem præsentia, *Rerum Species Animæ repræsentare.*

Unde planè sequitur quod^a Homo quivis sine ullo studio, sine ullis præceptis, & sine ullo prorsus Animi labore, poterit, etiam post^b ortum rerum adhuc omnium penitus ignarus, clario-

ri

ri longè ingenii lumine multò plura scire, quām nos innumeris experimentis, servido rationis scrutatio, diuturno cum hominibus commercio, & continuis lucubrationibus post longam annorum seriēm & experientiam addiscimus.

Nec tantum veram, uti in se est, *Rationem*

⁴ *Naturam & Esse* clarâ mente ipse concipere, sed etiam eandem aliis sub aptis diversorum sonorum seu ⁴ linguarum vocabulis exprimere poterit.

Poterit quoque non tantum immutabilem Rerum *Essentiam*, sed etiam mutabiles fluxilium & caducarum Rerum ⁴ *Effectus*, & dubios ⁴ *Eventus* in veraci & apertâ mentis areâ insculptos, & tanquam in fido speculo sine larvâ aut fuso expressos cernere. Ex eadem Lege poterit quæ ante multa sœcula evenierunt certò ⁸ di-

judicare, & quæ post multa sœcula eventura sunt, certo vaticinio ^h prædicere. Ex eadem *Suspensa Lege* latenter somniorum, aliarumque ^k *Mysticarum Rerum* Sensum cæco caliginis velo obductum explicare, & in apertam lucem proferre valebit. ^l *Specrorum*, Lemurum, aliquorumque *Umbratilium Phantasmaton* Imagines Mentis aciei objici possunt contemplandæ, et si fen-

Miracula
primæ Le-
gis suspen-
sæ.

Art. 16. suum Organum verè non afficiant. Brevi omnes Rerum ^m Conceptus, qui officioso quinque sensuum Ministerio juxta Statuta Unionis Leges paulatim instillantur, sine ullo prorsus sensuum auxilio suspensis iisdem Legibus à Supremo Legislatore subito infundi possunt.

Miracula
secundæ
Legis su-
spensæ.

Quoad secundæ Legis suspensionem patet, quod ut Anima poterit objectorum Imagines persentire sine ullâ factâ in Organis sensuum impressione; sic factâ in iisdem impressione poterit paratione nihil percipere. Unde sequitur quod, etsi toto Corpore sim sanus, & nullo somno, veterno, aut Apoplexia correptus, possem in clarâ meridie adstantes Homines, aut aliud obvium Corpus apertis Oculis non videre; etsi Aër Tormentorum bellicorum tonitruis totus personet, possem nihil audire; etiam si Corpus meum unguibus, hamis, forcipibus dilanietur, etsi spinas, aciculas, clavos acutissimos manibus tractarem, & manum in aquam seruidissimam, in Aquas Stygias, imò in medias ardentissimas flamas comburendam immitterem, possem, quasi in Extasi vel Catalepsi, mente captus nihil

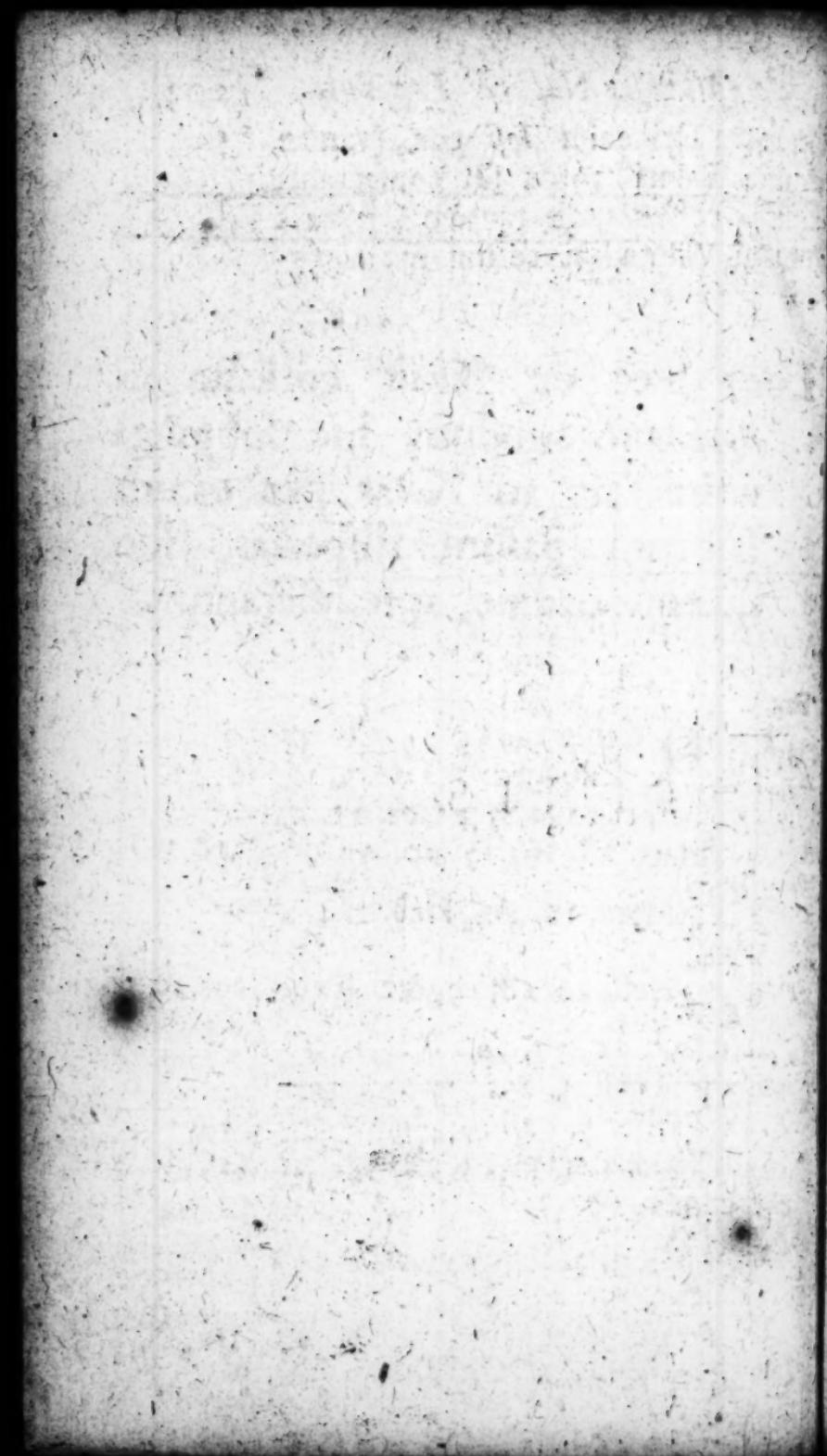
hil omnino sentire. Cum enim, *Art. 16.*
ut jam supra innui, *Spiritus noster cogi-*
tans objecta non percipiat ex eo verè
quod Sensuum Organa percutiant, sed
quia ex occasione hujus percussionis in
Organis factæ summus ipse Archetypus
in Anima ideam eorundem excitare dig-
natur, poterit, suspenso aliquandiu
voluntatis suæ decreto, nullam *ideam*,
aut saltem non nisi peculiarem, Ani-
mæ infundere: Etiam si mille objectis
omnia Corporis Organa in eodem tem-
pore afficiantur. Nec hoc ita stupendum
est cum ex summa Animi rei alicui ap-
plicatione, homines aliquando sine sen-
su & motu, membris rigidi, apertis o-
culis, tanquam vivæ statuæ, in Cata-
lapsim incident; uti Philiatrocuidam,
dum monspelii moratus fuerim, ex ni-
mio studio contigit, cuius *Affectum ca-*
talepticum in Tractatu meo de *Antris*
Lethiferis obiter recensui. Certum e-
nim est, quod, cum Anima non potest
ullatenus cogitare nisi de unica tantum
re in eodem temporis instanti, si de
hac unica re summa cum attentione co-
gitaret, non poterit ullatenus aliorum
objectorum Organa ferientium imagi-
nes in eodem momento percipere.

In

Art. 16. In angusto hujus Opusculi gyro
quantâ potui brevitate & solertiâ co-
natus sum, utrumque *Materia* & *Spí-
ritus*, seu *Corporis* & *Animæ*, sta-
tum, *Naturalem* nempe & *super Nata-
ram*, non observare duntaxat, sed etiam
quanto potui ingenii Acumine conci-
pere, & ad *Vigentes*, vel *suspensas*
Legum Motus Regulas aptè reducere;
ut pateat, quantum vera Medicinæ
Principia, firmis Experientiæ & Ra-
tionis fundamentis, *Chymia*, inquit,
& *Anatomia*, tanquam duplici fulcro
innitentia, non tantum abditis Re-
rum naturalium Causis detegendis,
verum etiam miraculosis Causarum
Supernaturalium Effectibus illustran-
dis inservire valent. Mihi autem
non vacat, nec convenit, ulterius
progredi; meum enim non est *Motus*
*Leges cum Morum Legibus compa-
rare*; nec quantum illa his confir-
mandis conferunt indagare. Quare,
quæ de Naturali & Miraculoſo Re-
rum Statu hactenus proposui, maturo
Eruditiorum judicio emendanda sub-
jicio; nec non probis & sagacibus Re-
rum Sacrarum Praeconibus Fidei Mys-
teriis, patefacto itinere, applicanda re-
linquo

linquo. Ut enim *Ipsi* conservandæ
Animæ Saluti totos se consecrant,
sic *Ego* restaurandæ tantum Corporis
Humani Valetudini totum me devo-
780.

F I N I S.

Loca hæc ex Bibliis collecta in
Appendicis modum hic subjungi
volui, ut ad Notas per totum
Librum passim dispersas, suo
quæque ordine, apte referantur.

Pag.			
2	a	R Om. 2. 14, 15.	Law & Vt. 1.
	b	Exod. 20. 2 Tim. 3. 15, 16, 17.	55
	c	Gal. 1. 11, 12; 1 Cor. 11. 23.	Ceremony
		Matt. 28. 19. 19, 20. 1 Cor. 9. 16.	Worship
3	e	3 Marc. 16. 20. Heb. 2. 4.	
	g	3	
	f	3	
	g	Heb. 12. 18, 19, &c. Exod. 19. 20.	
4	h	Luc. 24. 37, 39.	
11	a	1 Thess. 5. 23.	
62	a	Psalms. 72. 18.	
	b	Joan. 3. 2. 9. 30, 32, 33. 10. 21.	
63	c	Act. 15. 12.	
69	a	3 Gen. 1.	
	b	3	
			Gen.

Pag.

- c Gen. 5. 24. 2 Reg. 2. 11. Marc. 16. 19.
Act. 1. 9.
- 70 d Matt. 27. 51.
- e Exod. 14. 21, 22.
- f Gen. 7. 11.
- g Exod. 10. 21,
- h Matt. 27. 52.
- i Joh. 20. 19.
- k Joh. 11. 39, 44.
- l 2 Reg. 5. 14, 27.
- m
- n
- o } Luc. 7. 22. Matt. 15. 30, 31. Act. 8. 7.
- p
- q
- 72 r Luc. 1. 20, 22. Act. 8. 18.
- s Num. 16. 40.
- t Lev. 13. 3.
- 73 u Luc. 22. 44.
- 77 x Joh. 2. 9.
- y Exod. 7. 20.
- z Joh. 6.
- 1 2 Reg. 4. 4, 5.
- 2 Exod. 7. 10.
- 3 Exod. 8. 16.
- 4 Gen. 2. 7.
- 5 Gen. 19. 26.
- 82 a Dan. 6. 22.
- b Joh. 1. 17.

Dan.

Pag.

83	c	Dan. 9.
	d	Exod. 3. 3.
84	e	
85	f	Exod. 34. 28.
	g	
87	a	Jos. 3. 16.
88	b	Jos. 10. 13.
	c	Act. 5.
	d	Exod. 14. 22.
89	e	Matt. 14. 25. 29.
	f	2 Reg. 6. 6.
91	g	
	h	Act. 1. 9.
	i	
107	a	Matt. 1. 18.
109	b	Luc. 2. 6.
113	a	Gen. 2. 7.
123	b	Gen. 2. 21, 22.
	c	
124	d	Gen. 1. 12, 120.
	e	
125	a	Matt. 28. 6.
128	b	Matt. 27. 52.
130	c	
137	d	
155	e	1 Cor. 15. 42, &c. Resur...
159	f	
	g	
168	a	Gen. 2. 22:

Exod.

Pag.

- 198 a Exod. 35. à v. 30. ad fin. cap.
 b 2 Genes. 19. 20.
 c 2 Reg. 4. à v. 28. ad fin. Marc. 16. 17.
 199 d 3 Act. 2. à v. 4. ad v. 12. Act. 19. 5.
 e } 2 Cor. 12. à v. 4. ad v. 12.
 f } 2 Reg. 6. à v. 8. ad 13.
 g 2 Tim. 3. 16.
 h } Is. 44. 28. Dan. cap. 7. 8, 9, 10, 11.
 i } Joel 2. 28. Act. 2. 17, 18.
 j } Gen. cap. 37. 40, 41. Num. 12. 6.
 k } 1 Reg. 3. 5. Dan. cap. 2. & 4. Matt.
 l } 1. 20. Joel 2. 28. Act. 2. 17, 18.
 m } Dan. 5. 25, &c.
 n } Act. 10. à v. 10. ad 18. Act. 22. 17, 18.
 o } Joh. 14. 26. Act. 9. 1 Cor. 12. 9. Heb.
 p } 11. Matt. 17. 20. Gen. 22. Exod. 3. 20.
 q } 1 Reg. 19. 12. Matt. 3. 17. 9. 35. Joh.
 r } 12. 28. Act. 9. 7, 10. 2 Pet. 1. 17.
 s } 2 Reg. 6. 18, &c.
 t } Dan. 3.
 u } Luc. 24. 16.

FINIS.

Nobili Viro
D. EDVARDO SOUTHWEL

CL. ROBERTI SOUTHWEL,

Equitis Aurati, saepius antehac Socie-
tatis Regiae *Lond.* Præsidis,

Filio, Eiusdem Societatis Socio;

Tentamen suum Epistolare

De Secretione Animali,

BERNARDUS CONNOR.

TI BI, Vir ornate, notum fa-
tis est, quod inter varias
corporis nostri Partes vix
ulla occurruant Organa, quo-
rum textura & munia ancipites Erudi-
tiorum animos magis torqueant, quam
Glandulae. Quoniam itaque plurimi
varia, & pauci vera de illis judicia pro-
tulerunt, liceat mihi hic, Vir meritif-

A a sime,

De Secretione Animali.

sime, Tibi, tanti Parentis vestigia sequenti, in meæ erga Te, Patremque, observantiae testimonium, quanta possum brevitate, proponere, quid de glandularum usu, & de humorum Secretione, post diuturniorem indaginem verissimum videtur.

**Quid vita
& quomo-
do conser-
vatur.**

Corporis Humani vita est matuus Partium solidarum in fluidas, & fluidarum in solidas partes influxus ; qui influxus a jugi sanguinis circuitu & fermentatione reliquorumque humorum motu conservatur. Sanguis ipse à cordis, tanquam ab hydraulicæ machinæ, motu, in orbem agitatur, & agitatus motorem suum in motum yicissim concitat. Fermentatio sanguinis ab intestino principiorum ejusdem certamine fovetur.

Ex perenni autem hacce particularum sanguinis lucta & conflictu, Elementa ejusdem, salina præsertim, atteruntur nimis, & eorundem paulatim abraduntur anguli, donec fermentationi tandem & calori vitali fovendo inepta redundantur. Quare novæ indies & dissimiles particulæ ab ingestis alimentis in necessariæ ventriculo extractæ admisceri debent. Ne autem à diurno Chyli accessu vasa sanguifera nimis turgeant, aut disrumpantur, sanguinis ramenta, seu effeta cor-

corpuscula à sanguine secedere debent,
ut adventanti *Chylo*, & *fermentationem*
inituro, locum cedant; unde innumeræ
hinc inde per totum corpus diffusæ
sunt *Glandulae seu filtra*, in quibus de-
bellati hujusmodi & vappescentes lati-
ces fecernuntur, hinc foras extra cor-
pus confessim amandandi. Ut in Re-
nibus copiosa *Urina*, in *Glandulis cutis*
milliaribus *Sudor* & *transpirationis mate- Diversi
ria*, in *utero menstrua*, necnon in
Testiculis fermentum Viri seminale, fil-
trantur. Nec tantum excrementitii,
sed etiam utiles humores e sanguine,
in sanguinem redituri, colantur. In
*Glandulis oculorum Innominatis Lachry-
mæ*, in membrana nasi pituitaria mu-
cus narium, in *Parotidibus* & *buccarum*
glandulis saliva, in *ventriculo fermentacens* succus, in *Hepate bilis*, in *Pan-*
create & *Glandulis Intestinorum Lym-*
phaticus liquor, cribrauntur. Qui om-
nes humores cum *Chylo* ad sanguinem,
tanquam ad primi, ex quo orti sunt,
Parentis gremium revertuntur. In va-
riis Corporis partibus pellucidus qui-
dam liquor, qui *Lympha* vocitari solet,
fecernitur, ad sanguinem pariter reditus.
In glanduloso Cerebri Cortice, & in
Medulla Spinali, tenuissimum & invisibile

Diversi
succi qui
in glandu-
lis fecer-
nuntur.

De Secretione Animali.

fluidum percolatur, per nervos ad sanguinem, ex quo derivatur, refluxurum, quod *Spiritus Animales* vulgo nuncupari solet.

Coccinei igitur Laticis massa, Oceani instar, qui varios rivulos per ambagiosos *Telluris* meatus ad superficiem ejusdem emittit, eosdemque denuo perfecto circulo in suum sinum ebit, diversos Humores in plurimis colatoriis depositis, eosdem rursus in sui Torrentis gremium absorpturus. Quamvis tamen omnia haecce fluida ex eodem fonte, nempe ex purpurea massa sint oriunda, natura tamen longe diversa sunt; *Lilis* enim à *Lympha*, *Urina* à *Semine*, *Spiritus Animales* à *saliva*, *Sudor* à *Lachrymis*, *Cerumen aurium* ab humore *Pericardii* & ab *Adipe*, non tantum juxta sensuum testimonium & scrutinium, sed etiam juxta rationis indaginem, in muniis & usibus longe discrepare videntur. Hic autem animus est quanta possum solertia breviter investigare, quomodo fit filtratio Humorum in glandulis, & quomodo diversi Humores in diversis Colis separantur; quod ut rite peragatur, Glandularum structura prius erit obiecta delineanda.

Plu-

Plurimi hactenus existimarent quod
Glandulae nihil aliud fuerint quam *venæ*,
arteria, *nervi*, & *alia vascula in nodum vel*
glomum complicata. Hæc autem Opinio
non tantum nullo experimento fulci-
tur, sed etiam *filtrationis* naturæ re-
pugnat. *Filtratio enim est peculiaris cu-*
jusdam Fluidi à sanguine per Glandulas, Quid fil-
quasi per cribra, Secretio. Concipi au-
tem non potest, quod *vasa*, quæ san-
guinem vehunt, utut contorta, ipsa ea-
dem aliquem liquorem à sanguine sepa-
rent. Sanguis enim ab arteriolæ pilo-
sæ extremo, per medium *intercapedi-*
nem, in hiās adstantis venulæ ostiolum
transmissus, nihil sui, aut à se, depo-
nere potest, nisi quamdiu adhuc in ar-
teriola fluit, vel dum in venula gliscit,
vel quando ab extremo unius in oscu-
lum alterius per medium intervallum
præterlabitur. Nullus autem Humor
à sanguine adhuc in arteriola contento,
aut à venula absorpto, secerni potest.
Unde in solo interjacente spaciolo per-
colari debet. Ibidem quoque filtrari
non potest, nisi bibulum & cribriforme
occurrat colum seu Glandula, per cu-
jus hiantes porulos transfire valeat.
Innumeræ igitur Glandularum, seu ve-
sicularum, ut vult *C. Malpighius*, mul-
tis

Glandulæ
non sunt
vasa com-
plicata.

Quid fil-
tratio.

tis foraminulis perviarum Myriades, per totam passim Corporis Humani machinam disseminatae reperiuntur. Quædam *conglobatis acinis* haud dissimiles, cavarum Partium parietibus *solitariae* adhærent; uti observari potest in membrana Narium pituitaria, in membranis internas fauces & tracheam arteriam investiente, in œsophago, in tunica villosa Ventriculi, Intestinorum, in Utero, in basi Cordis, in Cute pro sudore filtrando, & in Carnē musculosa pro secernenda lympha. Aliæ vero Glandulæ in cumulum *conglomeratae* sunt, & pluribus furculis uni caudici insertis racemorum instar implantatæ adhærent. Ut *Cortex Cerebri*, *medullum* *Medulla Spinalis*, *Glandula Pituitaria*, *Glandula Lachrymales*, *Parotides*, *Tyroides* *Glandula*, *Amygdala faucium*, *Thymus*, *Hepar*, *Pancreas*, *Renes*, *Testes*, *Glandula inguinales*, *Axillares*, *Mesenterica* *Aselli*, & *Renes Succenturiati*. Omnes Glandulæ extus convexæ sunt, intus concavæ & vesiculares præter Testes; qui soli, ut mihi Romæ, memini, innuit paulo ante obitum sagacissimus Glandularum Scrutator *Malpighius*, vesculares, tubulosi, & in tota longitudine tibiae instar musicae, perforati sunt;

ut

ut seminale Viri fermentum in contortis hisce, & quasi serpentinis ductibus rectius elaboratum, grande Generationis opus efficacius molliatur.

Unaquæque igitur *Glandula est membranula cava foraminulis pertusa,* arteria, vena, nervo, & excretorio vasculo stipata. Ab arteria sanguinem recipit, non tantum ut nutriatur, sed etiam ut à sanguine per foraminulas, cribri instar, peculiarem quandam succum secernat, & per excretorium ductulum ad destinatum locum amandet ; Vena usus spirituum animalium in glandulis. residuum sanguinem ad cor revehit, nervus autem spirituosum fluidum à cerebro advehit, qui foraminularum Sphincteres, seu circulares pororum fibrillas subiens, eosdem ad debitum tonum contrahit & angustiam, ut proprius humor non tantum in ea, in qua pars est, quantitate, sed etiam ut sine aliorum liquorum consortio à cruento impermixtus, secernatur. Si enim præ Spirituum Animalium inopia laxata nimis sint Glandularum ostiola, filtrandus succus purus non erit, sed aliis fluidis comitatus inquinabitur ; unde effectus evadet, & destinato usui minus idoneus. Uti in teneris infantibus, & in veteribus observare licet ;

Quare in- cet ; quibus, præ virium, seu fluidi ner- fantes & vei defectu, Glandularum fores nimis s. nes debi- apertæ sunt & tensiles ; unde serum & reliqui sanguinis liquores cum fecer- nendo succo promiscue præterfluent ; sicque omnia corporis infantilis & se- nilis fermenta longe debiliora erunt, & multo segniter operabuntur, quam fermenta juvenum ; qui vividiori san- guinis motu incalescant, & uberiori Spirituum Animalium proventu luxu- riant. Hinc digestio, motus progres- sivus, & reliqua corporis atq; animi munia in senibus paulatim elangue- scunt, donec laxata tandem, & ener- vata colatoriorum compage, sanguis neq; laudabili *Chylo* reparatus, neq; de- bita filtratione depuratus, vappescit indies ; & cessante demum ipsius cir- cuitu & fermentatione, mors natura- lis, nullis forsitan aliunde morbis accele- rata, sponte sua furtim obrepit, & vitæ terminum præcludit.

*Ætas ca-
duca &
mors natu-
ralis.*

Quilibet itaq; acinus glandulosus à circumeunte sanguine peculiarem suc- cum per apertas *laminulae interioris* for- minulas in cavitatem suam exugit ; quem hinc aliorum per appensum & hian- tem canaliculum transmittit ; cana- liculi autem ab omnibus *Glandulae con- glomeratae*

glomerata glöbulis cavis & cribrosis,
tanquam totidem radiculi, in unum
truncum abeunt, ut sese fortius susti-
neant, & ut *Acinos glandulosos*, qui ali- Textura
unde fluxiles forent, in constanti situ Glandula-
alligatos, frænulorum instar, cohibe- rum.
ant. Ubi autem tubuli hujusmodi ex-
cretorii strictius sibi cohærent, & trans-
versis aut decussantibus staminibus cat-
neis, & contractilibus, tanquam in re-
tiformibus intervallis, implicantur, &
corroborantur ; textura Glandulæ fir-
mior longe & robustior erit ; hinc est
quod Renes Hepate, Parotides Testi-
bus, Pancreas, Thymus, & reliquæ
Glandulæ lymphaticæ glandulosa Cere-
bri substantia compactiora sunt.

Ex his itaq; clare percipitur quo- Quomodo
modo Humores à sanguine per glando- fit filtra-
sa hujusmodi filtra secernuntur ; mi-
rum enim non est quod, appellente ad
bibulos Glandularum porulos sanguine,
Humores quidam per eosdem, tan-
quam per fetaceum, aut per manicam
Hippocratis, transcolentur. Stupen- Quomodo
dum autem videbitur, quod peculiaris peculiariis
quidam humor in qualibet glandula
constanter filtretur, quod, inquam, Bi- humor in
lis in solo semper Jecore, Urina in qualibet
Renibus, Semen in Testibus, Lympha glandula
secernitur.

o *De Secretione Animali.*

in Glandulis Lymphaticis, Spiritus Animales in Cerebro tantum, & reliqui Humores in proprio quisq; loco seorsim impermixti seernantur. Mirum censabitur quod Urina, seu Serum sanguinis, quæ fluida maxime est, per Hepatis acinos non transeat, cum easdem Bilis, quæ crassior longe est, pervadat. Quare Lympha, quæ tenuis satis est & limpida, vasculares Testiculorum Glandulas non permeet, cum spermaticus succus, qui viscosus est & consistentia crassus in iisdem filtretur; & quare Spiritus Animales, his omnibus longe tenuiores, per Glandulas Salivales, Stomachicas, Intestinales, Nasales, & reliqua totius Corporis filtra pleno alveo non separantur, cum ipsi invisiles per insensiles Corticis Cerebri glandulas & nervulos fluant. Ut itaq; nubilam harum Difficultatum caliginem novo quodam Rationis & Experienciarum lumine abigere valeam, aliorum Sententias circa easdem prius hic obiter recensere necessum est.

An sint fermenta in glandulis
alias ren̄ explicare non valuerint, quod in omnibus Corporis Glandulis diversa hospitan̄ fermenta; quorum beneficio quaelibet Glandula peculiarem secernit

cernit Humorem. Verum, amabo,
ubinam situm erit hoc fermentum?
An in cavitate Glandulæ, vel in for-
aminulis ejusdem? In foraminulis dubio-
procul non censebitur habitare, quia
vel easdem obturaret, & transituro
humori aditum præcluderet, vel ap-
pellentis humoris impulsui cedens, in
cavitatem Glandulæ retro pelleretur;
sicq; Humor à tergo fecuturus fermen-
to destitueretur. Præterea undenam
hocce fermentum præ Glandulæ fori-
bus sic adstans procederet? Quo filtro
à sanguine separaretur? Non potuit à
Glandula ipsa secerni, quia nondum
cavitatem ipsius intravit; unde mani-
festum est quod in Glandulæ ostiolis
stare non potest hocce fermentum.
Nec etiam in Glandulæ cavitate habi-
tare poterit, quia sic secretioni non in-
serviret; foret enim à præterflente
sanguine & secernendo latice remo-
tum; & antequam filtrandus Humor
latitans in Glandulæ cavitate fermen-
tum attingeret, foret jam secretus; à
sanguine enim per ostiola Glandulæ
in cavitatem ejusdem foret prius trans-
missus, ac proinde post secretionem
foret inutile hocce Fermentum.

Fermen-
tum non
potest esse
in cavitate
ullius glan-
dulae.

Præterea in Glandulæ cavitate fistere
se non potest hoc Fermentum, quia à
Secreto jugiter humore in apertum va-
sis excretorii ductulum confessim vol-
veretur; sicque liquor pone secernen-
dus fermento privaretur. Porro, qua
via fermentum ad cavitatem Glandulæ
primum appulit? Per foraminulas re-
spondebitur? Peculiare autem Fermen-
tum non posset filtrari in una Glandula
potius quam in alia, juxta horum me-
dicorum rationem, nisi aliud fermen-
tum peculiare ibidem præextitisset,
sicque Fermentum foret seipso prius,
ac siæ foret Secretionis Fermentum.

Cæterum, si Fermentum Glandulæ
cujusvis in porulis ipsius filtraretur,
vel foret ejusdem naturæ cum Humore
cui secernendo inservit, vel discrepan-
tis prorsus indolis. Ejusdem naturæ
nequit esse; quia Fermentum in Chy-
mia à fermentando corpore ubiq; di-
versum est; nullum enim fermentum
cum seipso fermentationem init, sed
cum dissimili Corpore luctatur. Si
vero diversæ indolis foret, diversi Hu-
mores per eosdem Glandulæ porulos
transirent, quod ipsi Fermenti Glandu-
laris Fautores asserere non audebunt.
Unde plane sequitur quod decantatum
nunc

nunc in toto Orbe Medico Secretionis Animalis Fermentum neque Experimento ullò detegi, neque ratione concipi potest; cum neque ante Glandularum fores, neq; in Glandularum foraminulis, neq; in cavitate eartundem filtrari, neq; residere valeat.

Alii igitur, ut Secretionem Animalis An conformem clariss explicent, non opus est, afferunt, ad Fermentum ullum in Glandulis latitans recurrere; sed malunt fecernendi liquoris & secernentis porrati conformes figuræ statuere; supponunt enim quod aliæ Glandularum foraminulæ triangulares sunt, aliæ pentagonæ, aliæ polygonæ, & juxta multiplicem figurarum varietatem varios quoque Humores secernunt. Partes nempe sanguinis triangulares per foraminulam trigonam, cubicæ per cubicam, quadrangulares per tetragonam, & reliquæ sanguinis particulæ per eos Glandularum porulos, quibus figuræ eorundum adaptari possunt, percolantur. Sicque Bils in Hepate, Urina in Renibus, Lympha in Glandulis Lymphaticis, Fluidum Nerveum in cinereo Cerebri & Cerebelli Cortice, & reliqua Corporis Fluida ex sancita hacce particularum & porolorum insensilium affinitate

nitate & correspondentia in propriis Colatoriis deponuntur.

Hæc pariter Opinio nullo Experimento confirmari, & nulla cum ratione conciliari potest; quin imo utriq; repugnare videtur. Observamus enim quod per quemlibet Glandulæ porulum omnes sanguinis diversarum figurarum particulae permeant. Urina enim, Bilis, Saliva, Semen, Lympha, & reliqui Humores ex peculiari particularum, *Aqua*, *Terra*, *Salis*, & *Sulphuris* connubio sub diversa tamen proportione coalescunt; ac proinde quælibet Jecoris, Renis, & aliorum filtrorum vel minima congregata Glandula particulas multiplici & discrepanti figura donatas secernit. Dissimiles enim esse Terræ, Aquæ, Salis, & Sulphuris figuræ diversus eorundem Sapor, & discrepantes effectus apprime demonstrant. Si respondeatur forsitan quod Bilis, v.g. Elementa Terra nempe, Aqua, Sal, & Sulphur diversis quidem figuris à se discrepant singula, unita tamen sub certa & peculiari proportione in peculiararem abeunt figuram à singulorum figura discrepantem & Glandularum figuræ conformem. Verum hæc non arridebit responsio, quia quælibet Bilis molecula,

ex

ex Terræ, Aquæ, Salis, & Sulphuris proportione orta, fluida est, ac proinde in omnes figuræ formari potest; atq; ita Bilis cum fluxilis sit, non tantum foraminulis Glandularum Hepatis, sed etiam porulorum aliarum omnium Glandularum figuris adaptari poterit. Unde promiscua fieret omnium Humorum in qualibet Glandula sine ullo discrimine Secretio. Præterea fit aliquando quod, obstructo aliquo filtro glanduloso, Humor per aliam Glandulam transit. Sic obstruclis in Nephritide Renibus Urinam saepe per stomachum & per os excretam observavi. Obstructo Hepate Bilis flavescente colore Corporis habitum tingit; Melancholici, qui multum expunt, paucam Urinam excernunt. Unde patet quod dissimilis adeo non est diversorum humorum & filtrorum figura, nec tam dispar eorundem proportio, quin aliquando pro data occasione sibi adaptari valeant.

Cum igitur indubitatum sit quod in diversis Corporis Animantis (imo Vegetantibus) colis diversi succi secernantur, & cum hujus discrepantis secretionis causa supponi non potest fermentum ullum aut conformis Humoris &

& Filtri figura, alia nobis excogitanda est ratio, cur tam constans & stupen-
Similes si- dus effectus producatur. Observare
gura simi- igitur hiceat quod Fluidi alicujus Cor-
libus gau- poris Particulae, si similis sint figuræ &
dent figu- superficie, sibi associari ambiunt. Sic
ris. fluxiles Mercurii globuli in plana su-
perficie rotati, quando sibi occurront,
se se amplectuntur: Sic aqua per sic-
cūm pannum in globulis pariter asper-
sa, panno non adhaeret, sed fuitat, &
obviis aliis globulis se se immiscet. Sic
Sal Cornu Cervi, Crani Humani, Vi-
perarum, aut aliis sal Animalium vo-
latilis, ex spiritu eorundem in *Vasis*
Sublimatoris igni impositis in altum
elevatur, & concavo *Capitelli* vertici
in sicca forma affigitur. Sal quoq; cu-
jusvis mixti corporis fixus per lixiviu-
m extractus, facta aliqua decocti eva-
poratione ad parietes vasis in aere fri-
gido in peculiaris figuræ crystallos
abit. Sic quando corrosivi sanguinis
nostri sales in aliqua corporis parte
sistere se, & nidulari cesperunt, uti in
Gangrena, Carbunculo, Cancro mam-
marum videre est, reliqui virulenti fa-
les huc confluunt, & crudelius fero-
cientes tanto ægrotos termine cru-
ciant, ut si forte, amputata mamma
vel

vel parte Sphacelo corrosa, affluxus eorundem impediatur, in sanguine detenti, ad internos Corporis recessus non sine Vitæ periculo nonnunquam recurrunt. In Podagra ácidi sanguinis sales ad articulos, iisdem antea aggravatos, à sanguine, in quo aliter forsitan morbos foverent, exonerantur. In Febre maligna, aut in Peste, ferale sanguinis Fermentum ad applicatas cucurbitulas aut vesicatoria ex congeneris figuræ suæ similitudine amandatur. Et quemadmodum quædam particulæ sibi adjunguntur ex conformi superficiecularum figura, sic aliæ sibi, ex dispari earundem proportione, uti *Oleum Aquæ*, associari nullatenus possunt.

Cum itaque experientia doceat quod consimiles Corporum figuræ eadem conjungant, & dissimiles eadem dissonient, & cum Humorum in diversis Corporis nostri filtris secretorum diversa sit indoles, ac proinde dissimilis particularum earundem figura, diversa earundem textura, & dispar omnino proportio, haud levis conjiciendi ansa offertur, quod vera ratio cur bilis, v. g. in Hepate, aut aliis quivis humor in sua potius Glandula quam in alia filtretur, non est quia similis est pori & humoris figura,

Vera ratio
cur humo-
res peculia-
res in fin-
gulis Gla-
ndulis secer-
rantur,

C. c. sed

sed quia integrantes succi biliosi Partes, seu molecula ex peculiari suorum Elementorum proportione, atque ex consimili textura & figura sibi ipsis facilius uniri possunt, quam moleculis Lympbae, Urinæ, aut alterius liquoris; ac proinde per glandulosos Hepatis acinos, quoniam per ipsos primo post fœtus conceptionem in utero filtrari cœpit, ad Vitæ terminum cribri perseverabit.

Hoc illustrare facile est Experimento vulgari cum Oleo, Aqua, & Charta Chymicorum emporetica seu bibula celebrato. Oleum Aquæ limpidæ nullo sale aculeatæ affundatur, & spatula, quantum potest, agitatum eidem intime admisceatur. Si animus est Aquam ab Oleo separare, sumatur charta in aquam prius immersa, & in hanc chartam vasi impositam Oleum & Aqua affundantur; tota Aqua per chartæ porulos aqueis particulis jam repletos, relicto pone oleo, transibit. Si vero quis vellet Oleum prius ab Aqua secertere, charta in oleum immergatur; & nihil præter oleum per poros illius oleo prius gravidos percolari poterit. Eodem modo concipi facile potest quod omnes Corporis nostri Glandulæ, etiam dum adhuc in exiguo pusilli germinis

minis gyro inclusæ sunt, peculiari li-
quore saturatæ consimiles tantum huic
latice succos secernent. Sicque Cere-
brum Animales tantum Spiritus, Renes
urinam, Testes Fermentum seminale,
Jecur bilem, Parotides Glandulæ sali-
vam, Glandulæ cutis milliares fudo-
rem, aliæ Glandulæ Lympham, singulæ
demum, peculiari & diverso destinatæ
officio, fluida utilia & noxia, ob con-
formes secreti jam, & jam à tèrgo sta-
tim secernendi *Fluidi* figuræ, necnon
ob parem Elementorum ejusdem pro-
portionem, & contextum, à præter-
fluente Cruoris massa, tanquam ab in-
exhausto torrente, per totum Vitæ
cursum jugiter percolabunt.

Si tamen fortasse purpurei torrentis
massa peculiari aliquo liquore, uti urinæ
vel bile, nimis sit imprægnata &
dilutæ, conformes hujusmodi moleculæ
à luxuriante hocce latice ita à se invi-
cem divulgæ erunt & remotæ, ut sibi
immediate per filtrum succedere non
valeant, sed aliæ redundantis succi in-
terjacentes particulæ cum iisdem pro-
miscue transibunt. Sic obstructis in
Nephritide Renibus, & suppresso Urinæ
profluvio, serum sanguinis per Ventri-
culi & Intestinorum Glandulas, aut per
C c 2 alia

Ratio cur
Glandulæ
aliquando
alienos hu-
mores se-
cernant.

alia Colatoria filtrabitur; unde *Vomitus*, vel *Alvi Fluxus* forsan sequetur. Obstructo Hepate, Bilis flavo *Icteri* colore Corporis habitum tingit. Sup pressis menstruis, sputum cruentum per certas periodos aliquando recurrit.

Morbi glandularum sunt Tumores tantum tres.

Obstructis autem penitus Glandularum cavitatibus, vel excretoriis earundem ductibus, cavitas à stagnante vel retenta materia præter modum aliquando ampliabitur, & ad molem nonnunquam enormem extumebit; uti Parisijs olim observavi in Vidua quadam ex *immani Hypogastrii Sarcomate mortua*, in cuius Solo utero *Carneam Excentiam* duas & quadraginta libras gravem reperi. Si vero materia in Glandularum cavitate detenta, fluida remaneat, *Hydatides*, seu *Cystides Vesiculares* liquore repletas efformabit. Si spissa fuit, Schirros producit. Si demum obstructas Glandulas nutriat, & nutriendo paulatim distendat, Sarcomata creabit. Unde omnes Glandularum Tumores ad Hydatides, Schirros, & Sarcomata, tanquam ad tres tantum Classes reduci possunt.

Quare glandulae non secernunt Spiritus Animales.

Si quis forte miraretur cur Spiritus saltem Animales, qui tenuissimi sunt, & oculorum, imo mentis aciem fu-

fugiunt, per omnes Glandulas sine ullo discrimine cum reliquis fluidis non filtrantur, mirari desinet, quando secum perpendet, quod omnes Glandularum foraminulæ ita suo, vel alieno liquore semper sunt saturatæ & repletæ, quod ne quidem invisi Spirituum Animalium auræ aditum largiri valeant; ac proinde in glandulofo tantum Cerebri Cortice secerni poterunt. Etiam si autem *aereum* hocce *Nervorum Fluidum* in solo Cerebro, & in appensa Medulla Spinali pleno alveo filtretur, in aliqua tamen, sed pauciori, copia cum reliquis Humoribus, in loculis eorundem & in Principiorum interstitiis fluitantes, per omnes alias Glandulas pertransiunt. Unde fit quod in majori, quam par est, Humorum excretione, in contumaciiori *Vomitu*, in violentiori *Purgatione*, in Alvi *Fluxu* colliquante, in copioso *Urina Profluvio*, in nimio *Sudore*, in diuturniori salivatione, in immodico *Fluore albo*, in immoderato *Menstruorum Fluxu*, in Gonorrhœa tabida, ex nimio *Fluidi Nervei* & volatilium sanguinis Principiorum dispendio Vires elanguescunt, &, non sine Vitæ periculo, nonnunquam prosteruntur.

Quare nimiae evacuations debilitant.

LECTORI Admonitio.

*H*asce duar, que sequentur, Epistolas ex Anglico
Idiomate ab eruditis D. G. B. & J. W. Studios.
Oxon. in Latinum conversas huic Operi Appen-
dere bisce de causis visum est. Quoniam scilicet
isti, que mox subjicietur, novo Oeconomiae Animalis
Exemplari, tanquam fundamento, tota hujus Libri
ratio innititur; & ut etiam Tabula isthac, utpote
compendiosa admodum, aliis, in Disquisitionibus suis
habendis veluti norma præsto sit, quicunque hujusmodi
posthac Exercitationes instituerint.

Epistola

Epistola à Literato

Quodam Cantabrigiensi data ad

BERNARDUM CONNOR, M.D.

Londin. de Prælectionibus suis

Chymicis & Anatomicis

Oxonii habitis Ann. 1695.

VIR DIGNISSIME,

Quanto cum aplausu, quantaque omnium comprobatione Anatomicas tuas, Chymicasq; Prælectiones Oxonii nuper habuisti, hic auditum est. Ut etiam vota omnium & animos explevisti, cum nonnullas hujusmodi Exercitationes Parisiis aliquot abhinc annis instituisti, ab oculatis quibusdam testibus, qui & ipsi quoq; perscrutandæ Naturæ non inanem dederunt operam, mihi insuper innotuit; ex quo Te, quippe cui Germaniam,

Ita-

Italiam, Poloniam, Belgiumque peragranti cum Malpighio, Bellino, Redo aliisq; celeberrimis ibi gentium Medicis familiaritas intercessit, recondita Medicæ Artis Arcana penitus indagasse nullus dubito. Illas etiam *Differentiationes* tuas *Medico-Physicas*, ubiq; referentes Autoris Ingenium, Oxonii super excusas de *Antris nempe Lethiferis*, *noxiis Exhalationibus*, *Venenis Subterraneis*, *De montis Vesuvii Incendio*, aliisque stupendis Naturæ Phænomenis summa cum delectatione perlegi. Hisce de causis mihi met ipse persuasi Te non modo *Chymiam Anatomiamq;* feliciter excoluisse, sed Rationem porro quandam excogitasse, qua potis es alios etiam has Artes multo citius, quam usu venire solet, edocere; quam mihi hac in parte persuasionem confirmarunt Amici cuiusdam *Oxonensis* Literæ. Non ipse quidem hic loci unicus is sum, cui maxime in votis est, ut aliquot saltem Menses apud nos etiam agas, modo continuæ tuæ hoc à Te impetrari sinant Occupationes: Turba mehercle sumus, qui nobis met, ut primum æstate iam nunc elapsa de tuo ab *Oxonio* discessu percrebuit fama, præpropere tuum ad nos adventum gratulabamur.

Cum

cum autem tua Te Praxis *Londini* occupatiorem habeat, quam ut pari beneficio Academiam quoque nostram obstringas, Schedulam saltem de instituta Exercitationum tuarum Methodo à Te exorare fas sit. Lubens etiam rescirem, si qui Te prælegentem audire cupiant, an Te *Londini* publicis hisce Stadiis vacare sinant Res tuæ. Hanc à Te Gratiam plurimi petunt, at præ ceteris,

Tui Observantissimus,

Contabrigia,
id. Octob.
1695.

C. P.

Dd

CON-

Connori Responsio

In qua Novum suum

Oeconomiae Animalis

Exemplar Exhibet.

Quicquid, Vir eximie, propter nimiam tuam in me Benevolentiam, in meas aut Libelli mei laudes prædicare libuit, id prorsus humanitati tuae dandum est, nec aliud quicquam Tibi reponam quam quod pro virili mea semper enitar ut non de ingrato bene meruisse videaris. Oxoniensi Amico tuo plurimum debeo, quod de me adeo honorifice loquutus est, & nullam usquam Academiam me magis humaniter accepisse gratissimo quidem animo fatendum est.

Ut vero non ea Te lateat Methodus, qua rerum harum cupidos ad interiorem Humanæ fabricæ, temperamen-

mentorum, morborumq; notitiam rite perducendos suscepi, en! Tibi totius instituti rationem.

Hominem in primis considerare libet, veluti quiddam à Spiritu & Materia compositum: cum autem circa hanc tantum versetur Ars Medica, Corpus Humanum proprius intueri visum est, ejusque fabricam ab aliorum Animalium constructione haud absimilem esse expertus novi. Ut vero nihil prorsus Hominis nos fugiat, non solum examini subjicienda sunt illa quibus extructus est Membra, sed ipsa circum ubiq; corpora, quotquot eum quoquo modo afficiunt, aut quicquam ei conservando subministrant, accurate perscrutanda sunt. Cum igitur Animalia, Tellus, Aer, Planetæ, Sol & Stellæ sint suo quæque modo ad vitam humanam opido necessaria, in totum ideo Mundi Systema & Elementa, easque præsttim Qualitates, quæ Saluti humanæ officere vel prodesse possunt, penitus inquirendum est. Trium etiam mixtorum, Animalium nempe, Vegetantium & Mineralium, Natura diligenterissime prius est excutienda, quam posterius Generationis, Nutritionis, sanitati morbosique status, & Mortis de-

mum causas aliqua saltem tenus investigare, aut, sic uti par est, explicare miram illam fabricam, Mechanicos. Hydraulicosque motus, Præparationes Chymicas, aliaque non innumera minus quam stupenda Corporis Humani Phænomena.

Methodus igitur ea mihi videtur optima, quæ à prævia majoris Mundi disquisitione ad hujuscemodum minoris examen analytice progreditur. Ut rite igitur hoc Opus ordiamur, per Experimenta Chymica Elementa rerum in primis sunt indaganda, præsertim vero particularum istarum figuræ qualitatesque, quæ Corporum omnium mixtorum, & ipsius præcipue Sanguinis, sunt Principia. Medicorum hac in parte incuriam (nec adeo tamen alte latent isthæc Principia, ut erui nequeant) novos Philosophiae Naturalis & Artis Medicæ progressus impediisse nemo inficias ibit. Hoc enim ita mihi persuasum est ac quod maxime, neminem usquam fore, modo rem secum recte perpenderit, omnesque corporum operationes ad Naturales tantum Causas absque Miraculorum operetulerit, qui non mecum illico sentiet, posse nimirum morborum causas atque

atque remedia non incassum ad examen
vocari; adeoque protinus evanescet
decentatum isthuc Axioma, *Medicina*
scilicet nihil inesse Certitudinis.

Etsi non adeo sim amans mei, ut exi-
stimem memet unum integrum eam &
perfectam omni ex parte Methodum
excogitasse, quam apprime necessariam
duco ad recludenda magis recondita
Naturæ arcana; at sperare tamen fas
sit *Tabulam* mox subjiciendam, juxta
quam meas Oxonii Praelectiones insti-
tuebam non prorsus inutilem fore.

Nova

Methodus Physico-Chymicae
Expositio et Demonstratio
Elementorum Natura, Principiorum, &

Nova Tabula
Oeconomiae Animalis
Demonstratio de
Artis Mechanicæ operationibus, & effectis
Oxonii primum, Ann. 1695, dein
LONDINI, & tandem CANTABRIGIÆ Ann. 1696.

1. **D**E Elementis, Fabrica & Systemate Mundi, & de mutuo partium ejus nexu & dependentia.
2. De Corporum terrestrium Elementis, ubi (post Chymica quedam Experimenta) ad Examen vocantur Natura, Proprietates, Figura & Effectus Terra, Aque, Salis & Aeris, uti & Animantium, Vegetabilium & Mineralium Ortus.
3. De Corporis Humani fabrica, ejusque in partes solidas & fluidas divisione, ubi de solidarum præcipue Partium Natura & contextu.
4. De Fluidis Corporis Humani Partibus; de Natura, Principiis, Fermentatione, & Circuitu Sanguinis, de Febre, de Nutritione;

Novum Oeconomia

31

tione; de Temperamentis; de variis Humoribus in Sanguine contentis; ubi etiam de Juventute, Senectute & Morte.

5. De Sanguinis reparacione; de Chylo, Vasis Lacteis & Ductu Chylifero; de Masticatione, Digestione, & Fermento Ventriculi; de Precipitatione seu Separatione Excrementorum a Chylo; ubi de Oesophagi seu Gula, Ventriculi, & Intestinorum structura; de Motu Peristaltico & Antiperistaltico; de Glandulis; de Mesenterio; de Lympa; Vasisque Lymphaticis.

6. De Cordis Fabrica, Motu & Usu; ubi de variis Pulsuum generibus; de Polypo & Deliquio; Nova item affertur Hypothesis de Cordis Motu, & de Sanguificatione.

7. De Arteria Trachea, Pulmonumque structura; ubi de Respirationis Usu & Causa; de Pleuritide, Phthisi, Astmatice; Natura etiam Aeris, Nitri, & Spirituum Animalium, aliter quam hactenus, explicatur.

8. De Precordiis seu Vasis Sanguiferis Cordi appensis; ubi de Venarum ac Arteriarum Structura, Motu, & Differentia.

9. De variis Vene Portae, & utriusque Cave, Propaginibus.

10. De utriusque Arte per totum Corpus propagatione.

11. De

11. De Cerebro & Cerebello; ubi de Generatione ac Motu Spirituum Animalium; de Perceptione, Somno, & Vigilia; de Deliriis, Mania, Phrenitide; de Anima in Corpus Influxu & Effectu; ubi de Sensatione & quinque Sensuum Organis.

12. De Oculo, Lachrymis, Ductibus Aqueis & Nasalibus; de Visione, Luce, Coloribus, Cecitate, & prasertim de peracuto quorundam Animantium Visu.

13. De Nasi Fabrica; de Membrana Pituitaria; de Muco, Olfactu, & Sternutatione; de mutuo Nasi & Lingua Consensu.

14. De Lingua, Palato, & Gingivis; de Motu & Musculis Lingua; de Gustu & Voce.

15. De Larynge, de Mutis, Pharynge, & Osse Hyoide; de Amygdalis, Salivatione & Saliva; de Parotidibus, Gargareone, siti, deglutitione, &c.

16. De Tactu, Cuticula, Cute, Pilis, Glandulis Milliaribus; de Corpore Reticulari & Mucoso; de Pinguedine, Transpiratione, Sudore, Scabie, &c.

17. De Aure, Aquaductu, Auditu, Surditate, &c.

18. De Fabrica, Numero, & Usu Nervorum; de Motu & Sensatione; de Parvago, & Nervis Intercostalibus per tota Peccor.

Pectoris & Abdominis Viscera diffusis.

19. De Structura, variisque Musculorum figuris ; de Fibris Vascularis ; ubi de Motu Musculari, Naturali & Spontaneo ; de Pandiculatione, Ossificatione, Saturatione, Narratione, & Velatu ; de Motu Convulsivo, Tonico, Systaltico, Epileptico, &c.

20. De Hepate, Bile, & Pancreate ; ubi de Bili & succi Pancreatici Secretione, & Motu, eorundemque cum Chylo mixtione. De colico dolore.

21. De Glandularum omnium Naturâ & Differentiis ; de variss Humorum, qui Excrementis & Recrementis nuncpantrum, Filtrationibus.

22. De Lienis Usu & Structura ; ubi de Melancholiâ, de obstructionibus, &c.

23. De Renibus, Glandulis Atrabilariis, Tubulis Urinariis & Vesicâ ; ubi de Seru Sanguinis, de Urine Colore ejusque Contentis ; de Calculo, Arenis, &c.

24. De Corporis Fulcris, sive de Ossium structura, Lamellis, Fibris, Cavitate, Medulla, de Ossificatione, de Apophysisibus, de Ligamentis Articulis, Podagra, Rheumatismo, Rachitide, &c.

25. De Partibus Viri Genitalibus ; de Naturâ & formatione Semini ; ubi de

Nova Tabula

*Effectibus ejus in Utero Muliebri, de En-
nuchis, Gonorrhœa, Lue venerea, &c.*

26. *De Partibus Genitalibus Mulieris ;
de Ovis & Ovario ; de Generatione, Con-
ceptione, Pregnatione, Fluxu Menstruo,
Partu, Menstruis. Quomodo Mulier Lue
venerea inficitur & inficit. De Steri-
litate.*

27. *De sua, Nutritione & Involucris
Embryonis in Utero ; de Vasibus Umbilica-
tibus, Secundinis, de Væ Maternæ Imagina-
tionis, & de Modo peculiaris Circulus
Sanguinis in Foœni.*

28. *Animadversa quedam de Anima
& Corporis Unione.*

In hacce *Tabula*, Vir Eruditæ, post
varias Mundi Partes suis quasque locis
explicatas, ipsaque Corporum Princi-
pia ad Chymicæ examen vocata, Corpus
denique Humanum in solidas fluidaque
Partes distinctum vides. Prius autem
quam solidas singulatim Partes perser-
tarer, me neutiquam abs re facturum
existimavi, si ope Chymicæ Humores
omnes, præsertim vero Principia Mo-
tusque Sanguinis, qui quidem totius
Corporis est quasi *Primum Mobile*, dili-
gentius explorarem. Quam ob rem
scire necessarium est, quam ratione cibus
Con-

concoctus in Chylum, & Chylus itidem
in Sanguinem abit; quo etiam modo,
Sanguine in Ossa & Carnem indure-
scente, perpetuis Alimentis reparanda
sunt ejus dispendia; quo impetu Cor
micat, assiduumque in Sanguine motum
ciet, qua vi Sanguis iste è Corde mox
expulsus, & Pulmonum tandem Aëre
rarefactus, per Arteriarum ductus in
omnes Corporis partes derivatur, &
ab iisdem ad Cor tanquam ad Vitæ
fontem per Venarum denuò gyros re-
currit. Ut autem pro certo habeamus
quo Modo Sanguis in omnes Corporis
partes usquequaque diffundit, quasque
longo tandem Circuitu formas subit,
ipsis oportet oculis variam omnium
Corporis partium fabricam perlustrare,
Sanguinisque ad Cerebrum usque Ca-
nales investigare, ubi Spiritus Anima-
les elicuntur, qui iugi Motu Ideas, ce-
rebro priùs impressas, Animæ submin-
istrant, & inde per Nervos in omnia
Corporis Membra sese divergentes, in
Musculis motum, in quinque Organis
sensationem excitant, quibus ad Ani-
mam transfertur cuiusvis externi Cor-
poris Species. Hunc inde Sanguinem
in Glandulas omnes infestor, ubicun-
que superflui Humores exonerantur; in

Jecur, ubi Succus Biliofus secernitur; in Lienem, ubi motus ejus tantisper retardatur; in Renes, ubi Particulas quasdam serosas deponit; in Testes, per quos percolatur glutinosus quidam, & oleaceus Liquor, quem *Semen cum vulgo nuncupare fas esto.* At ipso tandem Homine satis perspecto, placuit aceratius expendere isthoc provisœ Naturæ Artificium, quo speciem suam procreare solet, & alterum sui similem generare.

Homo, quod nunc iterum dico, è duabus Substantiis, Anima scilicet, & Corpore, constitutus. Anima Rationis opè Corpus conservat, idemque per Motus Voluntarios dirigit. At Corpus vicissim Animæ subministrat Rerum Corporearum Ideas. Vita Hominis est Convenientia quædam, ac mutua Corporis Animæque Necessitudo. Vita vero Corporis est Naturalis Spirituum & Sanguinis Motus, quo paulatim deficiente Motu tandem obrepit. Quicquid habent viæ motusque solidiores Corporis Humani partes, totum hoc Sanguini & Spiritibus acceptum ferunt; nec sane Sanguis & Spiritus ullum sibi motum proprio jure vindicant, nisi quem iis summus rerum Opifex juxta san-

Sancitas Naturæ Leges indicat. Ut vero conservetur matrum hoc Corporis Animalique commercium, omnes Corporis Humores & Organa rectè se habeant necessarie est; non enim Animæ dissociatio, quæ tamen opinio apud plerosque invalidit, sed everla Organorum Humorumque Dispositio Corpori mortem accersit. Prius enim moritur Corpus, quam avolaverit Anima; cuius excessus non aliud quidquam est quam intimi sui mutuique cum Corpore consortii dissolutio, quippe quod omnis inibi Mortus planè defecerit. Integræ hanc Corporis habitudinem Iadunt labefactantes Morbi, qui, Sanguini primum infici, sensim in solidas sese partes infundant, eaque contagio inquinatæ, novâ vicissim peste Sanguinem inficiunt. Etiam si verò nihil unquam Contagii tibi Sanguinem polluat, nec ullis unquam morbis intabescas, nihilo tamen minus, Partibus tandem solidis à diuturno jugique Humorum circuitu relaxatis nimium, & attritis, (qui Corporis habitus sibi Senectus pomen asciscit) juxta Naturæ Leges moriendum est.

Non telater, Vir Egregie, diffusum hoc & sublime Argumentum universam quodammodo Mundi molem complecti.

Nec

Nova Tabula

Nec te nescire vellem, esse mihi in animo,
 in Eruditorum eorum gratiam, quibus
 curæ sint Medicæ Disquisitiones hyeme
 iam instante publicas iterum *Praelectiones*
 hic Londini habere: in quibus, post
 prima Rerum Principla, secundum *Ta-*
bula meæ Rationem, Chymicè investi-
 gata, Cultro deinde Anatomico totam
 Humanæ Corporis fabricam ipsis oculis
 subjiciam. Cave igitur expectes me in
 omnes singulatim partes hic fusis ex-
 patiaturum. Fas sit hoc Operis missum
 facere, donec Res hasce novis Experi-
 mentis accuratiè exploravero, ac tum
 forte Tibi quedam aut nondum, aut mi-
 nus Observata in manus dabo, quaæ
 Tibi oblectamentum, Arti Medicæ lu-
 cem forsitan afferant, ad quam promo-
 vendam omnes perpetuè Nervos Cu-
 rasque intendet.

Lond. 4° Non.
 Nov. 1695.

Tui Studioissimus,

Bernardus Connor.

P I N I S.

Rerum

Rerum Elenchus.

ART. I. De Statu Corporis, præcipue Organici, secundum Naturam,

Dux Naturæ Leges, Leges Motus & M	p. 1.
rum,	p. 2.
Natura Materiæ,	p. 4.
Materiæ Species,	p. 5.
Materia est solida, unde impenetrabilis,	ibid.
Quid Corpus Inorganicum,	p. 6.
Quid Corpus Organicum,	ibid.
Tres Corporis Humanæ Status,	p. 8.

ART. II. De Statu Corporis Humanæ secundum Naturam,

Tres Hominis partes,	p. 11.
Spiritus non est Anima,	p. 12.
Animæ Natura & Officium,	ibid.
Corporis humani duæ partes,	p. 12.
Elementares Corporis Humanæ partes,	p. 13.
Partes Organicae,	p. 14.
Textura Corporis Humanæ,	ibid.
Partes fluidæ & Organicae,	p. 15.
Tres Motus Sanguinis,	p. 16.
Digestio & Chylus,	p. 17.
Chyli processus,	p. 18.
Sanguificatio,	ibid.
Ufus Sanguinis,	p. 19.
Circuitus Sanguinis,	p. 20.

Secretio

Rerum Elenchus.

Secretio Animalis,	p. 21.
Motus Muscularis,	p. 23.
Structura Corporis Humani,	p. 24.
Quid Sanitas,	p. 25.
Diversi Corporis Humani Affectus,	ibid.

ART. III. De Statu Corporis Humani praeceps Naturam,

Quid Sanitas, quid Morbus,	p. 28.
Sedes Morborum,	p. 29.
Tres Morborum Clases,	p. 30.
Morbi Chirurgici,	ibid.
Morbi Sanguinis,	p. 31.
Sanguis spissus;	p. 32.
Sanguis salsus,	p. 33.
Dolores unde,	ibid.
Morbi Spirituum,	p. 34.

ART. IV. De Statu Corporis Humani super Naturam,

Status supernaturalis Corporis,	p. 36.
Differunt inter mixtum & mixti particulas,	p. 39.
Efectus naturales verè supernaturales sunt, & vice versa,	p. 49.

ART. V. De vigentibus Motus Legibus, p. 42.

De Naturâ Motus,	p. 42.
Motus in se nihil est,	p. 45.
Motus diversi à diversis Corporum motorum conditionibus,	p. 47.
Nulla sunt veræ Causæ Naturales,	p. 49.

ART. VI. De suspensis Motus Legibus, p. 52.

Leges Naturæ suspendi possunt,	p. 52.
Duo Motus,	p. 54.
Motus solidi,	ibid.
Motus	

Rerum Elenchus.

Motus fluidi,	p. 54.
Quid fermentatio,	p. 55.
Modus Miraculorum inquirendus.	ibid.
Tres Motus Leges,	p. 57.
Quid Miraculum,	p. 58.
Vulgaris Miraculi definitio,	p. 60.
Vera Miraculi Natura,	p. 62.
Tres Motus Legum suspensiones,	p. 64.
Animadversio,	p. 66.

ART. VII. De Prima Motus Lege suspensa.

Ubi ostenditur quod Corpus moveri poterit sine occasione motus alterius Corporis irru- entis,	p. 68.
Tres modi primæ suspensionis,	p. 68.
Primus movendi modus,	p. 69.
Secundus movendi modus,	p. 70.
Sudor Sanguineus,	p. 73.
Tertius movendi modus,	p. 74.
Quælibet materiæ figura in omnes alias figuræ potest mutari,	p. 75.
Conversio unius substantiæ in aliam secundum Naturam,	p. 78.
Aliamenta acido redundant.	ibid.
Aqua in terram conversa,	p. 79.

ART. VIII. De secundâ Motus Lege suspensa.

abi probatur quod, datâ Corporis irruentis occasione, Corpus poterit non moveri,	p. 81.
Quomodo homo potest fieri invulnerabilis,	p. 81.
Feritas belluarum refrænata,	p. 82.
Potest flamma non comburere,	p. 83.
Quomodo quis potest vivere in æternum,	p. 84.

Rerum Elenchus.

ART. IX. *De Tertiâ Motûs Legi suspensi.*

Ubi cernitur quod Corpus in motu positum,
motum suum subito deperdere poterit, non
communicato eodem alteri Corpori ambienti,

p. 87.

ART. X. *De Humanis Corporis genesi ex Mare*

& Fæminâ, p. 93.

Partes generationis Viri, p. 94.

Partes genitales fœminæ, p. 95.

Semen continet omnes partes, p. 96.

Quomodo generatio perficitur, ibid.

Punctum saliens est Cor, primum vivens ut ultimum moriens, p. 98.

Diversi ætatis gradus, p. 99.

Partus quomodo fit, p. 100.

Prærogativa Matrum præ Patribus, p. 104.

Fœminæ non sunt verè Matres sed Matrices, p. 106.

ART. XI. *De Corporis Humanis genesi ex Fa-*

mînâ sine Mare, p. 107.

Quid generatio, p. 107.

ART. XII. *De Corporis Humanis ortu sine*

Mare & Fæminâ, p. 112.

Corporis Humanæ Analysis Chymica, p. 114.

Stupenda instrumenta humana arte confecta, p. 118.

Corpora stupendo Naturæ artificio constructa, p. 119.

ART.

Rerum Elenchus.

ART. XIII. De Humano Corpore redivivo.

Diversæ mortis species,	p. 125.
Diversæ mortis cause,	p. 126.
Diversi modi quibus mortui ad vitam possunt revocari,	ibid.
Conditiones quæ requiruntur ut idem Homo resurgat,	p. 132.
Ut redivivus Homo sit idem debet construiri ex iisdem principiis,	p. 134.
Figura distinguit Elementa,	p. 135.
Corpus est pars hominis essentialis,	p. 137.
Debet idem Corpus & eadem Anima uniri ut idem Homo resurgat,	p. 139.
Anima rationalis non est vita Corporis,	p. 140.
An quodvis Corpus sufficiat ut idem Homo renascatur?	p. 142.
Partes solidæ Corporis non dissipantur,	p. 143.
Quomodo Homines senio vel morbis confecti emaciantur,	p. 147.
Ut idem Corpus renascatur, non necesse est ut eadem Materiæ quantitas resurgat,	p. 148.
Anthropophagi,	p. 149.
Corpora non resurgent cum totâ illâ materiâ quâ moriuntur,	p. 151.
Quare crescit Corpus in mole,	p. 153.
Cum quâ mole renascemur,	p. 154.
Homo non resurget cum omnibus partibus,	p. 156.
Redivivus homo non manducabit,	p. 157.
Redivivus Homo non respirabit,	p. 158.

ART. XIV. An multiplex potest esse Corporis Humani Præsentia,

p. 160.

Rerum Elenchus.

ART. XV. De Statu Animæ secundum Naturam,	p. 171.
Animæ describi non potest,	p. 172.
Animæ rationalis est sui generis Materiæ,	p. 173.
Animæ non est Cogitatio,	p. 174.
Animæ semper non cogitat,	ibid.
Animæ proprietas est Cogitatio,	p. 175.
Si non natura Animæ, saltem usus describen- dus est,	p. 176.
Animæ non potest esse in duobus locis in eodem tempore,	p. 177.
Animæ non potest habere duas simul Cogitatio- nes,	ibid.
Duplex est in nobis vita, vita Hominis & vita Corporis humani,	p. 178.
Animæ non potest esse tota in toto Corpore, & in qualibet Corporis parte,	ibid.
Animæ in sola Cerebro sita est,	p. 179.
Animæ Rationalis non est causa motuum vitali- um in visceribus,	p. 180.
Vera Corporis vita,	ibid.
Stupendus casus pueri inter ursos alti & capti in Polonia,	p. 181, 182.
Quid vita,	p. 183.
Quid Mors,	p. 184.
Duo sunt usus Animæ Rationalis in Corpore hu- mano,	p. 186.
Tria sunt instrumenta Animæ,	ibid.
Quomodo fit sensatio in quinque Organis,	p. 188.
Auditus,	ibid.
Visio,	ibid.
Olfactus,	p. 189.
Gustus,	ibid.
Tactus,	ibid.
Modus	

Rerum Elenchus.

Modus sensationis,	p. 189.
Textura Musculi,	p. 190.
Quomodo fit motus Muscularis,	ibid.
Imperium Animæ in Corpus, & influxus Corporis in Animam,	p. 192.
Uti Deus est Motus immediata Causa, sic & Cogitationis est unicus Author,	p. 194.
Liberum arbitrium Animæ in quo consistit,	
	p. 195.

ART. XVI. De Statu Animæ secundum Naturam,	p. 196.
Miracula Animæ,	ibid.
Animæ nostra non nisi sola Corpora verè concipiuntur,	p. 197.
Leges Animæ duplii modo suspenduntur,	
Miracula primæ Legis suspensiæ,	p. 199.
Miracula secundæ Legis suspensiæ,	p. 200.
	p. 201.

Elenchus Alter.

De Secretione Animali,

p. i.

- Q**uid Vita, & quomodo conservatur, p. 2.
Necessariae sunt glandulæ in Corpore humano, ibid.
Diversi succi qui in Glandulis secernuntur, p. 3.
Secreti Humores natura diversi sunt, p. 4.
Glandulæ non sunt Vasa complicata, p. 5.
Quid filtratio, ibid.
Glandulæ conglobatae & conglomeratae, p. 6.
Quid Glandula, p. 7.
Uisus Spirituum Animalium in glandulis, ibid.
Quare Infantes & senes debiles sunt, p. 8.
Aetas caduca & Mors Naturalis, ibid.
Textura Glandularum, p. 9.
Quomodo fit filtratio, ibid.
Quomodo peculiaris humor in qualibet glandula secernitur, ibid.
An sunt fermenta in Glandulis? p. 10.
Fermentum non potest esse in cavitate ullius glandulæ, p. 12.
An conformis sit figura pororum & humoris in illis secernendi, p. 13.
Similes figuræ similibus gaudent figuris, p. 16.
Vera ratio cur humores peculiares in singulis glandulis secernantur, p. 17.
Ratio cur glandulæ alienos humores secernant, p. 19.
Morbi

Elenchus Alter.

Merbi glandularum sunt Turnores tantum tres,

p.20.

Quare glandulae non secernunt Spiritus Anima-
les, ibid.

Quare nimis Evacuationes debilitant, p.21.

Novum Oeconomiae Animalis Exemplar, p.24.

NOVA Oeconomie Animalis Tabula, p.27.

F I N I S.

ERRATA

Pag. 25. lin. 6. pro fluidas lege fluidas. Ibid.
l. 11. pro vicissim l. vicissim. p. 44. l. 21. pro
spacio l. spatio. p. 48. l. 24. pro tanum l. tautum.
p. 59. l. 23. pro census l. sensus. p. 70. l. 3. pro re-
moveri l. diffindi. p. 81. l. 7. pro divellantur l. di-
strahantur. p. 83. in Not. Marg. pro combuere l.
combure. Ibid. l. ult. pro impetu l. impetus.
p. 95. l. 24. pro vesciculae l. vesiculae. p. 111. l. 11.
pro effectum l. effectuum. p. 117. l. 19. pro per-
pendebit l. perpennerit. Ibid. l. 21. pro constuere
l. construere. p. 125. l. 2. pro indagere l. indagare.
p. 133. l. 12. pro abeant l. abeat. Ibid. l. 14. pro
convertantur l. convertatur. p. 138. l. 23. pro mor-
tirensur l. moreremur. p. 139. l. 10. pro aut l. &
p. 145. l. 6. pro principorum l. principiorum,
p. 185. l. 7. pro longæ l. longè. p. 159. l. 4. pro
juxta l. juxta.

In Epistolâ de Secretione Animali.

Pag. 5. lin. 24. pro spaciolo lege spatiolo, p. 17.
l. 25. pro earundum l. earundem.

